Acest document are doar scop informativ și nu produce efecte juridice. Instituțiile Uniunii nu își asumă răspunderea pentru conținutul său. Versiunile autentice ale actelor relevante, inclusiv preambulul acestora, sunt cele publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și disponibile pe site-ul EUR-Lex. Aceste texte oficiale pot fi consultate accesând linkurile integrate în prezentul document.

►B DIRECTIVA (UE) 2019/944 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 5 iunie 2019

privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE

(reformare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(JO L 158, 14.6.2019, p. 125)

Astfel cum a fost modificată prin:

		Jurnalul Oficial		
		NR.	Pagina	Data
►M1	Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022	L 152	45	3.6.2022
►M2	Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023	L 231	1	20.9.2023
►M3	Directiva (UE) 2024/1711 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024	L 1711	1	26.6.2024

rectificată prin:

►C1 Rectificare, JO L 108, 7.4.2022, p. 69 (2019/944)

►C2 Rectificare, JO L 90909, 17.11.2025, p. 1 (2024/1711)

▼B

DIRECTIVA (UE) 2019/944 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 5 iunie 2019

privind normele comune pentru piaţa internă de energie electrică şi de modificare a Directivei 2012/27/UE

(reformare)

(Text cu relevanţă pentru SEE)

CAPITOLUL I

OBIECT ȘI DEFINIŢII

Articolul 1

Obiectul

Prezenta directivă stabilește norme comune pentru producerea, transportul, distribuţia, stocarea energiei și furnizarea energiei electrice, precum și dispoziţii privind protecţia consumatorilor, în vederea creării, în Uniune, a unor pieţe de energiei electrică cu adevărat integrate, competitive, axate pe consumator, flexibile, echitabile și transparente.

Prin valorificarea avantajelor unei pieţe integrate, prezenta directivă urmărește să asigure preţuri și costuri ale energiei accesibile și transparente pentru consumatori, un grad înalt de siguranţă a alimentării cu energie electrică și o tranziţie lină către un sistem energetic sustenabil cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Prezenta directivă stabilește norme esenţiale referitoare la organizarea și funcţionarea sectorului energiei electrice al Uniunii, în special norme privind abilitarea și protecţia consumatorilor, privind accesul deschis la piaţa integrată, privind accesul terţilor la infrastructura de transport și de distribuţie, cerinţele în materie de separare și norme privind independenţa autorităţilor de reglementare ale statelor membre.

Prezenta directivă stabilește, de asemenea, modalităţile de cooperare între statele membre, autorităţile de reglementare și operatorii de transport și de sistem în vederea realizării unei pieţe interne de energie electrică complet interconectate care să sporească integrarea energiei electrice din surse regenerabile, concurenţa liberă și siguranţa alimentării.

Articolul 2

Definiţii

În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiţii:

1. „client” înseamnă clientul angro și final de energie electrică;

2. „client angro” înseamnă persoana fizică sau juridică care cumpără energie electrică în vederea revânzării în interiorul sau în exteriorul sistemului în cadrul căruia este stabilită persoana respectivă;

3. „client final” înseamnă clientul care cumpără energie electrică pentru uz propriu;

4. „client casnic” înseamnă clientul care cumpără energie electrică pentru propriul consum casnic, exclusiv activităţi comerciale sau profesionale;

▼B

5. „client necasnic” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce cumpără energie electrică nedestinată propriului consum casnic, inclusiv producători, clienți industriali, întreprinderi mici și mijlocii, societăți și clienți angro;

6. „microîntreprindere” înseamnă o întreprindere care are mai puţin de 10 angajaţi și a cărei cifră de afaceri anuală și/sau al cărei total al bilanţului anual nu depășește 2 milioane EUR;

7. „întreprindere mică” înseamnă o întreprindere care are mai puţin de 50 angajaţi și a cărei cifră de afaceri anuală și/sau al cărei total al bilanţului anual nu depășește 10 milioane EUR;

▼M3

8. „client activ” înseamnă un client final sau un grup de clienţi finali, care acţionează împreună, care consumă sau stochează energie electrică produsă în spaţiile pe care le deţine situate în zone limitate sau care consumă sau stochează energie electrică autoprodusă sau partajată în alte zone, sau care vinde energie electrică autoprodusă sau participă la programe de flexibilitate sau de eficienţă energetică, cu condiţia ca activităţile respective să nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională;

▼B

9. „pieţe de energie electrică” înseamnă pieţe de energie electrică, inclusiv pieţele nereglementate și bursele de energie electrică, pieţele pentru comercializarea de energie, capacităţi, servicii de echilibrare și servicii de sistem în toate intervalele de timp, inclusiv pieţele la termen, pieţele pentru ziua următoare și pieţele intrazilnice;

10. „participant la piaţă” înseamnă un participant la piaţă, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 25 din Regulamentul (UE) 2019/943;

▼M3

10a. „partajare a energiei” înseamnă autoconsumul de către clienţi activi de energie din surse regenerabile:

(a) generată sau stocată în afara amplasamentului sau între amplasamente de către o instalaţie pe care o deţin, o concesionează sau o închiriază în întregime sau parţial; sau

(b) asupra căreia dreptul le-a fost transferat de către un alt client activ fie contra cost, fie gratuit;

▼B

11. „comunitate de energie a cetăţenilor” înseamnă o entitate juridică care:

(a) este bazată pe o participare voluntară și deschisă și este controlată efectiv de către membri sau acţionari persoane fizice, autorităţi locale, inclusiv municipalităţi, sau întreprinderi mici;

(b) are ca principal obiectiv oferirea unor avantaje de mediu, economice sau sociale pentru membrii sau acţionarii săi sau pentru zonele locale în care funcţionează, mai degrabă decât acela de a genera profituri financiare; și

▼B

(c) se poate implica în producere, inclusiv producerea din surse regenerabile, distribuţie, furnizare, consum, agregare, stocarea energiei, servicii de eficienţă energetică, sau în servicii de încărcare pentru autovehicule electrice ori poate să furnizeze alte servicii energetice membrilor sau acţionarilor săi;

12. „furnizare” înseamnă vânzarea, inclusiv revânzarea, de energie electrică către clienţi;

13. „contract de furnizare a energiei electrice” înseamnă un contract pentru furnizarea de energie electrică, dar care nu cuprinde instrumente derivate din domeniul energiei electrice;

14. „instrument derivat din domeniul energiei electrice” înseamnă un instrument financiar menţionat la punctul 5, 6 sau 7 din secţiunea C a anexei I la Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([1]), care are legătură cu domeniul energiei electrice;

15. „contract de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice” înseamnă un contract de furnizare a energiei electrice între un furnizor și un client final care reflectă variaţia de preţ pe pieţele la vedere, inclusiv pe pieţele pentru ziua următoare și intrazilnice, la intervale cel puţin egale cu frecvenţa închiderii pieţei;

▼M3

15a. „contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe” înseamnă un contract de furnizare a energiei electrice încheiat între un furnizor și un client final prin care se garantează că clauzele și condiţiile contractuale, inclusiv preţul, rămân neschimbate pe durata contractului, dar care, pentru un preţ fix poate include un element flexibil, de exemplu variaţii de preţ în perioadele de vârf și în afara perioadelor de vârf, și atunci când singurele modificări din factura finală pot să rezulte numai din elemente care nu sunt determinate de furnizori, cum ar fi impozitele și taxele;

▼B

16. „comision pentru încetarea contractului” înseamnă un comision sau o penalitate impus(ă) clienţilor de către furnizori sau de către participanţii la piaţă implicaţi în agregare la încetarea unui contract de furnizare de energie electrică sau de servicii;

17. „comision pentru schimbare” înseamnă un comision sau o penalitate impus(ă), direct sau indirect, clienţilor de către furnizori, participanţii la piaţă implicaţi în agregare sau operatorii de sistem pentru schimbarea furnizorilor sau a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare, inclusiv comisioanele pentru încetarea contractului;

18. „agregare” înseamnă o funcţie îndeplinită de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile mai multor clienţi sau energia electrică produsă de mai multe surse în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piaţă de energie electrică;

([1]) Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind pieţele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE (JO L 173, 12.6.2014, p. 349).

▼B

19. „agregator independent” înseamnă un participant la piaţă implicat în agregare și care nu este afiliat furnizorului clientului său;

20. „consum dispecerizabil” înseamnă modificarea sarcinii electrice de către clienţii finali faţă de modelele lor normale sau curente de consum ca reacţie la semnalele pieţei, inclusiv ca reacţie la preţurile energiei electrice care variază în funcţie de oră sau la stimulentele financiare, sau ca reacţie la acceptarea ofertei clientului final de a vinde reducerea sau creșterea cererii la un anumit preţ pe o piaţă organizată definită la articolul 2 punctul 4 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei ([2]), în mod individual sau prin agregare;

21. „informaţii de facturare” înseamnă informaţiile furnizate în factura unui client final, cu excepţia unei solicitări de plată;

22. „contor convenţional” înseamnă un contor analog sau electronic care nu are capacitatea atât de a transmite, cât și de a primi date;

23. „sistem de contorizare inteligentă” înseamnă un sistem electronic care poate măsura cantitatea de energie electrică introdusă în reţea sau consumul de energie electrică din reţea și care oferă mai multe informaţii decât un contor convenţional și poate transmite și primi date în scopuri de informare, monitorizare și control, utilizând o formă de comunicaţii electronice;

24. „interoperabilitate” înseamnă, în contextul contorizării inteligente, capacitatea a două sau mai multe reţele, sisteme, dispozitive, aplicaţii sau componente energetice sau de comunicaţii de a lucra în corelaţie, de a schimba și de a utiliza informaţii în vederea îndeplinirii funcţiilor prevăzute;

▼M3

24a. „furnizor de ultimă instanţă” înseamnă un furnizor care este desemnat să preia furnizarea de energie electrică către clienţii unui furnizor care și-a încetat activitatea;

24b. „sărăcie energetică” înseamnă sărăcie energetică în sensul definiţiei de la articolul 2 punctul 52 din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului ([3]);

24c. „acord flexibil de racordare” înseamnă un set de condiţii convenite pentru conectarea capacităţii electrice la reţea, care include condiţii de limitare și control al injecţiei de energie electrică și al retragerii din reţeaua de transport sau din reţeaua de distribuţie;

▼B

25. „interval de decontare a dezechilibrelor” înseamnă interval de decontare a dezechilibrelor, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 15 din Regulamentul (UE) 2019/943;

26. „timp aproape real” înseamnă, în contextul contorizării inteligente, o perioadă scurtă de timp, de obicei de ordinul secundelor sau până la intervalul de decontare a dezechilibrelor de pe piaţa naţională;

([2]) Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei din 17 decembrie 2014 privind raportarea de date, pentru punerea în aplicare a articolului 8 alineatele (2) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparenţa pieţei angro de energie (JO L 363, 18.12.2014, p. 121).

([3]) Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficienţa energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (JO L 231, 20.9.2023, p. 1).

▼B

27. „cele mai bune tehnici disponibile” înseamnă, în contextul protecției și securității datelor într-un mediu de contorizare inteligentă, tehnicile cele mai eficiente, avansate și adecvate din punct de vedere practic pentru a asigura, în principiu, temeiul pentru respectarea normelor Uniunii în materie de protecție și de securitate a datelor;

28. „distribuție” înseamnă transportul de energie electrică în sisteme de distribuție de înaltă, medie și joasă tensiune, în vederea livrării energiei electrice către clienți, dar fără a include și furnizarea;

29. „operator de distribuție” înseamnă persoana fizică sau juridică care răspunde de exploatarea, de întreținerea și, dacă este necesar, de dezvoltarea sistemului de distribuție într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acestuia cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii de distribuție de energie electrică;

30. „eficiență energetică” înseamnă raportul dintre performanța, serviciile, bunurile sau energia obținute și energia consumată în acest scop;

▼M3

31. „energie din surse regenerabile” sau „energie regenerabilă” înseamnă energie din surse regenerabile sau energie regenerabilă astfel cum este definită la articolul 2 punctul 1 din Directiva (UE) 2018/2001;

▼B

32. „producere distribuită” înseamnă instalațiile de producere conectate la sistemul de distribuție;

33. „punct de reîncărcare” înseamnă o interfață care este capabilă să încarce, pe rând, câte un vehicul electric sau să schimbe, pe rând, câte o baterie a unui vehicul electric;

34. „transport” înseamnă transportul de energie electrică în rețeaua interconectată de foarte înaltă și de înaltă tensiune, în scopul livrării energiei electrice către clienții finali sau către distribuitori, dar fără a include și furnizarea;

35. „operator de transport și de sistem” înseamnă persoana fizică sau juridică care răspunde de exploatarea, de întreținerea și, dacă este necesar, de dezvoltarea sistemului de transport într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acestuia cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii de transport de energie electrică;

36. „utilizator al sistemului” înseamnă persoana fizică sau juridică ce alimentează un sistem de transport sau de distribuție sau care este deservită de un astfel de sistem;

37. „producere” înseamnă producerea de energie electrică;

38. „producător” înseamnă persoana fizică sau juridică care produce energie electrică;

39. „capacitate de interconexiune” înseamnă echipamentul folosit pentru interconectarea sistemelor electrice;

40. „sistem interconectat” înseamnă mai multe sisteme de transport și de distribuție legate între ele prin intermediul uneia sau mai multor capacități de interconexiune;

▼B

41. „linie directă” înseamnă fie o linie electrică care leagă un amplasament de producere izolat de un client izolat, fie o linie electrică care leagă un producător și o întreprindere de energie electrică în scopul alimentării directe a unităţilor, filialelor și clienţilor proprii;

42. „mic sistem izolat” înseamnă orice sistem cu un consum mai mic de 3 000 GWh în anul 1996, în cazul căruia mai puţin de 5 % din consumul anual se obţine prin interconectarea cu alte sisteme;

43. „mic sistem conectat” înseamnă orice sistem cu un consum mai mic de 3 000 GWh în anul 1996, în cazul căruia mai mult de 5 % din consumul anual se obţine prin interconectarea cu alte sisteme;

44. „congestie” înseamnă congestie, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 4 din Regulamentul (UE) 2019/943;

45. „echilibrare” înseamnă echilibrare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 10 din Regulamentul (UE) 2019/943;

46. „energie de echilibrare” înseamnă energie de echilibrare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2019/943;

47. „parte responsabilă cu echilibrarea” înseamnă parte responsabilă cu echilibrarea, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 14 din Regulamentul (UE) 2019/943;

48. „serviciu de sistem” înseamnă orice serviciu necesar pentru exploatarea sistemelor de transport sau de distribuţie, inclusiv serviciile de echilibrare și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei, dar fără a include și gestionarea congestiilor;

49. „serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenţei” înseamnă un serviciu utilizat de un operator de transport și de sistem sau de un operator de distribuţie pentru reglajul tensiunii în regim staţionar, pentru injecţii rapide de curent reactiv, pentru inerţie pentru stabilitatea reţelei locale, pentru curentul de scurtcircuit, capacitatea de pornire cu surse proprii și capacitatea de funcţionare în regim insularizat;

50. „centru de coordonare regional” înseamnă un centru de coordonare regional înfiinţat în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2019/943;

51. „componente de reţea complet integrate” înseamnă componente de reţea care sunt integrate în sistemul de transport sau de distribuţie, inclusiv instalaţii de stocare, și sunt utilizate numai în scopul de a asigura o funcţionare sigură și fiabilă a sistemului de transport sau de distribuţie și nu pentru echilibrare sau gestionarea congestiilor;

52. „întreprindere integrată din domeniul energiei electrice” înseamnă o întreprindere integrată pe verticală sau o întreprindere integrată pe orizontală;

▼B

53. „întreprindere integrată pe verticală” înseamnă o întreprindere sau un grup de întreprinderi din domeniul energiei electrice în care aceeași persoană sau aceleași persoane este (sunt) îndreptăţită (îndreptăţite), direct sau indirect, să exercite controlul și care desfășoară cel puţin una dintre activităţile de transport sau de distribuţie și cel puţin una dintre activităţile de producere sau de furnizare;

54. „întreprindere integrată pe orizontală” înseamnă o întreprindere din domeniul energiei electrice care desfășoară cel puţin una dintre următoarele activităţi: producere în scopul vânzării, transport, distribuţie sau furnizare, precum și o altă activitate fără legătură cu sectorul energiei electrice;

55. „întreprindere conexă” înseamnă o întreprindere afiliată, în sensul definiţiei de la articolul 2 punctul 12 din Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([4]), precum și întreprinderile care aparţin acelorași acţionari;

56. „control” înseamnă orice drepturi, contracte sau orice alte mijloace care conferă, separat sau în combinaţie, ţinând cont de circumstanţele de drept sau de fapt implicate, posibilitatea exercitării unei influenţe decisive asupra unei întreprinderi, în special prin:

    (a) dreptul de proprietate sau dreptul de folosinţă integrală sau parţială asupra activelor unei întreprinderi;

    (b) drepturi sau contracte care conferă o influenţă decisivă asupra structurii, voturilor sau deciziilor organelor unei întreprinderi;

57. „întreprindere din domeniul energiei electrice” înseamnă persoana fizică sau juridică care desfășoară cel puţin una dintre următoarele activităţi: producere, transport, distribuţie, agregare, consum dispecerizabil, stocare de energie, furnizare sau cumpărare de energie electrică și care are atribuţii comerciale, tehnice sau de întreţinere legate de aceste activităţi, fără a include însă clienţii finali;

58. „siguranţă” înseamnă atât siguranţa alimentării cu energie electrică și a furnizării de energie electrică, cât și siguranţa tehnică;

59. „stocare de energie” înseamnă, în sistemul de energie electrică, amânarea utilizării finale a energiei electrice pentru un moment ulterior momentului generării, sau transformarea energiei electrice într-o formă de energie care poate fi stocată, stocarea energiei respective și reconversia ulterioară a energiei respective în energie electrică sau utilizarea acesteia în alt vector energetic;

60. „instalaţie de stocare a energiei” înseamnă, în sistemul de energie electrică, o instalaţie în care are loc stocarea energiei.

([4]) Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situaţiile financiare anuale, situaţiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului (JO L 182, 29.6.2013, p. 19).

▼B

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE ORGANIZARE A SECTORULUI ENERGIEI ELECTRICE

Articolul 3

O piaţă de energie electrică competitivă, axată pe consumator, flexibilă și nediscriminatorie

(1) Statele membre se asigură că dreptul lor intern nu împiedică în mod nejustificat schimburile comerciale transfrontaliere de energie electrică, participarea consumatorilor, inclusiv prin consumul dispecerizabil, investiţiile în producerea, în special variabilă și flexibilă, a energiei electrice, stocarea energiei sau implementarea electromobilităţii ori dezvoltarea de capacităţi de interconexiune noi între statele membre, precum și că preţurile la energia electrică reflectă cererea și oferta reale.

(2) Atunci când dezvoltă capacităţi de interconexiune noi, statele membre ţin seama de obiectivele de interconectare în materie de energie electrică prevăzute la articolul 4 litera (d) punctul 1 din Regulamentul (UE) 2018/1999.

(3) Statele membre se asigură că nu există obstacole nejustificate în cadrul pieţei interne de energie electrică în ceea ce privește intrarea pe piaţă, funcţionarea pieţei și ieșirea de pe piaţă, fără a aduce atingere competenţelor rezervate statelor membre în relaţiile cu ţări terţe.

(4) Statele membre asigură condiţii de concurenţă echitabile, în urma cărora întreprinderile din domeniul energiei electrice fac obiectul unui tratament, unor norme și unor tarife transparente, proporţionale și nediscriminatorii, în special în privinţa responsabilităţii în materie de echilibrare, al accesului la pieţele angro, al accesului la date, al proceselor de schimbare a furnizorului și al regimurilor de facturare precum și, după caz, al acordării de licenţe.

(5) Statele membre asigură respectarea de către participanţii la piaţă din ţări terţe care își desfășoară activitatea în cadrul pieţei interne de energie electrică a dreptului Uniunii și a dreptului intern aplicabile, inclusiv a normelor referitoare la politica de mediu și de securitate.

▼M3

Articolul 4

Libertatea de a alege furnizorul

Statele membre se asigură că toţi clienţii sunt liberi să își aleagă furnizorii de la care achiziţionează energie electrică. Statele membre se asigură că toţi clienţii au libertatea de a avea simultan mai multe contracte de furnizare a energiei electrice sau acorduri de partajare a energiei și că, în acest scop, clienţii au dreptul de a avea mai mult de un punct de contorizare și de facturare acoperit de punctul unic de racordare pentru spaţiul lor. În cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic, sisteme de contorizare inteligentă implementate în conformitate cu articolul 19 pot fi utilizate pentru a permite clienţilor să aibă simultan mai mult de un contract de furnizare de energie electrică sau mai multe acorduri de partajare a energiei.

▼B

Articolul 5

Preţuri de furnizare bazate pe piaţă

(1) Furnizorii sunt liberi să stabilească preţul la care furnizează energia electrică clienţilor. Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a asigura concurenţa efectivă între furnizori.

(2) Statele membre asigură protecţia clienţilor casnici afectaţi de sărăcie energetică și a celor vulnerabili, în temeiul articolelor 28 și 29, prin intermediul politicii sociale sau prin alte mijloace decât intervenţiile publice în stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice.

(3) Prin derogare de la alineatele (1) și (2), statele membre pot utiliza intervenţii publice în stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice către clienţii casnici vulnerabili sau afectaţi de sărăcia energetică. Astfel de intervenţii publice se supun condiţiilor prevăzute la alineatele (4) și (5).

(4) Intervenţiile publice în stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice:

(a) urmăresc un interes economic general și nu depășesc ceea ce este necesar în vederea atingerii respectivului interes economic general;

(b) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și verificabile;

(c) garantează accesul egal la clienţi al întreprinderilor din domeniul energiei electrice din Uniune;

(d) au o durată limitată și sunt proporţionale în ceea ce privește beneficiarii lor;

(e) nu au drept rezultat costuri suplimentare pentru participanţii la piaţă într-un mod discriminatoriu.

(5) Orice stat membru care aplică intervenţii publice în stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol respectă, de asemenea, articolul 3 alineatul (3) litera (d) și articolul 24 din Regulamentul (UE) 2018/1999, indiferent dacă în statul membru în cauză există un număr semnificativ de gospodării afectate de sărăcie energetică.

(6) În scopul unei perioade de tranziţie în care să se instaureze o concurenţă efectivă între furnizori în ceea ce privește contractele de furnizare a energiei electrice și să se ajungă la o stabilire a preţurilor cu amănuntul pe deplin eficace, bazată pe piaţă, pentru energia electrică, în conformitate cu alineatul (1), statele membre pot utiliza intervenţiile publice în stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice către clienţii casnici și către microîntreprinderile care nu beneficiază de intervenţii publice în temeiul alineatului (3).

(7) Intervenţiile publice utilizate în temeiul alineatului (6) respectă criteriile stabilite la alineatul (4) și:

(a) sunt însoţite de un set de măsuri pentru a asigura o concurenţă efectivă și de o metodologie de evaluare a progreselor înregistrate în privinţa măsurilor respective;

(b) sunt stabilite în baza unei metodologii care asigură un tratament nediscriminatoriu al furnizorilor;

▼B

(c) sunt stabilite la un preţ care depășește costul, la un nivel la care poate exista o concurenţă efectivă în ceea ce privește preţurile;

(d) sunt concepute astfel încât să reducă la minimum orice impact negativ asupra pieţei angro de energie electrică;

(e) se asigură că toţi beneficiarii unor astfel de intervenţii publice au posibilitatea de a alege oferte competitive de pe piaţă și sunt direct informaţi, cel puţin în fiecare trimestru, cu privire la disponibilitatea ofertelor și a economiilor pe piaţa competitivă, în special cu privire la contractele de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice, și se asigură că acestora li se acordă asistenţă pentru a migra la o ofertă bazată pe piaţă;

(f) se asigură că, în temeiul articolelor 19 și 21, toţi beneficiarii unei astfel de intervenţii publice au dreptul de a avea contoare inteligente și li se oferă astfel de contoare, care sunt instalate fără costuri iniţiale suplimentare pentru client, sunt direct informaţi de posibilitatea instalării de contoare inteligente și li se acordă asistenţa necesară;

(g) nu conduc la o subvenţionare încrucișată directă între clienţii alimentaţi la preţurile de pe piaţa liberă și cei alimentaţi la preţurile de furnizare reglementate.

(8) Statele membre notifică Comisiei măsurile luate în conformitate cu alineatele (3) și (6), în termen de o lună de la adoptarea acestora și le pot aplica imediat. Notificarea este însoţită de o explicaţie a motivelor pentru care obiectivul urmărit nu putea fi atins într-o măsură satisfăcătoare cu ajutorul altor instrumente, a modului în care sunt îndeplinite cerinţele prevăzute la alineatele (4) și (7) și a efectelor măsurilor notificate asupra concurenţei. Notificarea descrie categoriile de beneficiari, durata măsurilor și numărul clienţilor casnici afectaţi de măsuri și explică modul în care au fost stabilite preţurile reglementate.

(9) Până la 1 ianuarie 2022 și 1 ianuarie 2025, statele membre prezintă Comisiei rapoarte privind punerea în aplicare a prezentului articol, necesitatea și proporţionalitatea intervenţiilor publice în temeiul prezentului articol, precum și o evaluare a progreselor înregistrate în direcţia asigurării unei concurenţe efective între furnizori și a tranziţiei către preţuri bazate pe piaţă. Statele membre care aplică preţuri reglementate în conformitate cu alineatul (6) raportează cu privire la respectarea condiţiilor prevăzute la alineatul (7), inclusiv cu privire la respectarea lor de către furnizorii care au obligaţia de a aplica astfel de intervenţii, precum și cu privire la impactul preţurilor reglementate asupra finanţelor furnizorilor respectivi.

(10) Până la 31 decembrie 2025, Comisia analizează și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare a prezentului articol în scopul de a se ajunge la stabilirea bazată pe piaţă a preţurilor cu amănuntul pentru energia electrică, raport care este însoţit sau urmat de o propunere legislativă, dacă este cazul. Propunerea legislativă poate include o dată de încetare a aplicării preţurilor reglementate.

▼B

Articolul 6

Accesul terţilor

(1) Statele membre asigură punerea în aplicare, pentru toţi clienţii, a unui sistem de acces al părţilor terţe la sistemele de transport și de distribuţie. Acest sistem de acces, bazat pe tarife publicate, este pus în aplicare în mod obiectiv și fără discriminare între utilizatorii sistemului. Statele membre asigură faptul că aceste tarife sau metodologiile care stau la baza calculării lor sunt aprobate, în conformitate cu articolul 59, înainte de intrarea lor în vigoare și că aceste tarife și metodologiile, în cazul în care sunt aprobate doar metodologiile, sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.

(2) Operatorul de transport și de sistem sau operatorul de distribuţie poate refuza accesul în cazul în care nu dispune de capacităţile necesare. Refuzul se justifică în mod corespunzător, în special având în vedere articolul 9, și se întemeiază pe criterii obiective, justificate din punct de vedere tehnic și economic. Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autorităţile de reglementare ale statelor membre respective se asigură că aceste criterii sunt aplicate în mod consecvent și că utilizatorul sistemului căruia i-a fost refuzat accesul poate utiliza o procedură de soluţionare alternativă a litigiilor. Autorităţile de reglementare se asigură, de asemenea, dacă este cazul și dacă accesul este refuzat, că operatorul de transport și de sistem sau operatorul de distribuţie oferă informaţii relevante privind măsurile care ar fi necesare pentru consolidarea reţelei. Informaţiile respective se furnizează în toate cazurile în care s-a refuzat accesul la punctele de reîncărcare. Părţii care solicită aceste informaţii i se poate impune plata unei taxe rezonabile, care să reflecte costul furnizării informaţiilor respective.

(3) Prezentul articol se aplică de asemenea comunităţilor de energie ale cetăţenilor care administrează reţele de distribuţie.

▼M3

Articolul 6a

Acorduri flexibile de racordare

▼C2

(1) Autoritatea de reglementare sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, o altă autoritate competentă elaborează un cadru pentru operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuţie pentru a oferi posibilitatea de a încheia acorduri flexibile de racordare în zonele în care capacitatea de reţea pentru noi racordări este limitată sau inexistentă, care se publică în conformitate cu articolul 31 alineatul (3) din prezenta directivă și cu articolul 50 alineatul (4a) primul paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943. Cadrul respectiv garantează că:

▼M3

(a) ca regulă generală, racordările flexibile nu întârzie consolidările reţelei în zonele identificate;

(b) trecerea de la acorduri flexibile de racordare la acorduri ferme de racordare după dezvoltarea reţelei este asigurată pe baza unor criterii determinate; și

(c) pentru zonele în care autoritatea de reglementare sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, o altă autoritate competentă consideră că dezvoltarea reţelei nu este cea mai eficientă soluţie, permite, după caz, acorduri flexibile de racordare ca soluţie permanentă, inclusiv pentru stocarea energiei.

▼M3

(2) Cadrul menţionat la alineatul (1) poate garanta că acordurile flexibile de racordare specifică cel puţin următoarele:

(a) valoarea maximă a capacităţii ferme de injecţie și extragere de energie electrică din și către reţea, precum și capacitatea flexibilă suplimentară de injecţie și extragere care poate fi conectată și diferenţiată în funcţie de intervale de timp pe tot parcursul anului;

(b) taxele de reţea aplicabile atât capacităţilor ferme, cât și celor flexibile de injecţie și extragere;

(c) durata convenită a acordului flexibil de racordare și data preconizată pentru acordarea racordării la întreaga capacitate fermă solicitată.

Utilizatorul sistemului care se racordează printr-o racordare flexibilă la reţea are obligaţia să instaleze un sistem de control al puterii certificat de un organism de certificare autorizat.

▼B

Articolul 7

Linii directe

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite:

(a) tuturor producătorilor și întreprinderilor de energie electrică stabiliţi pe teritoriul lor să alimenteze propriile unităţi, filiale și clienţi prin intermediul unei linii directe, fără a face obiectul unor proceduri administrative sau costuri disproporţionate;

(b) tuturor clienţilor stabiliţi pe teritoriul lor să fie alimentaţi, individual sau în comun, printr-o linie directă de către producătorii și întreprinderile de energie electrică.

(2) Statele membre stabilesc criteriile de acordare a autorizaţiilor de construire a liniilor directe pe teritoriul lor. Criteriile respective trebuie să fie obiective și nediscriminatorii.

(3) Posibilitatea de a furniza energie electrică printr-o linie directă, prevăzută la alineatul (1) din prezentul articol, nu afectează posibilitatea de a încheia contracte de furnizare a energiei electrice în conformitate cu articolul 6.

(4) Statele membre pot condiţiona autorizarea construirii unei linii directe fie de refuzul accesului la sistem în baza, după caz, a articolului 6, fie de deschiderea unei proceduri de soluţionare a litigiilor în temeiul articolului 60.

(5) Statele membre pot refuza autorizarea unei linii directe în cazul în care acordarea unei astfel de autorizaţii ar obstrucţiona aplicarea dispoziţiilor privind obligaţiile de serviciu public de la articolul 9. Un astfel de refuz se motivează în mod corespunzător.

Articolul 8

Procedura de autorizare pentru noi capacităţi

(1) Pentru construirea de noi capacităţi de producere, statele membre adoptă o procedură de autorizare care se desfășoară după criterii obiective, transparente și nediscriminatorii.

▼B

(2) Statele membre stabilesc criteriile de acordare a autorizaţiilor pentru construirea de capacităţi de producere pe teritoriul lor. Pentru stabilirea unor criterii adecvate, statele membre iau în considerare:

(a) siguranţa și securitatea sistemelor electrice, a instalaţiilor și a echipamentelor asociate;

(b) protecţia sănătăţii și siguranței publice;

(c) protecţia mediului;

(d) ocuparea terenurilor și alegerea amplasamentelor;

(e) utilizarea domeniului public;

(f) eficienţa energetică;

(g) natura surselor primare;

(h) caracteristicile specifice solicitantului, cum ar fi capacităţile tehnice, economice și financiare;

(i) conformitatea cu măsurile adoptate în temeiul articolului 9;

(j) contribuţia capacităţilor de producere la realizarea obiectivului global al Uniunii ca energia din surse regenerabile să reprezinte cel puţin 32 % din consumul final brut de energie al Uniunii în 2030, obiectiv menţionat la articolul 3 alineatul (1) din Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului ([5]);

(k) contribuţia capacităţilor de producere la reducerea emisiilor; și

(l) alternativele la construirea unei noi capacităţi de producere, cum ar fi soluţiile privind consumul dispecerizabil și stocarea energiei.

(3) Statele membre se asigură că există proceduri de autorizare specifice, simplificate și fluidizate pentru producerea mică și descentralizată și/sau producerea distribuită, care iau în considerare dimensiunea lor limitată și impactul lor potențial.

Statele membre pot elabora orientări pentru procedura de autorizare specifică. Autorităţile de reglementare sau alte autorităţi naţionale competente, inclusiv autorităţile de planificare, revizuiesc aceste orientări și pot recomanda modificări.

În cazul în care au stabilit proceduri specifice de autorizare pentru utilizarea terenurilor, care să se aplice noilor proiecte majore de infrastructură în domeniul capacităţii de producere, statele membre includ, după caz, construcţia de noi capacităţi de producere în domeniul de aplicare al acestor proceduri, pe care le aplică într-un mod nediscriminatoriu și într-un interval adecvat.

([5]) Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (JO L 328, 21.12.2018, p. 82).

▼B

(4) Procedurile și criteriile de autorizare sunt făcute publice. Solicitanții sunt informați cu privire la motivele oricărui refuz de acordare a autorizației. Motivele trebuie să fie obiective, nediscriminatorii, bine întemeiate și pe deplin fundamentate. De asemenea, solicitanților le sunt puse la dispoziție căi de atac.

Articolul 9

Obligațiile de serviciu public

(1) Fără a aduce atingere alineatului (2), pe baza organizării lor instituționale și cu respectarea principiului subsidiarității, statele membre se asigură că întreprinderile din domeniul energiei electrice funcționează în conformitate cu principiile prezentei directive, în vederea realizării unei piețe de energie electrică concurențiale, sigure și durabile din punctul de vedere al protecției mediului, și se abțin de la orice discriminare în ceea ce privește drepturile sau obligațiile acestor întreprinderi.

(2) Ținând seama pe deplin de dispozițiile relevante din TFUE, în special de articolul 106, statele membre pot impune întreprinderilor din sectorul energiei electrice, în interesul economic general, obligații de serviciu public referitoare la siguranță, inclusiv siguranța alimentării cu energie electrică, regularitatea, calitatea și prețul furnizărilor, precum și protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, energia din surse regenerabile și protecția climei. Aceste obligații sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și ușor de verificat și garantează întreprinderilor din domeniul energiei electrice din Uniune accesul egal la consumatorii naționali. Obligațiile de serviciu public care vizează stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice respectă cerințele prevăzute la articolul 5 din prezenta directivă.

(3) Acordarea de compensații financiare, alte forme de compensare sau drepturi exclusive de către un stat membru în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute la alineatul (2) de la prezentul articol sau în vederea furnizării serviciului universal, astfel cum este prevăzut la articolul 27, se realizează într-un mod nediscriminatoriu și transparent.

(4) La transpunerea prezentei directive, statele membre informează Comisia cu privire la toate măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu universal și de serviciu public, inclusiv protecția consumatorului și protecția mediului, precum și cu privire la posibilul lor efect asupra concurenței pe plan național și internațional, indiferent dacă aceste măsuri necesită sau nu o derogare de la prezenta directivă. Ulterior, statele membre notifică Comisiei, din doi în doi ani, orice modificare adusă măsurilor respective, indiferent dacă respectivele modificări necesită sau nu o derogare de la prezenta directivă.

(5) Statele membre pot decide să nu aplice articolele 6, 7 și 8 din prezenta directivă, în măsura în care aplicarea acestora ar obstrucționa, de drept sau de fapt, îndeplinirea obligațiilor impuse întreprinderilor din domeniul energiei electrice în interesul economic general și dezvoltarea comerțului nu ar fi afectată atât de mult încât să contravină intereselor Uniunii. Interesele Uniunii cuprind, între altele, concurența referitoare la clienți, în conformitate cu articolul 106 din TFUE și cu prezenta directivă.

▼B

CAPITOLUL III

ABILITAREA ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Articolul 10

Drepturi contractuale de bază

(1) Statele membre asigură faptul că toți clienții finali au dreptul de a-și procura energie electrică de la un furnizor, indiferent de statul membru în care este înregistrat furnizorul, cu condiția ca acesta din urmă să fie de acord și să respecte normele aplicabile de comercializare și de echilibrare. În acest sens, statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că procedurile administrative nu sunt discriminatorii față de furnizorii înregistrați deja în alt stat membru.

(2) Fără a aduce atingere normelor Uniunii privind protecția consumatorilor, în special Directivei 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([6]) și Directivei 93/13/CEE a Consiliului ([7]), statele membre garantează clienților finali drepturile prevăzute la alineatele (3)-(12) din prezentul articol.

(3) Clienții finali au dreptul de a încheia cu furnizorul lor un contract care să specifice:

(a) identitatea și adresa furnizorului;

(b) serviciile furnizate, nivelul de calitate a serviciilor oferit, precum și termenul prevăzut pentru racordarea inițială;

(c) tipurile de servicii de întreținere oferite;

(d) mijloacele prin care se pot obține informații actualizate privind toate tarifele aplicabile, taxele de întreținere și pachetele de produse sau servicii;

(e) durata contractului, condițiile de reînnoire și de încetare a contractelor și a serviciilor, inclusiv a produselor sau serviciilor oferite în același pachet cu serviciile respective, și a contractului, precum și dacă este posibilă încetarea fără comision a contractului;

(f) eventualele compensații și formule de rambursare care se aplică în cazul în care nu sunt îndeplinite nivelurile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte sau realizate cu întârziere;

(g) modalitățile pentru a iniția o procedură de soluționare alternativă a litigiilor în conformitate cu articolul 26;

([6]) Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 304, 22.11.2011, p. 64).

([7]) Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, 21.4.1993, p. 29).

▼B

(h) informaţii privind drepturile consumatorilor, inclusiv informaţii privind gestionarea plângerilor și toate informaţiile menţionate la prezentul alineat, comunicate în mod clar în facturi sau pe pagina de internet a întreprinderii din domeniul energiei electrice.

Condiţiile trebuie să fie echitabile și se comunică în prealabil. În toate cazurile, informaţiile menţionate se comunică înainte de încheierea sau de confirmarea contractului. Atunci când contractul este încheiat prin intermediari, informaţiile menţionate la prezentul alineat sunt furnizate, de asemenea, înainte de încheierea contractului.

Clienţii finali primesc un rezumat al principalelor condiţii contractuale într-un mod vizibil și într-un limbaj concis și simplu.

(4) Clienţilor finali li se notifică în mod corespunzător orice intenţie de modificare a condiţiilor contractuale și aceștia sunt informaţi, în momentul notificării, cu privire la dreptul de a rezilia contractul. Furnizorii notifică clienţilor lor, într-un mod transparent și ușor de înţeles, orice ajustare a preţului de furnizare, precum și motivele și condiţiile prealabile ale ajustării și sfera de aplicare a acesteia, în mod direct și în timp util, cu cel puţin două săptămâni și, în ceea ce îi privește pe clienţii casnici, cu cel puţin o lună înainte de intrarea în vigoare a ajustării. Statele membre garantează clienţilor finali dreptul de a rezilia contractele în cazul în care nu acceptă noile condiţii contractuale sau ajustări ale preţului de furnizare notificate de către furnizor.

(5) Furnizorii comunică clienţilor finali informaţii transparente privind preţurile și tarifele practicate, precum și privind condiţiile generale de acces la serviciile de energie electrică și de utilizare a acestora.

(6) Furnizorii pun la dispoziţia clienţilor finali o gamă largă de modalităţi de plată. Aceste modalităţi de plată nu fac deosebire în mod nejustificat între clienţi. Orice diferenţă în ceea ce privește comisioanele aferente metodelor de plată sau sistemelor de plată anticipată trebuie să fie obiectivă, nediscriminatorie și proporţională și nu depășește costurile directe suportate de beneficiarul plăţii pentru utilizarea unei anumite metode de plată sau a unui sistem de plată anticipată, în conformitate cu articolul 62 din Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului ([8]).

(7) În temeiul alineatului (6), clienţilor casnici care au acces la sisteme de plată anticipată nu li se creează un dezavantaj prin sistemele de plată anticipată.

(8) Furnizorii oferă clienţilor finali condiţii generale echitabile și transparente, care sunt prezentate într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguităţi și care nu includ bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienţilor, ca de exemplu documentaţia contractuală excesivă. Clienţii sunt protejaţi împotriva metodelor de vânzare incorecte sau înșelătoare.

([8]) Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieţei interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO L 337, 23.12.2015, p. 35).

▼B

(9) Clienţii finali au dreptul să beneficieze de servicii de calitate și de o bună gestionare a plângerilor de către furnizorii lor. Furnizorii gestionează plângerile într-un mod simplu, echitabil și prompt.

(10) Clienţii finali sunt informaţi cu privire la drepturile de care dispun în materie de serviciu universal, atunci când au acces la serviciul universal în temeiul dispoziţiilor adoptate de statele membre în aplicarea articolului 27.

(11) Furnizorii comunică clienţilor casnici informaţii adecvate cu privire la alternativele la debranșare cu suficient timp înainte de data prevăzută a debranșării. Aceste măsuri alternative pot să privească surse de sprijin pentru evitarea debranșării, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanţă în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru gestionarea datoriilor sau moratorii privind debranșarea și nu constituie un cost suplimentar pentru clienţii care se confruntă cu riscul debranșării.

(12) Furnizorii transmit clienţilor finali un decont final de lichidare după schimbarea furnizorului, în termen de cel mult șase săptămâni de la schimbarea furnizorului.

Articolul 11

▼M3

Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe și la un contract de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice

(1) Statele membre se asigură că cadrul naţional de reglementare le permite furnizorilor să ofere contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe și contracte de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice. Statele membre se asigură că clienţii finali care dispun de un contor inteligent pot solicita încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice și că toţi clienţii finali pot solicita încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe, cu o durată de cel puţin un an, cu cel puţin un furnizor și cu fiecare furnizor care are peste 200 000 de clienţi finali.

Prin derogare de la primul paragraf, statele membre pot scuti un furnizor cu peste 200 000 de clienţi finali de obligaţia de a oferi contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe, în cazul în care:

(a) furnizorul oferă doar contracte cu preţuri dinamice;

(b) scutirea nu are un impact negativ asupra concurenţei; și

(c) continuă să existe o gamă suficientă de contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe pentru clienţii finali.

Statele membre se asigură că furnizorii nu modifică unilateral clauzele și condiţiile contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe și nu reziliază astfel de contracte înainte de încheierea duratei acestora.

▼M3

(1a) Înainte de încheierea sau prelungirea oricărui contract menţionat la alineatul (1) de la prezentul articol, clienţii finali primesc un rezumat al principalelor clauze și condiţii contractuale, într-un mod vizibil și într-un limbaj clar și concis. Rezumatul prezintă drepturile menţionate la articolul 10 alineatele (3) și (4) și include cel puţin următoarele informaţii:

(a) preţul total și defalcarea acestuia;

(b) o explicaţie din care să reiasă dacă preţul este fix, variabil sau dinamic;

(c) adresa de e-mail a furnizorului și informaţii privind linia telefonică de asistenţă pentru consumatori; și

(d) dacă este cazul, informaţii privind plăţile unice, promoţiile, serviciile suplimentare și reducerile.

Comisia oferă orientări în acest sens.

(1b) Statele membre se asigură că clienţii finali cu contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu preţuri fixe nu sunt excluși de la participarea lor, atunci când aceștia decid în acest sens, la sisteme de răspuns al părţii de consum și de partajare a energiei și de la a contribui în mod activ la îndeplinirea nevoilor de flexibilitate ale sistemului naţional de energie electrică.

(2) Statele membre garantează clienţilor finali primirea din partea furnizorilor a tuturor informaţiilor referitoare la avantajele, costurile și riscurile pe care le prezintă respectivele tipuri de contracte de furnizare a energiei electrice și că furnizorii sunt obligaţi să furnizeze clienţilor finali informaţii în consecinţă, inclusiv cu privire la necesitatea de a avea instalat un contor de energie electrică adecvat. Autorităţile de reglementare:

(a) monitorizează evoluţiile pieţei, evaluează riscurile pe care le pot implica noile produse și servicii și iau măsuri în privinţa practicilor abuzive;

(b) iau măsuri corespunzătoare în cazul în care sunt identificate comisioane pentru încetarea contractului inadmisibile în conformitate cu articolul 12 alineatul (3).

▼B

(3) Înainte de a trece un client final la un contract de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice, furnizorii obţin acordul clientului în cauză.

(4) Timp de cel puţin 10 ani de la momentul în care devin disponibile contractele de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice, statele membre sau autorităţile lor de reglementare monitorizează și publică un raport anual privind principalele noutăţi legate de aceste contracte, inclusiv ofertele de pe piaţă și impactul asupra facturilor consumatorilor și, în mod expres, nivelul volatilităţii preţurilor.

▼B

Articolul 12

Dreptul de a schimba furnizorul și norme referitoare la comisioanele pentru schimbare

(1) Schimbarea furnizorului sau a participantului la piață implicat în agregare se realizează în cel mai scurt timp posibil. Statele membre se asigură că un client care dorește să schimbe furnizorii sau participanții la piață implicați în agregare, cu respectarea condițiilor contractuale, are dreptul la o astfel de schimbare în termen de cel mult trei săptămâni de la data solicitării. Nu mai târziu de 2026, procesul tehnic de schimbare a furnizorului nu trebuie să dureze mai mult de 24 ore și trebuie să fie posibil în orice zi lucrătoare.

(2) Statele membre se asigură că cel puțin clienților casnici și întreprinderilor mici nu li se impune niciun comision pentru schimbare.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), statele membre pot permite furnizorilor sau participanților la piață implicați în agregare să perceapă comisioane de încetare a contractului clienților care reziliază de bună voie contractele de furnizare a energiei electrice pe durată determinată cu prețuri fixe înainte de ajungerea la termen a acestora, cu condiția ca aceste comisioane să facă parte dintr-un contract pe care clientul l-a încheiat de bună voie și să fie comunicate clar clientului înainte încheierea contractului. Astfel de comisioane trebuie să fie proporționale și nu depășesc pierderile economice directe cauzate de client furnizorului sau participantului la piață implicat în agregare prin încetarea contractului, inclusiv costurile oricăror pachete de investiții sau de servicii deja furnizate clientului în cadrul respectivului contract. Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe aparține furnizorului sau participantului la piață implicat în agregare, iar admisibilitatea comisioanelor de încetare a contractului este monitorizată de autoritatea de reglementare sau de o altă autoritate națională competentă.

(4) Statele membre se asigură că dreptul de a schimba furnizorul sau participantul la piață implicat în agregare este acordat tuturor clienților într-un mod nediscriminatoriu la nivel de costuri, efort și timp.

(5) Clienții casnici au dreptul să participe la sisteme de schimbare colectivă a furnizorilor. Statele membre elimină toate obstacolele administrative sau în materie de reglementare pentru schimbarea colectivă a furnizorilor, oferind, în același timp, un cadru care să garanteze protecția consumatorilor în cea mai mare măsură posibilă, pentru a evita orice practici abuzive.

Articolul 13

Contractul de agregare

(1) Statele membre garantează tuturor clienților dreptul să achiziționeze și să vândă servicii de energie electrică, inclusiv de agregare, altele decât cele de furnizare, independent de contractul lor de furnizare de energie electrică și de la o întreprindere din domeniul energiei electrice pe care o pot alege.

▼B

(2) Statele membre se asigură că, în cazul în care un client final dorește să încheie un contract de agregare, respectivul client final are acest drept fără să fie necesar consimțământul întreprinderilor din domeniul energiei electrice.

Statele membre se asigură că participanții la piață implicați în agregare informează pe deplin clienții cu privire la clauzele și condițiile contractuale pe care le oferă acestora.

(3) Statele membre garantează clienților finali dreptul de a primi gratuit, cel puțin o dată pentru fiecare perioadă de facturare, în cazul în care clientul solicită acest lucru, toate datele relevante referitoare la consumul dispecerizabil sau datele referitoare la energia electrică furnizată și vândută.

(4) Statele membre se asigură că drepturile menționate la alineatele (2) și (3) se acordă tuturor clienților finali într-un mod nediscriminatoriu în ceea ce privește costurile, efortul sau timpul. În special, statele membre se asigură că furnizorul nu le impune clienților obligații, proceduri sau tarife tehnice și administrative discriminatorii în funcție de încheierea sau nu de către aceștia a unui contract cu un participant la piață implicat în agregare.

Articolul 14

Instrumente de comparare

(1) Statele membre se asigură că cel puțin clienții casnici și microîntreprinderile cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh au acces gratuit la cel puțin un instrument de comparare a ofertelor furnizorilor, inclusiv a ofertelor de contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Clienții sunt informați cu privire la existența unor astfel de instrumente în facturile lor sau în documente alăturate acestora sau prin alte mijloace. Astfel de instrumentele îndeplinesc cel puțin următoarele cerințe:

(a) sunt independente de participanții pe piață și asigură faptul că întreprinderile din domeniul energiei electrice beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor;

(b) menționează clar cine sunt proprietarii lor, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentele, și informații cu privire la modul de finanțare a instrumentelor;

(c) stabilesc și expun criteriile clare și obiective pe care se bazează compararea, inclusiv serviciile;

(d) utilizează un limbaj clar și lipsit de ambiguitate;

(e) furnizează informații clare și actualizate și precizează momentul ultimei actualizări;

(f) sunt accesibile persoanelor cu dizabilități, fiind ușor de identificat, funcționale, ușor de înțeles și stabile;

(g) pun la dispoziție o procedură eficace pentru raportarea informațiilor incorecte cu privire la ofertele publicate; și

▼B

(h) realizează comparații, limitând datele personale solicitate la datele strict necesare pentru comparație.

Statele membre se asigură că cel puțin un instrument acoperă întreaga piață. În cazul în care piața este acoperită de mai multe instrumente, respectivele instrumente includ o gamă cât mai cuprinzătoare posibil din punct de vedere practic de oferte de energie electrică care acoperă o parte semnificativă a pieței și, în cazul în care respectivele instrumente nu acoperă complet piața, o declarație clară în acest sens, înaintea afișării rezultatelor.

(2) Instrumentele menționate la alineatul (1) pot fi gestionate de orice entitate, inclusiv de societăți private și de autorități sau organisme publice.

(3) Statele membre desemnează o autoritate competentă care să fie responsabilă cu lansarea unor mărci de încredere pentru instrumente de comparare care să îndeplinească cerințele stabilite la alineatul (1), precum și cu asigurarea îndeplinirii în continuare, de către instrumentele de comparare cu o marcă de încredere, a cerințelor stabilite la alineatul (1). Autoritatea respectivă este independentă de toți participanții la piață și de toți operatorii instrumentelor de comparare.

(4) Statele membre pot impune ca instrumentele de comparare menționate la alineatul (1) să includă criterii comparative referitoare la natura serviciilor oferite de furnizori.

(5) Orice instrument care compară ofertele participanților la piață este eligibil să solicite să i se acorde certificarea de marcă de încredere în conformitate cu prezentul articol în mod voluntar și nediscriminatoriu.

(6) Prin derogare de la alineatele (3) și (5), statele membre pot opta să nu dispună eliberarea mărcilor de încredere pentru instrumentele de comparare în cazul în care o autoritate publică sau un organism public furnizează un instrument de comparare care îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1).

Articolul 15

Clienți activi

(1) Statele membre garantează clienților finali dreptul de a acționa în calitate de clienți activi, fără să li se aplice obligații, proceduri și tarife tehnice sau administrative disproporționate sau discriminatorii, și nici tarife de rețea care nu reflectă costurile.

(2) Statele membre garantează clienților activi:

(a) dreptul de a opera fie direct, fie prin agregare;

(b) dreptul de a vinde energie electrică autoprodusă, inclusiv prin contracte de achiziție de energie electrică;

(c) dreptul de a participa la mecanisme de flexibilitate și la scheme de eficiență energetică;

(d) dreptul de a delega unui terț gestionarea instalațiilor necesare pentru desfășurarea activităților lor, inclusiv instalarea, exploatarea, prelucrarea datelor și întreținerea, fără ca terțul să fie considerat drept un client activ;

▼B

(e) aplicarea unor tarife de rețea transparente, nediscriminatorii și care reflectă costurile, calculate separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea, în conformitate cu articolul 59 alineatul (9) din prezenta directivă și cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943, asigurându-se că acestea contribuie în mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului;

(f) responsabilitatea din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, aceștia sunt părți responsabile cu echilibrarea sau deleagă responsabilitatea lor în materie de echilibrare în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/943.

(3) Statele membre pot să prevadă, în dreptul lor intern, dispoziții de reglementare diferite pentru clienții activi la nivel individual și pentru cei care acționează în comun, cu condiția ca toate drepturile și obligațiile în temeiul prezentului articol să se aplice tuturor clienților activi. Orice diferență de tratament aplicat clienților activi care acționează în comun trebuie să fie proporțională și justificată în mod corespunzător.

(4) Statele membre care au sisteme existente care nu fac un calcul separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea nu acordă drepturi noi în cadrul acestor sisteme după 31 decembrie 2023. În orice caz, clienții care fac obiectul sistemelor existente au posibilitatea de a opta în orice moment pentru un nou sistem care face un calcul separat pentru energia electrică introdusă în rețea și pentru energia electrică consumată din rețea ca bază de calcul al tarifelor de rețea.

(5) Statele membre garantează clienților activi care dețin o instalație de stocare a energiei:

(a) că au dreptul la racordarea la rețea într-un termen rezonabil de la solicitare, cu condiția ca toate condițiile necesare să fie îndeplinite, cum ar fi responsabilitatea în materie de echilibrare și contorizarea adecvată;

(b) că nu li se aplică taxe duble și nici tarife de rețea pentru energia electrică stocată rămasă în spațiile lor sau atunci când furnizează servicii de flexibilitate operatorilor de sistem;

(c) că nu li se aplică obligații sau taxe disproporționate aferente acordării licențelor;

(d) că au dreptul să furnizeze mai multe servicii simultan, dacă acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic.

▼M3

Articolul 15a

Dreptul la partajarea energiei

(1) Statele membre se asigură că toate gospodăriile, întreprinderile mici și mijlocii, organismele publice și, în cazul în care un stat membru a decis astfel, alte categorii de clienți finali au dreptul de a participa la partajarea energiei în calitate de clienți activi în mod nediscriminatoriu, în aceeași zonă de ofertare sau într-o zonă geografică mai restrânsă, stabilită de statul membru respectiv.

▼M3

(2) Statele membre se asigură că clienţii activi au dreptul de a partaja energia din surse regenerabile între ei pe baza unor acorduri private sau prin intermediul unei entităţi juridice. Participarea la partajarea energiei nu constituie activitatea comercială sau profesională primară a clienţilor activi care participă la partajarea energiei.

(3) Clienţii activi pot desemna o parte terţă drept organizator al partajării energiei pentru:

(a) comunicarea cu privire la acordurile de partajare a energiei cu alte entităţi relevante, cum ar fi furnizorii și operatorii de reţea, inclusiv cu privire la aspecte legate de tarifele și taxele aplicabile, impozite sau alte taxe;

(b) furnizarea de sprijin pentru gestionarea și echilibrarea sarcinilor flexibile în aval de contor, a producţiei distribuite de energie din surse regenerabile și a instalaţiilor de stocare în cadrul unui acord de partajare a energiei;

(c) contractarea și facturarea clienţilor activi care participă la partajarea energiei;

(d) instalarea și exploatarea, inclusiv contorizarea și întreţinerea instalaţiei de producere a energiei din surse regenerabile sau a instalaţiei de stocare.

Organizatorul partajării energiei sau o altă parte terţă poate deţine sau gestiona o instalaţie de stocare sau de producere a energiei din surse regenerabile de până la 6 MW, fără a fi considerată un client activ, cu excepţia cazului în care unul dintre clienţii activi participă la proiectul de partajare a energiei. Organizatorul partajării energiei furnizează servicii nediscriminatorii și preţuri, tarife și condiţii de servicii transparente. În ceea ce privește primul paragraf litera (c) din prezentul alineat, se aplică articolele 10, 12 și 18. Statele membre stabilesc cadrul de reglementare pentru aplicarea prezentului alineat.

(4) Statele membre se asigură că clienţii activi care participă la partajarea energiei:

(a) au dreptul la deducerea energiei electrice partajate introduse în reţea din consumul lor total contorizat într-un interval de timp care nu depășește intervalul de decontare a dezechilibrului și fără a aduce atingere impozitelor, taxelor și tarifelor de reţea care reflectă costul și nediscriminatorii aplicabile;

(b) beneficiază de toate drepturile și obligaţiile aferente consumatorilor în calitate de clienţi finali în temeiul prezentei directive;

(c) nu li se impune să respecte obligaţiile care revin furnizorului în cazul în care energia este partajată între gospodării cu o capacitate instalată de până la 10,8 kW pentru gospodăriile individuale și de până la 50 kW pentru blocurile cu mai multe apartamente;

(d) au acces la modele de contracte voluntare cu clauze și condiţii echitabile și transparente pentru acordurile de partajare a energiei;

(e) în cazul unui conflict care decurge dintr-un acord de partajare a energiei, au acces la soluţionarea alternativă a litigiilor cu alţi participanţi la acordul de partajare a energiei în conformitate cu articolul 26;

▼M3

(f) nu fac obiectul unui tratament inechitabil și discriminatoriu din partea participanților la piață sau a părților lor responsabile cu echilibrarea;

(g) sunt informați cu privire la posibilitatea de modificare a zonelor de ofertare în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu privire la faptul că dreptul de a partaja energie din surse regenerabile este limitat în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol;

(h) notifică acordurile de partajare a energiei operatorilor de sistem relevanți și participanților la piață, inclusiv furnizorilor relevanți, fie direct, fie prin intermediul unui organizator al partajării energiei.

Statele membre pot adapta pragul menționat la primul paragraf litera (c) în conformitate cu următoarele:

(a) în cazul gospodăriilor individuale, pragul poate fi mărit până la 30 kW;

(b) în cazul blocurilor cu mai multe apartamente, pragul poate fi mărit până la 100 kW sau, în cazul unor circumstanțe specifice justificate în mod corespunzător, ca urmare a reducerii dimensiunii medii a blocurilor cu mai multe apartamente, poate fi scăzut la minimum 40 kW.

(5) În cazul în care alte categorii de clienți finali care participă la sisteme de partajare a energiei sunt mai mari decât întreprinderile mici și mijlocii, se aplică următoarele condiții suplimentare:

(a) dimensiunea capacității instalate a instalației de producere asociate sistemului de partajare a energiei trebuie să fie de maximum 6 MW;

(b) partajarea energiei are loc într-o zonă geografică locală sau limitată, astfel cum este definită de statul membru în cauză.

(6) Statele membre se asigură că operatorii de transport și de sistem sau operatorii de distribuție relevanți sau alte organisme desemnate:

(a) monitorizează, colectează, validează și comunică, cel puțin o dată pe lună, datele de contorizare referitoare la energia electrică partajată cu clienții finali și participanții la piață relevanți și în conformitate cu articolul 23, și, în acest scop, instituie sistemele informatice adecvate;

(b) pun la dispoziție un punct de contact relevant pentru:

(i) înregistrarea acordurilor de partajare a energiei;

(ii) punerea la dispoziție de informații practice pentru partajarea energiei;

(iii) primirea de informații privind punctele de contorizare relevante, schimbările de amplasare și de participare; și

(iv) dacă este cazul, validează metodele de calcul în mod clar, transparent și în timp util.

(7) Statele membre iau măsuri adecvate și nediscriminatorii pentru a se asigura că clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcia energetică pot avea acces la sistemele de partajare a energiei. Aceste măsuri pot include măsuri de sprijin financiar sau cote de alocare a producției.

▼M3

(8) Statele membre se asigură că proiectele de partajare a energiei deținute de autoritățile publice pun energia electrică partajată la dispoziția clienților sau a cetățenilor vulnerabili sau afectați de sărăcia energetică. În acest sens, statele membre depun toate eforturile pentru a promova faptul că respectiva cantitate de energie accesibilă este de cel puțin 10 % în medie din energia partajată.

(9) Statele membre pot promova introducerea unor panouri solare de mici dimensiuni cu conectare la priză cu o capacitate de până la 800 W în interiorul și pe exteriorul clădirilor.

(10) Comisia oferă orientări statelor membre, fără a spori sarcina lor administrativă, pentru a facilita stabilirea unei abordări standardizate în ceea ce privește partajarea energiei și pentru a asigura condiții de concurență echitabile pentru comunitățile de energie din surse regenerabile și comunitățile de energie ale cetățenilor.

(11) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului clienților de a-și alege furnizorul în conformitate cu articolul 4 și nici normelor naționale aplicabile pentru autorizarea furnizorilor.

▼B

Articolul 16

Comunități de energie ale cetățenilor

(1) Statele membre stabilesc un cadru de reglementare favorabil pentru comunitățile de energie ale cetățenilor, prin care se asigură că:

(a) participarea la o comunitate de energie a cetățenilor este posibilă și voluntară;

(b) membrilor sau acționarilor unei comunități de energie a cetățenilor li se permite să părăsească comunitatea, caz în care se aplică articolul 12;

(c) membrii sau acționarii unei comunități de energie a cetățenilor nu își pierd drepturile și obligațiile de clienți casnici sau de clienți activi;

(d) sub rezerva unei compensații echitabile, astfel cum este evaluată de autoritatea de reglementare, operatorii de distribuție relevanți cooperează cu comunitățile de energie ale cetățenilor pentru a facilita transferurile de energie electrică în cadrul comunităților de energie ale cetățenilor;

(e) comunităților de energie ale cetățenilor li se aplică proceduri și tarife nediscriminatorii echitabile, proporționale și transparente, inclusiv privind înregistrarea și acordarea licențelor, și al unor tarife de rețea transparente, nediscriminatorii și care reflectă costurile, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943, asigurându-se că acestea contribuie în mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului.

(2) Statele membre pot prevedea în cadrul de reglementare favorabil în ceea ce privește comunitățile de energie ale cetățenilor că acestea:

(a) sunt deschise participării transfrontaliere;

▼B

(b) au dreptul de a deține, de a înființa, de a cumpăra sau de a închiria rețele de distribuție, precum și de a le gestiona în mod autonom sub rezerva condițiilor prevăzute la alineatul (4) din prezentul articol;

(c) beneficiază de scutirile prevăzute la articolul 38 alineatul (2).

(3) Statele membre se asigură în ceea ce privește comunitățile de energie ale cetățenilor că acestea:

(a) au acces la toate piețele de energie electrică, fie direct, fie prin agregare, în mod nediscriminatoriu;

(b) beneficiază de un tratament nediscriminatoriu și proporțional în ceea ce privește activitățile, drepturile și obligațiile lor în calitate de clienți finali, producători, furnizori, operatori de distribuție sau participanți la piață implicați în agregare;

(c) sunt responsabile din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, acestea sunt părți responsabile cu echilibrarea sau deleagă responsabilitatea lor în materie de echilibrare în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/943;

(d) în ceea ce privește consumul de energie electrică autoprodusă, comunitățile de energie ale cetățenilor au regimul de clienți activi în conformitate cu articolul 15 alineatul (2) litera (e);

(e) au dreptul să organizeze în cadrul comunității de energie a cetățenilor partajarea de energie electrică produsă de unități de producere deținute de comunitate, sub rezerva altor cerințe prevăzute în prezentul articol și cu condiția ca membrii comunității să își mențină drepturile și obligațiile în calitate de clienți finali.

În sensul literei (e) de la primul paragraf, în cazul în care energia electrică este partajată, acest fapt nu afectează tarifele și taxele de rețea aplicabile, în conformitate cu o analiză cost-beneficii transparentă a resurselor de energie distribuite realizată de autoritatea națională competentă.

(4) Statele membre pot decide să acorde comunităților de energie ale cetățenilor dreptul de a gestiona rețele de distribuție în zona lor de exploatare și să definească procedurile relevante, fără a aduce atingere capitolului IV sau altor norme și reglementări care se aplică operatorilor de distribuție. În cazul în care se acordă un astfel de drept, statele membre se asigură în ceea ce privește comunitățile de energie ale cetățenilor că acestea:

(a) au dreptul de a încheia un contract cu privire la exploatarea rețelei în cauză cu un operator de distribuție relevant sau cu un operator de transport și de sistem la care este conectată rețeaua lor;

(b) fac obiectul unor tarife de rețea adecvate la punctele de conectare dintre rețeaua în cauză și rețeaua de distribuție din afara comunității de energie a cetățenilor și că astfel de tarife de rețea se calculează separat pentru energia electrică introdusă în rețeaua de distribuție și pentru energia electrică consumată din rețeaua de distribuție în afara comunității de energie a cetățenilor, în conformitate cu articolul 59 alineatul (7);

▼B

(c) nu discriminează și nu prejudiciază clienţii care rămân conectaţi la sistemul de distribuţie.

Articolul 17

Consumul dispecerizabil prin agregare

(1) Statele membre permit și încurajează participarea consumului dispecerizabil prin agregare. Statele membre permit clienţilor finali, inclusiv celor care oferă consum dispecerizabil prin agregare, să participe pe toate pieţele de energie electrică, alături de producători, într-un mod nediscriminatoriu.

(2) Statele membre se asigură că, atunci când achiziţionează servicii de sistem, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuţie tratează participanţii la piaţă implicaţi în agregarea consumului dispecerizabil în mod nediscriminatoriu, alături de producători, pe baza capacităţilor lor tehnice.

(3) Statele membre garantează că în cadrul de reglementare relevant sunt incluse cel puţin următoarele elemente:

(a) dreptul pentru fiecare participant la piaţă implicat în agregare, inclusiv pentru agregatorii independenţi, să intre pe pieţele de energie electrică fără acordul altor participanţi la piaţă;

(b) norme nediscriminatorii și transparente care trasează clar rolurile și responsabilităţile tuturor întreprinderilor din domeniul energiei electrice și clienţilor;

(c) norme și proceduri nediscriminatorii și transparente pentru schimbul de date între participanţii la piaţă implicaţi în agregare și alte întreprinderi din domeniul energiei electrice care asigură accesul ușor la date în condiţii de egalitate și fără discriminare, protejând totodată în întregime datele sensibile din punct de vedere comercial și datele personale ale clienţilor;

(d) responsabilitatea din punct de vedere financiar a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, aceștia sunt părţi responsabile cu echilibrarea sau deleagă responsabilitatea lor în materie de echilibrare în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2019/943;

(e) faptul că clienţii finali care au un contract cu agregatori independenţi nu sunt supuși unor plăţi, sancţiuni sau alte restricţii contractuale nejustificate din partea furnizorii lor;

(f) un mecanism de soluționare a litigiilor dintre participanţii la piaţă implicaţi în agregare și alţi participanţi la piaţă, inclusiv responsabilitatea pentru dezechilibre.

▼B

(4) Statele membre pot solicita întreprinderilor din domeniul energiei electrice sau clienţilor finali participanţi să plătească compensaţii financiare altor participanţi la piaţă sau părţii lor responsabile cu echilibrarea, dacă respectivii participanţi la piaţă sau respectivele părţi responsabile cu echilibrarea sunt afectate în mod direct de activarea consumului dispecerizabil. Astfel de compensaţii financiare nu creează obstacole în calea intrării pe piaţă a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare sau obstacole în calea flexibilităţii. În astfel de cazuri, compensaţia financiară se limitează strict la acoperirea costurilor rezultate suportate de furnizorii clienţilor participanţi sau de părţile responsabile cu echilibrarea ale furnizorului în cursul activării consumului dispecerizabil. Metoda de calcul a compensaţiei poate ţine seama de beneficiile generate de agregatorii independenţi pentru alţi participanţi de pe piaţă și, într-un astfel de caz, agregatorilor sau clienţilor participanţi li se poate solicita să contribuie la o astfel de compensaţie, dar numai dacă și în măsura în care beneficiile pentru toţi furnizorii, clienţii și părţile lor responsabile cu echilibrarea nu depășesc costurile directe suportate. Metoda de calcul face obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare sau de către o altă autoritate naţională competentă.

(5) Statele membre se asigură că autorităţile de reglementare sau, în cazul în care sistemul juridic naţional impune acest lucru, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuţie, acţionând în strânsă cooperare cu participanţii la piaţă și cu clienţii finali, stabilesc cerinţele tehnice de participare a consumului dispecerizabil la toate pieţele de energie electrică pe baza cerinţelor tehnice ale pieţelor respective și a capacităţilor consumului dispecerizabil. Astfel de cerinţe reglementează participarea care implică sarcini agregate.

Articolul 18

Facturi și informaţii de facturare

(1) Statele membre se asigură că facturile și informaţiile de facturare sunt exacte, ușor de înţeles, clare, concise, ușor de utilizat și prezentate într-un mod care înlesnește compararea de către clienţii finali. La cerere, clienţii finali primesc o explicaţie clară și ușor de înţeles a modului de calculare a facturii, în special în cazul în care facturile nu sunt bazate pe consumul real.

(2) Statele membre garantează clienţilor finali primirea în mod gratuit a tuturor facturilor și informaţiilor de facturare.

(3) Statele membre garantează clienţilor finali că li se oferă opţiunea de a primi pe cale electronică facturi și informaţii de facturare, precum și modalităţi flexibile de efectuare a plăţilor propriu-zise ale facturilor.

(4) În cazul în care contractul prevede o modificare viitoare a produsului sau a preţului ori o reducere, acest lucru se indică pe factură, împreună cu data la care are loc modificarea.

(5) Statele membre consultă organizaţiile de consumatori atunci când intenţionează să modifice cerinţele privind conţinutul facturilor.

(6) Statele membre se asigură că facturile și informaţiile de facturare îndeplinesc cerinţele minime prevăzute în anexa I.

▼M3

Articolul 18a

Gestionarea riscurilor prezentate de furnizori

(1) Autorităţile de reglementare sau, în cazul în care un stat membru a desemnat o autoritate competentă independentă alternativă în acest scop, o astfel de autoritate competentă desemnată, ţinând seama de dimensiunea furnizorului sau de structura pieţei și inclusiv, dacă este cazul, prin efectuarea de simulări de criză, se asigură că furnizorii:

(a) dispun de strategii adecvate de acoperire a riscului, pe care le pun în aplicare pentru a limita riscul de modificare a furnizării angro de energie electrică la viabilitatea economică a contractelor lor cu clienţii, menţinând în același timp lichiditatea și semnalele de preţ de pe pieţele pe termen scurt;

(b) iau toate măsurile rezonabile pentru a-și limita riscul de întrerupere a aprovizionării.

(2) Strategiile de acoperire a riscului pot include utilizarea contractelor de achiziţie de energie electrică, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 77 din Regulamentul (UE) 2019/943, sau a altor instrumente adecvate, cum ar fi contracte la termen de tip forward. În cazul în care există pieţe suficient de dezvoltate pentru contractele de achiziţie de energie electrică care permit o concurenţă efectivă, statele membre pot solicita ca o parte din expunerea la risc a furnizorilor la modificări ale preţurilor angro ale energiei electrice să fie acoperită utilizând contracte de achiziţie de energie electrică pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, corespunzătoare duratei expunerii lor la risc în ceea ce îi privește pe consumatori, sub rezerva respectării legislaţiei Uniunii în materie de concurenţă.

(3) Statele membre depun eforturi pentru a asigura accesibilitatea produselor de acoperire a riscului pentru comunităţile de energie ale cetăţenilor și pentru comunităţile de energie din surse regenerabile și pentru a crea condiţii favorabile în acest scop.

▼B

Articolul 19

Sisteme de contorizare inteligentă

(1) În vederea promovării eficienţei energetice și a abilitării clienţilor finali, statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritatea de reglementare recomandă călduros întreprinderilor din domeniul energiei electrice și altor participanţi la piaţă să optimizeze utilizarea energiei electrice, printre altele, prin furnizarea de servicii de gestionare a energiei, prin elaborarea de formule inovatoare de stabilire a preţului și prin introducerea unor sisteme inteligente de contorizare, care sunt interoperabile în special cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei și cu reţelele inteligente în conformitate, cu normele aplicabile ale Uniunii în materie de protecţie a datelor.

(2) Statele membre asigură introducerea, pe teritoriile lor, a unor sisteme de contoare inteligente care contribuie la participarea activă a clienţilor pe piaţa de energie electrică. Introducerea acestora poate face obiectul unei evaluări cost-beneficiu efectuată în conformitate cu principiile stabilite în anexa II.

▼B

(3) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă adoptă și publică cerințele funcționale și tehnice minime aplicabile sistemelor care urmează să fie introduse pe teritoriile lor în conformitate cu articolul 20 și cu anexa II. Statele membre asigură interoperabilitatea acestor sisteme de contorizare inteligentă, precum și capacitatea acestora de a livra informații sistemelor de gestionare a energiei ale consumatorilor. În acest sens, statele membre acordă atenția cuvenită utilizării standardelor relevante disponibile, inclusiv a celor care permit interoperabilitatea, celor mai bune practici, precum și importanței dezvoltării rețelelor inteligente și dezvoltarea pieței interne de energie electrică.

(4) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă se asigură că clienții finali contribuie, în mod transparent și nediscriminatoriu, la costurile asociate introducerii lor, având totodată în vedere beneficiile pe termen lung pentru întregul lanț valoric. Statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autoritățile competente desemnate monitorizează cu regularitate această introducere pe teritoriul lor pentru a urmări beneficiile aduse clienților.

(5) În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă este evaluată negativ în urma evaluării cost-beneficiu menționate la alineatul (2), statele membre se asigură că această evaluare este revizuită cel puțin din patru în patru ani sau mai frecvent pentru a răspunde schimbării semnificative a ipotezelor de bază, evoluțiilor tehnologice și evoluției pieței. Statele membre notifică Comisiei rezultatul evaluării cost-beneficiu actualizate imediat ce este disponibil.

(6) Dispozițiile privind sistemele de contorizare inteligentă din prezenta directivă se aplică instalațiilor viitoare și instalațiilor care înlocuiesc contoarele inteligente mai vechi. Sistemele de contorizare inteligentă care au fost deja instalate sau pentru care „demararea lucrărilor” a început înainte de 4 iulie 2019 pot rămâne operaționale pe întreaga lor durată de viață, dar sistemele de contorizare inteligentă care nu îndeplinesc cerințele de la articolul 20 și cele din anexa II nu rămân operaționale după 5 iulie 2031.

În sensul prezentului alineat „demararea lucrărilor” înseamnă fie demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției, fie primul angajament ferm de comandă pentru echipamente sau alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, oricare dintre acestea survine mai întâi. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, precum obținerea permiselor și realizarea studiilor preliminare de fezabilitate nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor. În cazul preluărilor de întreprinderi, „demararea lucrărilor” înseamnă data de achiziționare a activelor direct legate de unitatea preluată.

Articolul 20

Funcționalitățile sistemelor de contorizare inteligentă

În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă este evaluată pozitiv în urma evaluării cost-beneficiu menționate la articolul 19 alineatul (2) sau în cazul în care sistemele de contorizare inteligentă au fost introduse în mod sistematic după 4 iulie 2019, statele membre introduc sistemele de contorizare inteligentă în conformitate cu standardele europene, cu anexa II și cu următoarele cerințe:

▼B

(a) sistemele de contorizare inteligentă măsoară cu acurateţe consumul real de energie electrică și pot să le ofere clienţilor finali informaţii despre timpul efectiv de utilizare. Datele privind consumul anterior validate sunt ușor și sigur de accesat și de vizualizat de către clienţii finali, la cerere și fără costuri suplimentare. Datele privind consumul în timp aproape real nevalidate sunt, de asemenea, ușor și sigur de accesat de către clienţii finali, fără costuri suplimentare, prin intermediul unei interfeţe standardizate sau prin acces de la distanţă, pentru a sprijini programele automate de eficienţă energetică, consumul dispecerizabil și alte servicii;

(b) securitatea sistemelor de contorizare inteligentă și a comunicaţiilor de date este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii în domeniul securităţii, acordându-se atenţia cuvenită celor mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de protecţie în materie de securitate cibernetică și ţinând seama în același timp de costuri și de principiul proporţionalităţii;

(c) protecţia vieţii private și a datelor clienţilor finali este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii în domeniul protecţiei datelor și a vieţii private;

(d) operatorii contoarelor se asigură că contoarele de energie electrică ale clienţilor activi care introduc energie electrică în reţea pot calcula energia electrică introdusă în reţea din spaţiile respectivilor clienţi activi;

(e) la cererea clienţilor finali, datele referitoare la energia electrică pe care o introduc în reţea și consumul lor de energie electrică li se pun la dispoziţie, în conformitate cu actele de punere în aplicare în temeiul articolului 24, prin intermediul unei interfeţe standardizate de comunicare sau prin acces de la distanţă sau se pun la dispoziţia unei părţi terţe care acţionează în numele lor, într-un format ușor de înţeles care le permite să compare diferite oferte în condiţii identice;

(f) clienţilor finali li se oferă consiliere și informaţii corespunzătoare înainte de instalarea contoarelor inteligente sau în momentul instalării acestora, în special în privinţa întregului lor potenţial de gestionare a citirilor și de monitorizare a consumului de energie electrică, precum și în privinţa colectării și a prelucrării datelor cu caracter personal în conformitate cu normele aplicabile ale Uniunii în materie de protecţie a datelor;

(g) sistemele de contorizare inteligentă permit contorizarea și decontarea clienţilor finali cu aceeași rezoluţie de timp ca intervalul de decontare a dezechilibrelor pe piaţa naţională.

În sensul literei (e) de la primul paragraf, clienţii finali trebuie să poată obţine propriile date înregistrate de contoare sau să le poată transmite unei alte părţi, fără costuri suplimentare și în conformitate cu dreptul lor la portabilitatea datelor în temeiul normelor Uniunii în materie de protecţie a datelor.

▼B

Articolul 21

Dreptul de a beneficia de un contor inteligent

(1) În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă a fost evaluată negativ în urma evaluării cost-beneficiu menţionate la articolul 19 alineatul (2) și în cazul în care sistemele de contorizare inteligentă nu au fost introduse în mod sistematic, statele membre se asigură că fiecare client final are dreptul, la cerere și dacă suportă costurile aferente, de a beneficia de instalarea sau, după caz, de modernizarea, în condiţii echitabile, rezonabile și eficiente din punctul de vedere al costurilor, a unui contor inteligent care respectă următoarele cerinţe:

(a) atunci când este fezabil din punct de vedere tehnic, este dotat cu funcţionalităţile menţionate la articolul 20 sau cu un set minim de funcţionalităţi care trebuie definite și publicate de statele membre la nivel naţional și în conformitate cu anexa II;

(b) este interoperabil și capabil să ofere conectivitatea dorită a infrastructurii de contorizare cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei în timp aproape real.

(2) În contextul unei cereri de contor inteligent a unui client în temeiul alineatului (1), statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autorităţile competente desemnate:

(a) se asigură că oferta făcută clientului final care solicită instalarea unui contor inteligent prezintă în mod explicit și descrie clar:

(i) funcţiile și interoperabilitatea pe care le poate oferi contorul inteligent și serviciile fezabile, precum și beneficiile care pot fi obţinute în mod realist cu ajutorul respectivului contor inteligent la acel moment;

(ii) orice cost conex care urmează să fie suportat de clientul final;

(b) se asigură că este instalat într-un termen rezonabil, care nu depășește patru luni de la cererea clientului;

(c) la intervale regulate, cel puţin din doi în doi ani, reexaminează și pun la dispoziţia publicului costurile conexe și urmăresc evoluţia costurilor respective ca urmare a noutăţilor tehnologice și a eventualelor modernizări ale sistemelor de contorizare.

Articolul 22

Contoare convenţionale

(1) În cazul în care clienţii finali nu dispun de contoare inteligente, statele membre se asigură că acestora li se furnizează contoare convenţionale individuale care măsoară cu acurateţe consumul lor real.

(2) Statele membre se asigură că clienţii finali au posibilitatea de a-și citi cu ușurinţă contoarele convenţionale, fie direct, fie indirect, printr-o interfaţă online sau printr-o altă interfaţă adecvată.

▼B

Articolul 23

Gestionarea datelor

(1) La elaborarea normelor referitoare la gestionarea și schimbul de date, statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autorităţile competente desemnate precizează normele privind accesul la datele clientului final de către părţile eligibile în conformitate cu prezentul articol și cu cadrul juridic aplicabil al Uniunii. În sensul prezentei directive, datele includ datele furnizate de contoare și datele privind consumul, precum și datele necesare pentru schimbarea furnizorului de către client, consumul dispecerizabil și alte servicii.

(2) Statele membre organizează gestionarea datelor astfel încât să asigure un acces la date și un schimb de date care să fie eficiente și securizate, precum și protecţia datelor și securitatea acestora.

Independent de modelul de gestionare a datelor aplicat în fiecare stat membru, părţile responsabile cu gestionarea datelor oferă oricărei părţi eligibile acces la datele respectivului client final, în conformitate cu alineatul (1). Părţilor eligibile li se pun dispoziţie datele solicitate în mod nediscriminatoriu și simultan. Datele trebuie să fie ușor de accesat, iar procedurile relevante pentru accesarea datelor se pun la dispoziţia publicului.

(3) Normele privind accesul la date și stocarea datelor în temeiul prezentei directive sunt conforme cu dreptul relevant al Uniunii.

Prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul prezentei directive se efectuează în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679.

(4) Statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autorităţile competente desemnate autorizează și certifică sau, după caz, supraveghează părţile care răspund de gestionarea datelor, pentru a se asigura că acestea respectă cerinţele prezentei directive.

Fără a aduce atingere atribuţiilor responsabililor cu protecţia datelor în temeiul Regulamentului (UE) 2016/679, statele membre pot hotărî să solicite părţilor care răspund de gestionarea datelor să numească agenţi de conformitate responsabili cu monitorizarea punerii în aplicare a măsurilor luate de părţile respective pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la date și conformarea cu cerinţele din prezenta directivă.

Statele membre pot desemna agenţi de conformitate sau organe, astfel cum sunt menţionate la articolul 35 alineatul (2) litera (d) din prezenta directivă, pentru a îndeplini obligaţiile prevăzute la prezentul alineat.

(5) Clienţilor finali nu li se impun costuri suplimentare pentru accesul la datele proprii sau pentru solicitările de a-și pune la dispoziţie datele.

Statele membre au răspunderea de a stabili tarifele relevante pentru accesul la date al părţilor eligibile.

Statele membre sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, autorităţile competente desemnate se asigură că toate tarifele percepute de entităţile reglementate care furnizează servicii de date sunt rezonabile și justificate corespunzător.

▼B

Articolul 24

Cerinţe de interoperabilitate și proceduri de accesare a datelor

(1) În vederea promovării concurenţei pe piaţa cu amănuntul și a evitării costurilor administrative excesive pentru părţile eligibile, statele membre facilitează interoperabilitatea deplină a serviciilor energetice în Uniune.

(2) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, cerinţe de interoperabilitate și proceduri nediscriminatorii și transparente de accesare a datelor, menţionate la articolul 23 alineatul (1). Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menţionată la articolul 68 alineatul (2).

(3) Statele membre se asigură că întreprinderile din domeniul energiei electrice aplică cerinţele și procedurile de interoperabilitate de accesare a datelor menţionate la alineatul (2). Cerinţele și procedurile respective se bazează pe practicile naţionale existente.

Articolul 25

Puncte unice de contact

Statele membre asigură crearea unor puncte unice de contact pentru a pune la dispoziţia clienţilor toate informaţiile necesare cu privire la drepturile lor, la dreptul aplicabil și la mecanismele de soluţionare a litigiilor de care dispun în cazul unui litigiu. Astfel de puncte de contact unice pot face parte din punctele de informare generală a consumatorilor.

Articolul 26

Dreptul la soluţionarea alternativă a litigiilor

(1) Statele membre garantează clienţilor finali accesul la mecanisme de soluţionare alternativă a litigiilor care sunt simple, echitabile, transparente, independente, eficace și eficiente, în vederea soluţionării litigiilor privind drepturile și obligaţiile stabilite prin prezenta directivă, prin intermediul unui mecanism independent, cum ar fi un mediator pentru energie sau un organism pentru consumatori, sau prin intermediul unei autorităţi de reglementare. În cazul în care clientul final este un consumator în sensul Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([9]), astfel de mecanisme de soluţionare alternativă a litigiilor respectă cerinţele de calitate prevăzute în Directiva 2013/11/UE și prevăd, în cazurile justificate, un sistem de rambursare și de despăgubire.

(2) Atunci când este necesar, statele membre se asigură că entităţile de soluţionare alternativă a litigiilor cooperează în vederea garantării unui mecanism simplu, echitabil, transparent, independent, eficace și eficient de soluţionare alternativă a litigiilor care privesc produse sau servicii asociate sau grupate cu orice produs sau serviciu care intră sub incidenţa prezentei directive.

([9]) Directiva 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluţionarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în materie de consum) (JO L 165, 18.6.2013, p. 63).

▼B

(3) Participarea întreprinderilor din domeniul energiei electrice la mecanismele de soluționare alternativă a litigiilor pentru clienții casnici este obligatorie, cu excepția cazului în care statul membru demonstrează Comisiei că alte mecanisme sunt la fel de eficiente.

Articolul 27

Serviciul universal

▼M3

(1) Statele membre se asigură că toți clienții casnici și, atunci când consideră că este adecvat, micile întreprinderi beneficiază de serviciul universal, și anume de dreptul de a li se furniza, pe teritoriul lor, energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri competitive, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Pentru a asigura furnizarea serviciului universal, statele membre impun operatorilor de distribuție obligația de a efectua racordarea clienților la rețeaua lor, pe baza unor clauze, condiții și tarife stabilite în conformitate cu procedura stabilită la articolul 59 alineatul (7). Prezenta directivă nu împiedică statele membre să consolideze poziția pe piață a clienților casnici și a clienților necasnici mici și mijlocii, prin promovarea posibilităților de regrupare voluntară în vederea reprezentării acestei categorii de clienți.

▼B

(2) Alineatul (1) este pus în aplicare într-un mod transparent și nediscriminatoriu și nu împiedică libertatea de a alege furnizorul prevăzută la articolul 4.

▼M3

Articolul 27a

Furnizorul de ultimă instanță

(1) În cazul în care statele membre nu au instituit deja un regim cu privire la furnizorii de ultimă instanță, acestea introduc un astfel de regim pentru a asigura continuitatea aprovizionării cel puțin pentru clienții casnici. Furnizorii de ultimă instanță sunt numiți printr-o procedură echitabilă, transparentă și nediscriminatorie.

(2) Clienții finali care sunt transferați furnizorilor de ultimă instanță beneficiază în continuare de toate drepturile lor de clienți, astfel cum sunt prevăzute în prezenta directivă.

(3) Statele membre se asigură că furnizorii de ultimă instanță comunică clauzele și condițiile clienților transferați fără întârziere și asigură continuitatea deplină a serviciului pentru respectivii clienți pe o perioadă necesară pentru găsirea unui nou furnizor de cel puțin șase luni.

(4) Statele membre se asigură că clienții finali primesc informații și sunt încurajați să treacă la o ofertă bazată pe piață.

(5) Statele membre pot solicita unui furnizor de ultimă instanță să furnizeze energie electrică clienților casnici și întreprinderilor mici și mijlocii care nu primesc oferte bazate pe piață. În astfel de cazuri se aplică condițiile prevăzute la articolul 5.

▼B

Articolul 28

Clienţii vulnerabili

(1) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru protecţia clienţilor, garantând, în special, protecţia adecvată a clienţilor vulnerabili. În acest context, fiecare stat membru definește conceptul de clienți vulnerabili care poate face referire la sărăcia energetică și, printre altele, la interzicerea debranșării acestor clienți în situaţii critice. Conceptul de clienţi vulnerabili poate include nivelurile veniturilor, ponderea cheltuielilor cu energia din venitul disponibil, eficienţa energetică a locuinţelor, dependenţa critică de echipamente electrice, din motive de sănătate, vârstă sau alte criterii. Statele membre garantează că se aplică drepturile și obligaţiile în ceea ce privește clienții vulnerabili. În special, acestea iau măsuri pentru protecţia clienţilor din zonele îndepărtate. Statele membre garantează un nivel înalt de protecţie a consumatorilor, în special în ceea ce privește transparenţa condiţiilor contractuale, a informaţiilor generale și a mecanismelor de soluţionare a litigiilor.

(2) Statele membre iau măsuri corespunzătoare, precum prevederea de beneficii prin sistemele de asigurări sociale pentru a garanta aprovizionarea necesară clienţilor vulnerabili sau pentru a sprijini ameliorarea eficienţei energetice și pentru a combate sărăcia energetică acolo unde este cazul, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) 2018/1999, inclusiv în contextul mai larg al sărăciei. Astfel de măsuri nu împiedică deschiderea efectivă a pieţei, prevăzută la articolul 4, sau funcţionarea pieţei și sunt notificate Comisiei, după caz, în conformitate cu articolul 9 alineatul (4). Aceste notificări pot, de asemenea, să includă măsurile luate în cadrul sistemului general de asigurări sociale.

▼M3

Articolul 28a

Protecţia împotriva debranșărilor

(1) Prin urmare, statele membre se asigură că clienţii vulnerabili și clienţii afectaţi de sărăcie energetică sunt pe deplin protejaţi împotriva debranșărilor de la alimentarea cu energie electrică, luând măsurile adecvate, inclusiv interzicerea debranșărilor sau a altor acţiuni echivalente. Statele membre prevăd o astfel de protecţie ca parte a politicii lor faţă de clienţii vulnerabili în temeiul articolului 28 alineatul (1) și fără a aduce atingere măsurilor prevăzute la articolul 10 alineatul (11).

Atunci când notifică Comisiei măsurile lor de transpunere a prezentei directive, statele membre explică relaţia dintre primul paragraf și părţile corespunzătoare din instrumentele naţionale de transpunere.

(2) Statele membre se asigură că furnizorii nu reziliază contractele și nu debranșează clienți de la alimentarea cu energie electrică din motivele pentru care clienţii au formulat o plângere în conformitate cu articolul 10 alineatul (9) sau care fac obiectul unui mecanism de soluţionare alternativă a litigiilor în conformitate cu articolul 26. O astfel de plângere sau utilizarea unui astfel de mecanism nu afectează drepturile și obligaţiile contractuale ale părţilor. Statele membre pot lua măsurile corespunzătoare pentru a evita un abuz de procedură.

▼M3

(3) Statele membre iau măsurile corespunzătoare menţionate la alineatul (1) pentru a permite clienţilor să evite debranșarea, care pot include:

(a) promovarea unor coduri voluntare pentru furnizori și clienţi cu privire la prevenirea și gestionarea cazurilor clienţilor cu arierate; prevederile respective pot viza acordarea de sprijin clienţilor în ceea ce privește gestionarea consumului de energie și a costurilor acestora, inclusiv semnalarea unor creșteri neobișnuite de mari ale energiei sau utilizarea în sezoanele de iarnă și vară, oferind planuri de plată flexibile adecvate, măsuri de consiliere în materie de îndatorare, citiri ale autocontorizării și o mai bună comunicare cu clienţii și cu agenţiile de sprijin;

(b) promovarea educării clienţilor și a sensibilizării acestora cu privire la drepturile lor privind gestionarea datoriilor;

(c) accesul la finanţare, bonuri valorice sau subvenţii pentru a sprijini plata facturilor;

(d) încurajarea și facilitarea furnizării de citiri ale contoarelor la fiecare trei luni sau, dacă este cazul, pentru perioade de facturare mai scurte, în cazul în care a fost pus în aplicare un sistem de autocitire periodică de către clientul final pentru a îndeplini obligaţiile prevăzute în anexa I punctul 2 literele (a) și (b) în ceea ce privește frecvenţa facturării și furnizarea informaţiilor privind facturarea.

▼B

Articolul 29

Sărăcia energetică

Atunci când evaluează numărul gospodăriilor afectate de sărăcie energetică în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) 2018/1999, statele membre stabilesc și publică un set de criterii care pot include veniturile mici, cheltuielile mari cu energia din venitul disponibil și eficienţa energetică scăzută.

Comisia oferă orientări cu privire la definiţia „numărului semnificativ de gospodării afectate de sărăcie energetică” în acest context și în sensul articolului 5 alineatul (5), plecând de la premisa că orice proporţie de gospodării afectate de sărăcia energetică poate fi considerată semnificativă.

CAPITOLUL IV

EXPLOATAREA SISTEMELOR DE DISTRIBUŢIE

Articolul 30

Desemnarea operatorilor de distribuţie

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care au în proprietate sau răspund de sisteme de distribuţie să desemneze unul sau mai mulţi operatori de distribuţie, pentru o perioadă stabilită de către statele membre, ţinând seama de considerente de eficienţă și echilibru economic.

▼B

Articolul 31

Atribuţiile operatorilor de distribuţie

▼C1

(1) Operatorul de distribuţie este responsabil de asigurarea capacităţii pe termen lung a sistemului de a satisface cereri rezonabile de distribuţie a energiei electrice, de exploatare, întreţinere și dezvoltare, în condiţii economice, a unui sistem de distribuţie a energiei electrice sigur, fiabil și eficient în zona sa, acordând atenţia cuvenită protecţiei mediului și promovării eficienţei energetice.

▼M3

(2) În nicio situaţie operatorul de distribuţie nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, inclusiv comunităţile de energie din surse regenerabile și comunităţile de energie ale cetăţenilor, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.

(3) Operatorii de distribuţie furnizează informaţiile necesare utilizatorilor sistemului pentru accesul eficient la sistem și pentru utilizarea acestuia. În special, operatorii de distribuţie publică în mod clar și transparent informaţii privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zonele lor de operare cu o granularitate spaţială ridicată, respectând siguranţa publică și confidenţialitatea datelor, inclusiv capacitatea la care se referă cererea de racordare și posibilitatea unei racordări flexibile în zonele congestionate. Publicarea informaţiilor respective include informaţii referitoare la criteriile pentru calcularea capacităţii disponibile pentru racordările noi. Operatorii de distribuţie actualizează aceste informaţii periodic, cel puţin trimestrial.

Operatorii de distribuţie furnizează, în mod transparent, informaţii clare utilizatorilor sistemului cu privire la stadiul și tratarea cererilor lor de racordare. Operatorii de distribuţie furnizează aceste informaţii în termen de trei luni de la data depunerii cererii. În cazul în care racordarea solicitată nu este nici acordată, nici respinsă definitiv, operatorii de distribuţie actualizează aceste informaţii periodic, cel puţin trimestrial.

(3a) Operatorii de distribuţie le oferă utilizatorilor sistemului opţiunea de a solicita racordarea la reţea și de a transmite documentele relevante exclusiv în format digital.

(3b) Statele membre pot decide să nu aplice dispoziţiile alineatului (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puţin de 100 000 de clienţi racordaţi sau care deservesc sisteme izolate mici. Statele membre pot să aplice un prag mai mic decât cel de 100 000 de clienţi racordaţi.

Statele membre încurajează întreprinderile integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puţin de 100 000 de clienţi racordaţi să furnizeze utilizatorilor sistemului informaţiile menţionate la alineatul (3) o dată pe an și promovează cooperarea între operatorii de distribuţie în acest scop.

▼B

(4) Un stat membru poate impune operatorului de distribuţie ca, la dispecerizarea instalaţiilor de producere, să acorde prioritate instalaţiilor de producere care utilizează surse regenerabile sau cogenerare de înaltă eficienţă în conformitate cu articolul 12 din Regulamentul (UE) 2019/943.

▼B

(5) Fiecare operator de distribuţie acţionează ca un facilitator de piaţă neutru în achiziţionarea energiei pe care o folosește pentru a acoperi pierderile de energie din sistem, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piaţă, atunci când îndeplinește această funcţie.

(6) În cazul în care un operator de distribuţie răspunde de achiziţionarea de produse și servicii necesare în vederea exploatării eficiente, fiabile și sigure a sistemului de distribuţie, normele adoptate de către operatorul de distribuţie în acest scop sunt obiective, transparente și nediscriminatorii și sunt elaborate în coordonare cu operatorii de transport și de sistem și cu alţi participanţi la piaţă relevanţi. Clauzele și condiţiile, inclusiv normele și tarifele, după caz, aplicabile furnizării de astfel de produse și prestării de astfel servicii de către operatorii de distribuţie se stabilesc în conformitate cu articolul 59 alineatul (7), în mod nediscriminatoriu și avându-se în vedere costurile și se publică.

(7) În îndeplinirea atribuţiilor menţionate la alineatul (6), operatorul de distribuţie achiziţionează serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei și care sunt necesare pentru sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piaţă, cu excepţia cazului în care autoritatea de reglementare a determinat că prestarea bazată pe piaţă a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei nu este rentabilă și a acordat o derogare. Obligaţia de a achiziţiona servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei nu se aplică componentelor de reţea complet integrate.

(8) Achiziţionarea produselor și serviciilor menţionate la alineatul (6) asigură participarea efectivă a tuturor participanţilor la piaţă care îndeplinesc cerinţele, inclusiv a participanţilor la piaţă care oferă energie din surse regenerabile, a participanţilor la piaţă care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalaţii de stocare a energiei și a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare, în special impunând autorităţilor de reglementare și operatorilor de distribuţie să stabilească, în strânsă colaborare cu toţi participanţii la piaţă, inclusiv cu operatorii de transport și de sistem, cerinţe tehnice pentru participarea la pieţele respective pe baza caracteristicile tehnice ale respectivelor pieţe și a capacităţilor tuturor participanţilor la piaţă.

(9) Operatorii de distribuţie cooperează cu operatorii de transport și de sistem pentru participarea efectivă la pieţele cu amănuntul, la pieţele angro și la pieţele de echilibrare a participanţilor la piaţă conectaţi la reţeaua lor. Prestarea de servicii de echilibrare care rezultă din resurse situate în sistemul de distribuţie este convenită cu operatorul de transport și de sistem respectiv în conformitate cu articolul 57 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu articolul 182 din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei ([10]).

(10) Statele membre sau autorităţile competente desemnate de acestea pot permite operatorilor de distribuţie să desfășoare alte activităţi decât cele prevăzute în prezenta directivă și în Regulamentul (UE) 2019/943, în cazul în care astfel de activităţi sunt necesare pentru ca operatorii de distribuţie să își îndeplinească obligaţiile care le revin în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2019/943, cu condiţia ca autoritatea de reglementare

([10]) Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).

▼B

să fi stabilit necesitatea unei astfel de derogări. Prezentul alineat nu aduce atingere dreptului operatorilor de distribuţie de a deţine, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata alte reţele decât cele electrice, în cazul în care statul membru sau autoritatea competentă desemnată a acordat acest drept.

Articolul 32

Stimulente pentru utilizarea flexibilităţii în reţelele de distribuţie

(1) Statele membre furnizează cadrul de reglementare necesar pentru a permite operatorilor de distribuţie și pentru a-i stimula să achiziţioneze servicii de flexibilitate, inclusiv gestionarea congestiilor în regiunile pe care le deservesc, în vederea îmbunătăţirii eficienţei în ceea ce privește exploatarea și dezvoltarea sistemului de distribuţie. În mod concret, cadrul de reglementare asigură faptul că operatorii de distribuţie pot achiziţiona astfel de servicii de la entităţile care oferă servicii de producere distribuită, de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei și promovează luarea unor măsuri de eficienţă energetică, în cazul în care aceste servicii reduc în mod eficient din punctul de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităţilor de energie electrică, și susţin funcţionarea eficientă și sigură a sistemului de distribuţie. Operatorii de distribuţie achiziţionează astfel de servicii conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piaţă, cu excepţia cazului în care autorităţile de reglementare au determinat că achiziţionarea unor astfel de servicii este ineficientă din punct de vedere economic sau că o astfel de achiziţie ar conduce la denaturări grave ale pieţei sau la congestii mai ridicate.

(2) Operatorii de distribuţie, cu aprobarea autorităţii de reglementare, sau autoritatea de reglementare însăși stabilesc, într-un proces transparent și participativ care include toţi utilizatorii de sistem și operatorii de transport și de sistem relevanţi, specificaţiile pentru serviciile de flexibilitate achiziţionate și, după caz, produsele de piaţă standardizate pentru astfel de servicii cel puţin la nivel naţional. Specificaţiile asigură participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanţilor la piaţă, inclusiv a participanţilor la piaţă care oferă energie din surse regenerabile, a participanţilor care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalaţii de stocare a energiei și a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare. Operatorii de distribuţie schimbă între ei toate informaţiile necesare și se coordonează cu operatorii de transport și de sistem pentru a asigura o utilizare optimă a resurselor, pentru a asigura funcţionarea eficientă și sigură a sistemului și pentru a facilita dezvoltarea pieţei. Operatorii de distribuţie sunt remuneraţi în mod adecvat pentru achiziţionarea unor astfel de servicii pentru a le permite să recupereze cel puţin costurile rezonabile corespunzătoare, inclusiv cheltuielile cu tehnologiile de informare și comunicare necesare și costurile cu infrastructura.

(3) Dezvoltarea unui sistem de distribuţie se bazează pe un plan transparent de dezvoltare a reţelei pe care operatorii de distribuţie îl publică cel puţin la fiecare doi ani și îl prezintă autorităţii de reglementare. Planul de dezvoltare a reţelei oferă transparenţă în privinţa serviciilor de flexibilitate necesare pe termen mediu și lung și stabilește investiţiile planificate pentru următorii cinci-zece ani, punând un accent

▼B

deosebit pe infrastructura de distribuţie principală necesară pentru a racorda noile capacităţi de producere și noile sarcini, inclusiv punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a reţelei include, de asemenea, utilizarea consumului dispecerizabil, a eficienţei energetice, a instalaţiilor de stocare a energiei sau a altor resurse pe care trebuie să le utilizeze operatorul de distribuţie ca alternativă la extinderea sistemului.

(4) Operatorul de distribuţie se consultă cu toţi utilizatorii de sistem relevanţi și cu operatorii de transport și de sistem relevanţi cu privire la planul de dezvoltare a reţelei. Operatorul de distribuţie publică rezultatele procesului de consultare împreună cu planul de dezvoltare a reţelei și transmite rezultatele consultării și a planului de dezvoltare a reţelei autorităţii de reglementare. Autoritatea de reglementare poate cere modificarea planului.

(5) Statele membre pot decide să nu aplice obligaţia prevăzută la alineatul (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puţin de 100 000 de clienţi racordaţi sau care deservesc sisteme izolate mici.

Articolul 33

Integrarea electromobilităţii în reţeaua electrică

▼M3

(1) Fără a aduce atingere Directivei 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([11]), statele membre stabilesc cadrul de reglementare necesar pentru a facilita racordarea la reţelele de distribuţie a punctelor de reîncărcare private și cu acces public care au funcţionalităţi de încărcare inteligentă și de încărcare bidirecţională, în conformitate cu articolul 20a din Directiva (UE) 2018/2001. Statele membre se asigură că operatorii de distribuţie cooperează în mod nediscriminatoriu cu orice întreprindere care deţine, dezvoltă, exploatează sau administrează puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, inclusiv în ceea ce privește racordarea la reţea.

▼B

(2) Operatorilor de distribuţie nu li se permite să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze puncte de reîncărcare pentru vehicule electrice, cu excepţia cazului în care operatorii de distribuţie deţin puncte de reîncărcare private exclusiv pentru uz propriu.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), statele membre pot permite operatorilor de distribuţie să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze puncte de reîncărcare pentru vehicule electrice numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

([11]) Directiva 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi (JO L 307, 28.10.2014, p. 1).

▼B

(a) în urma unei proceduri de licitaţie deschise, transparente și nediscriminatorii, supuse revizuirii și aprobării de către autoritatea de reglementare, fie nu li s-a atribuit altor părţi dreptul de a deţine, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, fie aceste alte părţi nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil și în timp util;

(b) autoritatea de reglementare a efectuat o analiză *ex ante* a condiţiilor procedurii de licitaţie în temeiul literei (a) și și-a dat aprobarea;

(c) operatorul de distribuţie exploatează punctele de reîncărcare pe baza accesului la reţea al terţilor în conformitate cu articolul 6 și nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.

Autoritatea de reglementare poate redacta orientări sau clauze de achiziţii pentru a ajuta operatorii de distribuţie să asigure o procedură de licitaţie corectă.

(4) În cazul în care statele membre au implementat condiţiile stabilite la alineatul (3), statele membre sau autorităţile lor competente desemnate efectuează, la intervale regulate sau cel puţin la fiecare cinci ani, o consultare publică pentru a reevalua eventualul interes al altor părţi de a deţine, de a dezvolta, de a exploata sau de a administra puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice. În cazul în care consultarea publică arată că există părţi terţe care pot deţine, dezvolta, exploata sau administra astfel de puncte, statele membre asigură încetarea treptată a activităţilor desfășurate de operatorii de distribuţie în acest domeniu, sub rezerva finalizării cu succes a unei proceduri de licitaţie menţionate la alineatul (3) litera (a). În condiţiile procedurii respective, autorităţile de reglementare pot permite operatorului de distribuţie să recupereze valoarea reziduală a investiţiei în infrastructura de reîncărcare.

Articolul 34

Atribuţiile operatorilor de distribuţie în ceea ce privește gestionarea datelor

Statele membre se asigură că toate părţile eligibile au acces la date, în condiţii nediscriminatorii, clare și de egalitate, în conformitate cu normele relevante privind protecţia datelor. În statele membre în care au fost introduse sisteme de contorizare inteligentă în conformitate cu articolul 19, iar operatorii de distribuţie sunt implicaţi în gestionarea datelor, programele de conformitate menţionate la articolul 35 alineatul (2) litera (d) trebuie să cuprindă măsuri specifice pentru a exclude accesul discriminatoriu la date al părţilor eligibile, după cum se prevede la articolul 23. În cazul în care operatorii de distribuţie nu intră sub incidenţa articolului 35 alineatul (1), (2) sau (3), statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că întreprinderile integrate pe verticală nu au un acces privilegiat la date în scopul desfășurării activităţilor lor de furnizare a energiei electrice.

▼B

Articolul 35

Separarea operatorilor de distribuţie

(1) În cazul în care face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, operatorul de distribuţie este independent, cel puţin în ceea ce privește forma sa juridică, organizarea și procesul decizional, faţă de alte activităţi care nu au legătură cu distribuţia. Normele respective nu creează obligaţia de a separa proprietatea activelor operatorului de distribuţie de întreprinderea integrată pe verticală.

(2) Pe lângă cerinţele prevăzute la alineatul (1), în cazul în care operatorul de distribuţie face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, acesta este independent în ceea ce privește organizarea și procesul decizional de celelalte activităţi care nu au legătură cu distribuţia. Pentru a asigura această independenţă, se aplică următoarele criterii minime:

▼C1

(a) persoanele cu funcţie de conducere ale unui operator de distribuţie nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din domeniul energiei electrice, care răspund, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităţilor de producere, transport sau furnizare a energiei electrice;

▼B

(b) trebuie luate măsurile corespunzătoare pentru a asigura faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcţie de conducere ale operatorului de distribuţie sunt luate în considerare astfel încât aceste persoane să aibă posibilitatea de a acţiona independent;

(c) operatorul de distribuţie trebuie să aibă competenţe efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din domeniul energiei electrice, în ceea ce privește activele necesare pentru exploatarea, întreţinerea sau dezvoltarea reţelei. Pentru a îndeplini aceste atribuţii, operatorul de distribuţie are la dispoziţie resursele necesare, inclusiv resursele umane, tehnice, fizice și financiare. Aceasta nu ar trebui să împiedice existenţa unor mecanisme de coordonare adecvate care să se asigure că sunt protejate drepturile societăţii-mamă de supraveghere economică și cele de supraveghere a gestionării, în ceea ce privește rentabilitatea activelor unei filiale, reglementate indirect în conformitate cu articolul 59 alineatul (7). În special, această prevedere permite societăţii-mamă să aprobe planul financiar anual sau orice instrument echivalent al operatorului de distribuţie și să stabilească limitele generale ale nivelului de îndatorare a filialei sale. În schimb, această prevedere nu permite societăţii-mamă să dea instrucţiuni cu privire la exploatarea zilnică, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea liniilor electrice de distribuţie, care nu depășesc condiţiile stabilite în planul financiar aprobat sau în oricare alt instrument echivalent; și

(d) operatorul de distribuţie trebuie să stabilească un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii, și să asigure monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate prevede obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate, agentul de conformitate al

▼B

operatorului de distribuţie, prezintă autorităţii de reglementare menţionate la articolul 57 alineatul (1) un raport anual cu privire la măsurile adoptate și acest raport se publică. Agentul de conformitate al operatorului de distribuţie este complet independent și are acces la toate informaţiile operatorului de distribuţie sau ale oricărei întreprinderi afiliate, care sunt necesare în vederea îndeplinirii atribuţiei sale.

(3) În cazul în care operatorul de distribuţie face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, statele membre se asigură că activităţile respectivului operator sunt monitorizate de autorităţile de reglementare sau de alte organe competente, astfel încât acesta să nu poată profita de pe urma integrării sale pe verticală pentru a denatura concurenţa. În special, operatorii de distribuţie integraţi pe verticală nu trebuie, în activităţile lor de comunicare și de publicitate, să creeze confuzie cu privire la identitatea separată a sucursalei furnizoare din cadrul întreprinderii integrate pe verticală.

(4) Statele membre pot decide să nu aplice dispoziţiile alineatelor (1), (2) și (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puţin de 100 000 de clienţi racordaţi sau care deservesc sisteme izolate mici.

Articolul 36

Deţinerea de instalaţii de stocare a energiei de către operatorii de distribuţie

(1) Operatorilor de distribuţie nu deţin, nu dezvoltă, nu administrează și nu exploatează instalaţii de stocare a energiei.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre pot permite operatorilor de distribuţie să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalaţii de stocare a energiei care sunt componente de reţea complet integrate și au fost aprobate de către autoritatea de reglementare sau dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

(a) în urma unei proceduri de licitaţie deschisă, transparentă și nediscriminatorie, supusă revizuirii și aprobării de către autoritatea de reglementare, nu li s-a atribuit altor părţi dreptul de a deţine, de a dezvolta, de a administra, de a administra sau de a exploata astfel de instalaţii sau aceste alte părţi nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil și în timp util;

(b) astfel de instalaţii sunt necesare pentru ca operatorii de distribuţie să își îndeplinească obligaţiile care le revin în temeiul prezentei directive în vederea exploatării eficiente, fiabile și sigure a sistemului de distribuţie, iar instalaţiile nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică; și

(c) autoritatea de reglementare a evaluat necesitatea unei astfel de derogări și a efectuat o evaluare a procedurii de licitaţie, inclusiv a condiţiilor respectivei proceduri de licitaţie, și și-a dat aprobarea.

▼B

Autoritatea de reglementare poate redacta orientări sau clauze de achiziţii pentru a ajuta operatorii de distribuţie să asigure o procedură de licitaţie corectă.

(3) Autorităţile de reglementare efectuează, la intervale regulate sau cel puţin la fiecare cinci ani, o consultare publică cu privire la instalaţiile existente de stocare a energiei pentru a evalua eventuala disponibilitate și eventualul interes de a investi în astfel de instalaţii. Atunci când consultarea publică, evaluată de autoritatea de reglementare, arată că există părţi terţe care pot deţine, dezvolta, exploata sau administra astfel de instalaţii în mod eficace din punctul de vedere al costurilor, autoritatea de reglementare asigură încetarea treptată a activităţilor desfășurate de operatorii de distribuţie în acest domeniu în termen de 18 luni. În condiţiile acestei proceduri, autorităţile de reglementare pot permite operatorilor de distribuţie să primească o compensaţie rezonabilă, în special pentru a recupera valoarea reziduală a investiţiei realizate de aceștia în instalaţiile de stocare a energiei.

(4) Alineatul (3) nu se aplică în cazul componentelor de reţea complet integrate sau pentru perioada de amortizare obișnuită a noilor instalaţii de stocare în baterii pentru care se ia o decizie finală privind investiţia până la 4 iulie 2019, cu condiţia ca astfel de instalaţii de stocare în baterii:

(a) să fie conectate la reţea în următorii doi ani;

(b) să fie integrate în sistemul de distribuţie;

(c) să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantanee reactivă a securităţii reţelei în caz de situaţii neprevăzute în reţea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat și se încheie în momentul în care redispecerizarea regulată poate rezolva situaţia; și

(d) să nu fie utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică, inclusiv pentru echilibrare.

Articolul 37

Obligaţia de confidenţialitate a operatorilor de distribuţie

Fără a aduce atingere articolului 55 sau oricărei alte cerinţe legale în materie de divulgare a informaţiilor, operatorul de distribuţie asigură confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial obţinute în cursul desfășurării activităţilor sale și să împiedice divulgarea discriminatorie a informaţiilor referitoare la propriile activităţi care ar putea fi avantajoase din punct de vedere comercial.

Articolul 38

Sisteme de distribuţie închise

(1) Statele membre pot decide ca autorităţile de reglementare sau alte autorităţi competente să clasifice drept sistem de distribuţie închis un sistem care distribuie energie electrică într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic și care, fără a aduce atingere alineatului (4), nu alimentează clienţii casnici, dacă:

▼B

(a) din motive tehnice sau de siguranţă specifice, operaţiile sau procesul de producţie al utilizatorilor sistemului respectiv sunt integrate; sau

(b) sistemul respectiv distribuie energie electrică în principal proprietarului sau operatorului sistemului sau întreprinderilor lor conexe.

(2) În sensul prezentei directive, sistemele de distribuţie închise sunt considerate ca fiind sisteme de distribuţie. Statele membre pot dispune ca autorităţile de reglementare să acorde operatorului unui sistem de distribuţie închis o scutire de la:

(a) obligaţiile prevăzute la articolul 31 alineatele (5) și (7) de a achiziţiona energia pe care o folosește pentru a acoperi pierderile de energie și serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei din sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piaţă;

(b) obligaţia prevăzută la articolul 6 alineatul (1) ca tarifele sau metodologiile care stau la baza calculării acestora să fie aprobate în conformitate cu articolul 59 alineatul (1) înainte de intrarea în vigoare;

(c) obligaţia de a achiziţiona servicii de flexibilitate prevăzută la articolul 32 alineatul (1) și de la obligaţia, prevăzută la articolul 32 alineatul (3), ca operatorul să-și dezvolte sistemele pe baza unor planuri de dezvoltare a reţelei;

(d) obligaţia prevăzută la articolul 33 alineatul (2) de a nu deţine, dezvolta, administra sau exploata puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice; și

(e) obligaţia prevăzută la articolul 36 alineatul (1) de a nu deţine, dezvolta, administra sau exploata instalaţii de stocare a energiei.

(3) În cazul acordării unei scutiri în temeiul alineatului (2), tarifele aplicabile sau metodologiile care stau la baza calculării acestora se revizuiesc și se aprobă, în conformitate cu articolul 59 alineatul (1), la cererea unui utilizator al sistemului de distribuţie închis.

(4) Utilizarea întâmplătoare de către un număr mic de consumatori casnici aflaţi într-un raport de muncă sau într-un raport similar cu proprietarul sistemului de distribuţie și care sunt amplasaţi în zona deservită de un sistem de distribuţie închis nu împiedică acordarea unei scutiri în conformitate cu alineatul (2).

Articolul 39

Operatorul de sistem combinat

Articolul 35 alineatul (1) nu aduce atingere funcţionării unui operator de sistem combinat de transport și de distribuţie, cu condiţia ca acest operator să respecte articolul 43 alineatul (1), articolele 44 și 45 sau capitolul VI secţiunea 3 sau ca operatorul să intre sub incidenţa articolului 66 alineatul (3).

▼B

CAPITOLUL V

NORME GENERALE APLICABILE OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM

Articolul 40

Atribuţiile operatorilor de transport și de sistem

(1) Fiecare operator de transport și de sistem are obligaţia:

(a) să asigure capacitatea pe termen lung a sistemului de a satisface cererile rezonabile de transport de energie electrică, să exploateze, să întreţină și să dezvolte în condiţii economice un sistem de transport sigur, fiabil și eficient, care să respecte mediul înconjurător, în strânsă cooperare cu operatorii de transport și de sistem învecinaţi și cu operatorii de distribuţie;

(b) să garanteze mijloace adecvate pentru îndeplinirea obligaţiilor sale;

(c) să contribuie la siguranţa alimentării cu energie electrică prin capacităţi de transport adecvate și sisteme fiabile;

(d) să gestioneze fluxurile de energie electrică din sistem, ţinând seama de schimburile cu alte sisteme interconectate. În acest scop, operatorul de transport și de sistem răspunde de asigurarea unui sistem electroenergetic sigur, fiabil și eficient și, în acest context, de asigurarea disponibilităţii tuturor serviciilor de sistem necesare, inclusiv acelea oferite de consumul dispecerizabil și de instalaţiile de stocare a energiei, în măsura în care această disponibilitate nu depinde de alte sisteme de transport cu care este interconectat sistemul său;

(e) să furnizeze operatorului unor alte sisteme interconectate cu sistemul său informaţii suficiente pentru a asigura siguranţa și eficienţa exploatării, dezvoltarea coordonată și interoperabilitatea sistemului interconectat;

(f) să asigure un tratament nediscriminatoriu între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, evitând în special discriminarea în favoarea întreprinderilor sale conexe;

(g) să furnizeze informaţiile necesare utilizatorilor de reţea pentru accesul eficient la reţea;

(h) să colecteze venituri rezultate din gestionarea congestiilor, precum și plăţi efectuate în temeiul mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul (UE) 2019/943, acordând și gestionând accesul terţilor și oferind explicaţii motivate atunci când refuză un astfel de acces, sub supravegherea autorităţilor de reglementare; atunci când își îndeplinesc sarcinile în conformitate cu prezentul articol, operatorii de transport și de sistem facilitează, cu precădere, integrarea pieţei;

(i) să achiziţioneze servicii de sistem pentru a asigura siguranţa în funcţionare;

(j) să adopte un cadru de cooperare și coordonare între centrele de coordonare regionale;

(k) să participe la evaluarea adecvării resurselor la nivel european și la nivel naţional în temeiul capitolului IV din Regulamentul (UE) 2019/943;

(l) să digitalizeze sistemele de transport;

▼B

(m) să se ocupe de gestionarea datelor, inclusiv de dezvoltarea de sisteme de gestionare a datelor, de securitatea cibernetică și de protecţia datelor, sub rezerva normelor aplicabile și fără a aduce atingere competenţelor altor autorităţi.

(2) Statele membre pot prevedea atribuirea uneia sau mai multor responsabilităţi dintre cele enumerate la alineatul (1) de la prezentul articol altui operator de transport și de sistem decât celui care deţine sistemul de transport și căruia i s-ar aplica în mod normal responsabilităţile în cauză. Operatorul de transport și de sistem căruia i se dau spre îndeplinire atribuţiile trebuie să fie certificat ca respectând cerinţa separării proprietăţii sau ca operator de sistem independent ori operator de transport și de sistem independent și să îndeplinească cerinţele prevăzute la articolul 43, însă nu este necesar să fie proprietarul sistemului de transport pentru care este responsabil.

Operatorul de transport și de sistem care deţine sistemul de transport trebuie să îndeplinească cerinţele prevăzute la capitolul VI și să fie certificat în conformitate cu articolul 43. Aceasta nu aduce atingere posibilităţii ca operatorii de transport și de sistem certificaţi ca respectând cerinţa separării proprietăţii sau ca operatori de sistem independenţi ori operatori de transport și de sistem independenţi să delege din proprie iniţiativă și sub supraveghere proprie anumite atribuţii altor operatori de transport și de sistem certificaţi ca respectând modelul de separare efectivă, ca operatori de sistem independenţi ori ca operatori de transport și de sistem independenţi, în cazul în care respectiva delegare a atribuţiilor nu periclitează drepturile decizionale efective și independente ale operatorului de transport și de sistem care deleagă.

(3) La executarea atribuţiilor menţionate la alineatul (1), operatorii de transport și de sistem ţin seama de recomandările formulate de centrele de coordonare regionale.

(4) La executarea sarcinii menţionate la alineatul (1) litera (i), operatorii de transport și de sistem achiziţionează servicii de echilibrare cu respectarea următoarelor condiţii:

(a) utilizarea unor proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe piaţă;

(b) participarea tuturor întreprinderilor din domeniul energiei electrice și a tuturor participanţilor la piaţă care îndeplinesc condiţiile, inclusiv a participanţilor la piaţă care oferă energie din surse regenerabile, a participanţilor la piaţă care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalaţii de stocare a energiei și a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare.

În sensul primului paragraf litera (b), autorităţile de reglementare și operatorii de transport și de sistem, în strânsă colaborare cu toţi participanţii la piaţă, stabilesc cerinţele tehnice de participare la pieţele respective, pe baza caracteristicilor tehnice ale respectivelor pieţe.

(5) Alineatul (4) se aplică la furnizarea de către operatorii de transport și de sistem a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei, cu excepţia cazului în care autoritatea de reglementare a determinat că prestarea bazată pe piaţă a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei nu este rentabilă și a acordat o derogare. În special, cadrul de reglementare asigură că operatorii de transport și de sistem pot achiziţiona astfel de servicii de la entităţile care asigură servicii de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei și promovează utilizarea măsurilor de eficienţă energetică, atunci când aceste servicii reduc în mod eficient din punctul de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităţilor de energie electrică și susţin funcţionarea eficientă și sigură a sistemului de transport.

▼B

(6) Operatorii de transport și de sistem, cu aprobarea autorității de reglementare, sau înșiși autoritatea de reglementare stabilesc, în cadrul unui proces transparent și participativ care include toți utilizatorii de sistem și operatorii de distribuție relevanți, specificațiile pentru serviciile de sistem achiziționate care nu au ca scop stabilitatea frecvenței și, după caz, produsele de piață standardizate pentru astfel de servicii cel puțin la nivel național. Specificațiile asigură participarea efectivă și nediscriminatorie a tuturor participanților la piață, inclusiv a participanților la piață care oferă energie din surse regenerabile, a participanților la piață care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalații de stocare a energiei și a participanților la piață implicați în agregare. Operatorii de transport și de sistem schimbă între ei toate informațiile necesare și se coordonează cu operatorii de distribuție pentru a asigura o utilizare optimă a resurselor și funcționarea eficientă și sigură a sistemului și pentru a facilita dezvoltarea pieței. Operatorii de transport și de sistem sunt remunerați în mod adecvat pentru achiziționarea unor astfel de servicii pentru a le permite să recupereze cel puțin costurile rezonabile corespunzătoare, inclusiv cheltuielile cu tehnologiile de informare și comunicare necesare și costurile cu infrastructura.

(7) Obligația de a achiziționa servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenței menționate la alineatul (5) nu se aplică componentelor de rețea complet integrate.

(8) Statele membre sau autoritățile competente desemnate de acestea pot permite operatorilor de transport și de sistem să desfășoare alte activități decât cele prevăzute în prezenta directivă și în Regulamentul (UE) 2019/943, în cazul în care astfel de activități sunt necesare pentru ca operatorii de transport și de sistem să își îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2019/943, cu condiția ca autoritatea de reglementare să fi determinat necesitatea unei astfel de derogări. Prezentul alineat nu aduce atingere dreptului operatorilor de transport și de sistem de a deține, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata alte rețele decât cele de energie electrică, în cazul în care statul membru sau autoritatea competentă desemnată a acordat acest drept.

Articolul 41

Obligațiile în materie de confidențialitate și de transparență impuse proprietarilor de sisteme de transport și operatorilor de transport și de sistem

(1) Fără a aduce atingere articolului 55 sau oricărei alte obligații legale în materie de divulgare a informațiilor, fiecare operator de transport și de sistem și fiecare proprietar de sistem de transport asigură confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-au obținut în cursul desfășurării activităților lor și împiedică divulgarea discriminatorie de informații referitoare la propriile activități și care ar putea induce avantaje economice. În special, nu divulgă nicio informație sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părți ale întreprinderii decât în cazul în care o astfel de divulgare se impune în vederea încheierii unei tranzacții comerciale. În scopul garantării respectării depline a normelor privind separarea juridică a informațiilor, statele membre se asigură, de asemenea, că proprietarul sistemului de transport și partea rămasă din întreprindere nu utilizează servicii comune, de exemplu nu utilizează servicii juridice comune, cu excepția serviciilor pur administrative sau a celor informatice.

▼B

(2) Operatorilor de transport și de sistem li se interzice să abuzeze, în situaţia vânzării sau a cumpărării de energie electrică de către întreprinderi conexe, de informaţiile sensibile din punct de vedere comercial obţinute de la terţi în contextul acordării sau al negocierii accesului la sistem.

(3) Informaţiile necesare asigurării unei concurenţe efective și funcționării eficiente a pieţei sunt puse la dispoziţia publicului. Această obligaţie nu aduce atingere păstrării confidenţialităţii informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 42

Competenţele decizionale privind conectarea la sistemul de transport a unor noi instalaţii de producere și a unor noi instalaţii de stocare a energiei

(1) Operatorul de transport și de sistem stabilește și publică proceduri transparente și eficiente privind conectarea nediscriminatorie la sistemul de transport a unor noi instalaţii de producere și a unor noi instalaţii de stocare a energiei. Procedurile respective sunt supuse aprobării autorităţilor de reglementare.

(2) Operatorului de transport și de sistem nu i se permite să refuze conectarea unei noi instalaţii de producere sau a unei noi instalaţii de stocare a energiei prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităţilor de reţea disponibile, de exemplu congestia în părţile îndepărtate ale sistemului de transport. Operatorul de transport și de sistem furnizează toate informaţiile necesare.

Primul paragraf nu aduce atingere posibilităţii ca operatorii de transport și de sistem să limiteze capacitatea de conectare garantată sau să ofere conexiuni supuse unor limitări operaţionale pentru a asigura eficienţa economică în ceea ce privește noi instalaţii de producere sau noi instalaţii de stocare a energiei, cu condiţia ca aceste limitări să fi fost aprobate de autoritatea de reglementare. Autoritatea de reglementare garantează faptul că toate limitările capacităţii de conectare garantată sau limitările operaţionale se introduc pe baza unor proceduri transparente și nediscriminatorii și nu creează obstacole nejustificate la intrarea pe piaţă. Atunci când instalaţia de producere sau instalaţia de stocare a energiei suportă costurile legate de asigurarea conectării nelimitate, nu se aplică nicio limitare.

(3) Operatorului de transport și de sistem nu i se permite să refuze un nou punct de conectare invocând costuri suplimentare generate de creșterea necesară a capacităţii elementelor de sistem în perimetrul imediat al punctului de conectare.

CAPITOLUL VI

SEPARAREA OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM

Secţiunea 1

Separarea proprietăţii

Articolul 43

Separarea proprietății în cazul sistemelor de transport și al operatorilor de transport și de sistem

(1) Statele membre se asigură că:

(a) toate întreprinderile care deţin în proprietate sisteme de transport acţionează ca operatori de transport și de sistem;

▼B

(b) aceeași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul:

(i) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport; sau

(ii) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare;

(c) aceeași persoană sau aceleași persoane nu sunt abilitate să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic în cazul unui operator de transport și de sistem sau în cazul unui sistem de transport și, de asemenea, să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare; și

(d) aceeași persoană nu este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic, atât în cazul unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare, cât și în cazul unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport.

(2) Drepturile menţionate la alineatul (1) literele (b) și (c) cuprind, în special:

(a) competenţa de a exercita drepturi de vot;

(b) competenţa de a numi membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organe care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic; sau

(c) deţinerea unei cote majoritare.

(3) În sensul alineatului (1) litera (b), noţiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare” include noţiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare” în sensul Directivei 2009/73/CE, iar termenii „operator de transport și de sistem” și „sistem de transport” includ și termenii „operator de transport și de sistem” și „sistem de transport” în sensul directivei respective.

(4) Obligaţia prevăzută la alineatul (1) litera (a) se consideră îndeplinită în cazul în care două sau mai multe întreprinderi care deţin sisteme de transport au creat o asociaţie în participaţiune care exercită rolul de operator de transport și de sistem în două sau mai multe state membre pentru sistemele de transport în cauză. Nicio altă întreprindere nu poate lua parte la asociaţia în participaţiune decât dacă a fost aprobată în temeiul articolului 44 ca operator de sistem independent sau ca operator de transport și de sistem independent în sensul secţiunii 3.

(5) În vederea punerii în aplicare a prezentului articol, în cazul în care persoana menţionată la alineatul (1) literele (b), (c) și (d) este statul membru sau un alt organism public, se consideră că două organisme publice diferite care exercită controlul, pe de o parte, asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport și, pe de altă parte, asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare, nu sunt aceeași persoană sau aceleași persoane.

(6) Statele membre se asigură că nici informaţiile sensibile din punct de vedere comercial menţionate la articolul 41 deţinute de un operator de transport și de sistem care a făcut parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, nici personalul acestuia, nu sunt transferate către întreprinderi care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare.

▼B

(7) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparţine unei întreprinderi integrate pe verticală, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1).

În acest caz, statul membru vizat:

(a) fie desemnează un operator de sistem independent în conformitate cu articolul 44,

(b) fie respectă secţiunea 3.

(8) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparţine unei întreprinderi integrate pe verticală și sunt în vigoare măsuri care garantează în mod efectiv o mai mare independenţă operatorului de transport și de sistem decât dispoziţiile de la secţiunea 3, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1).

(9) Înainte de a fi aprobată și desemnată în calitate de operator de transport și de sistem în temeiul alineatului (8) din prezentul articol, o întreprindere este certificată în conformitate cu procedurile stabilite la articolul 52 alineatele (4), (5) și (6) din prezenta directivă și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943, în temeiul cărora Comisia verifică dacă măsurile în vigoare garantează în mod efectiv o mai mare independenţă operatorului de transport și de sistem decât dispoziţiile de la secţiunea 3 din prezentul capitol.

(10) O întreprindere integrată pe verticală care deţine în proprietate un sistem de transport nu poate fi în niciun caz împiedicată să adopte măsurile necesare în vederea respectării alineatului (1).

(11) Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare nu pot în niciun caz, direct sau indirect, să exercite controlul sau să își exercite vreun drept cu privire la operatorii de transport și de sistem separaţi din statele membre care aplică dispoziţiile alineatului (1).

Secţiunea 2

Operatorii de sistem independenţi

Articolul 44

Operatorii de sistem independenţi

(1) În cazul în care sistemul de transport aparţine unei întreprinderi integrate pe verticală la 3 septembrie 2009, statele membre pot decide să nu aplice articolul 43 alineatul (1) și să desemneze un operator de sistem independent la propunerea proprietarului sistemului de transport. Numirea respectivă este supusă aprobării Comisiei.

(2) Statul membru poate aproba și desemna un operator de sistem independent cu respectarea următoarelor condiţii:

(a) operatorul candidat a demonstrat că îndeplinește cerinţele stabilite la articolul 43 alineatul (1) literele (b), (c) și (d);

(b) operatorul candidat a demonstrat că dispune de resursele financiare, tehnice, fizice și umane necesare pentru îndeplinirea atribuţiilor sale în conformitate cu articolul 40;

(c) operatorul candidat și-a asumat angajamentul de a respecta un plan de dezvoltare a reţelei pe 10 ani monitorizat de autoritatea de reglementare;

(d) proprietarul sistemului de transport și-a demonstrat capacitatea de a respecta obligaţiile care îi revin în temeiul alineatului (5). În acest scop, acesta prezintă toate proiectele de contracte cu operatorul candidat și cu orice altă entitate relevantă; și

▼B

(e) operatorul candidat și-a demonstrat capacitatea de a respecta obligaţiile care îi revin în temeiul Regulamentului (UE) 2019/943, inclusiv cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem la nivel european și la nivel regional.

(3) Întreprinderile care au fost certificate de autoritatea de reglementare ca îndeplinind cerinţele de la articolul 53 și de la alineatul (2) din prezentul articol sunt aprobate și desemnate de către statele membre ca operatori de sistem independenţi. Se aplică procedura de certificare prevăzută fie la articolul 52 din prezenta directivă și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943, fie la articolul 53 din prezenta directivă.

(4) Fiecare operator de sistem independent răspunde de acordarea și gestionarea accesului terţilor, inclusiv de colectarea tarifelor de acces la reţea, a veniturilor rezultate din gestionarea congestiilor și a plăţilor efectuate în temeiul mecanismului de compensare între operatorii de sisteme de transport și de sistem în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și de exploatarea, întreţinerea și dezvoltarea sistemului de transport și de garantarea capacităţii pe termen lung a acestuia de a satisface cererile rezonabile prin planificarea investiţiilor. În ceea ce privește dezvoltarea sistemului de transport, operatorul de sistem independent este responsabil cu planificarea (inclusiv cu procedura de autorizare), construirea și darea în exploatare a noii infrastructuri. În acest scop, operatorul de sistem independent acţionează ca un operator de transport și de sistem în conformitate cu prezenta secţiune. Proprietarii de sisteme de transport nu pot fi responsabili cu acordarea și gestionarea accesului terţilor și nici cu planificarea investiţiilor.

(5) În cazul desemnării unui operator de sistem independent, proprietarul sistemului de transport:

(a) asigură pe deplin cooperarea și sprijinul necesare operatorului de sistem independent în vederea îndeplinirii atribuţiilor acestuia, furnizându-i în special toate informaţiile relevante;

(b) finanţează investiţiile decise de către operatorul de sistem independent și aprobate de către autoritatea de reglementare sau își dă acordul ca acestea să fie finanţate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent. Măsurile relevante cu privire la finanţare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare. Înainte de a aproba astfel de măsuri, autoritatea de reglementare se consultă atât cu proprietarul sistemului de transport, cât și cu celelalte părţi interesate;

(c) deţine răspunderea privind activele reţelei, cu excepţia răspunderii privind atribuţiile operatorului de sistem independent; și

(d) oferă garanţii pentru facilitarea finanţării eventualelor extinderi ale reţelei, cu excepţia investiţiilor pentru care și-a dat acordul să fie finanţate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent, în temeiul literei (b).

(6) În strânsă cooperare cu autoritatea de reglementare, autoritatea naţională competentă în materie de concurenţă este învestită cu toate competenţele necesare pentru a monitoriza în mod eficient respectarea de către proprietarul sistemului de transport a obligaţiilor sale în temeiul alineatului (5).

▼B

Articolul 45

Separarea proprietarilor de sisteme de transport

(1) În cazul în care a fost desemnat un operator de sistem independent, un proprietar de sistem de transport care face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală este independent, cel puţin în ceea ce privește statutul său juridic, organizarea și procesul decizional, față de alte activităţi care nu au legătură cu transportul.

(2) Pentru a asigura independenţa proprietarilor de sisteme de transport menţionaţi la alineatul (1), se aplică următoarele criterii minime:

(a) persoanele cu funcţie de conducere în cadrul unui proprietar de sistem de transport nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din domeniul energiei electrice, care răspund, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităţilor de producere, distribuţie și furnizare a energiei electrice;

(b) luarea unor măsuri corespunzătoare pentru a se garanta faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcţie de conducere în cadrul unui proprietar de sistem de transport sunt luate în considerare în așa fel încât să se asigure capacitatea acestora de a acţiona independent; și

(c) proprietarul sistemului de transport stabilește un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii, și asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabilește obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea obiectivelor respective. Persoana sau organul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate prezintă autorităţii de reglementare un raport anual cu privire la măsurile luate, iar acest raport se publică.

Secţiunea 3

Operatori de transport independenţi

Articolul 46

Active, echipamente, personal și identitate

(1) Operatorii de transport și de sistem sunt dotaţi cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare îndeplinirii obligaţiilor care le revin în temeiul prezentei directive și desfășurării activităţii de transport al energiei electrice, în special:

(a) activele necesare pentru activitatea de transport al energiei electrice, inclusiv sistemul de transport, se află în proprietatea operatorului de transport și de sistem;

(b) personalul necesar pentru activitatea de transport al energiei electrice, inclusiv pentru îndeplinirea tuturor atribuţiilor din cadrul întreprinderii, este angajat de operatorul de transport și de sistem;

(c) este interzisă închirierea de personal și prestarea de servicii de către și către o altă parte a întreprinderii integrate pe verticală. Cu toate acestea, un operator de transport și de sistem poate furniza servicii întreprinderii integrate pe verticală, atât timp cât:

▼B

(i) prin furnizarea serviciilor nu sunt discriminaţi utilizatorii de sistem, serviciile sunt disponibile tuturor utilizatorilor de sistem în conformitate cu aceleași clauze și condiţii și nu restricţionează, denaturează sau împiedică concurenţa în domeniul producerii sau furnizării de energie; și

(ii) clauzele și condiţiile de furnizare a serviciilor respective sunt aprobate de autoritatea de reglementare;

(d) fără a aduce atingere deciziilor organismului de supraveghere prevăzut la articolul 49, întreprinderea integrată pe verticală pune la dispoziţia operatorului de transport și de sistem, în timp util, resurse financiare adecvate pentru viitoare proiecte de investiţii și/sau pentru înlocuirea activelor existente, în urma unei cereri adecvate din partea operatorului de transport și de sistem.

(2) Activitatea de transport al energiei electrice include cel puţin următoarele activităţi, pe lângă cele enumerate la articolul 40:

(a) reprezentarea operatorului de transport și de sistem și contactele cu terţi și cu autorităţile de reglementare;

(b) reprezentarea operatorului de transport și de sistem în cadrul ENTSO pentru energie electrică;

(c) acordarea și gestionarea accesului terţilor în mod nediscriminatoriu între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului;

(d) colectarea tuturor tarifelor aferente sistemului de transport, inclusiv a tarifelor de acces la reţea, a energiei pentru pierderi și a tarifelor pentru servicii de sistem;

(e) exploatarea, întreţinerea și dezvoltarea unui sistem de transport sigur, eficace și eficient din punct de vedere economic;

(f) planificarea investiţiilor care să asigure capacitatea pe termen lung a sistemului de a face faţă cererilor rezonabile și de a garanta siguranţa alimentării cu energie electrică;

(g) constituirea unor asociaţii în participaţiune adecvate, cu includerea unuia sau mai multor operatori de transport și de sistem, a unor burse de energie electrică, și a altor actori relevanţi, în cadrul obiectivelor de dezvoltare a creării de pieţe regionale sau de facilitare a procesului de liberalizare; și

(h) toate serviciile aferente întreprinderii, inclusiv cele juridice, de contabilitate și informatice.

(3) Operatorii de transport și de sistem sunt organizaţi sub o formă juridică, dintre cele menţionate în anexa I la Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului ([12]).

(4) Operatorul de transport și de sistem nu creează, prin identitatea sa corporativă, comunicarea, imaginea de marcă și spaţiul său, confuzii cu privire la identitatea separată a întreprinderii integrate pe verticală sau a oricărei părţi din aceasta.

(5) Operatorul de transport și de sistem nu împarte sistemele sau echipamentele informatice, spaţiile fizice și sistemele de acces securizat cu nicio parte a întreprinderii integrate pe verticală și nici nu folosește aceiași consultanţi sau contractanţi externi pentru sistemele sau echipamentele informatice și pentru sistemele de acces securizat.

([12]) Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăţilor comerciale (JO L 169, 30.6.2017, p. 46).

▼B

(6) Conturile operatorului de transport și de sistem sunt auditate de către un auditor diferit de cel care auditează întreprinderea integrată pe verticală sau oricare parte din aceasta.

Articolul 47

Independența operatorului de transport și de sistem

(1) Fără a aduce atingere deciziilor organismului de supraveghere prevăzut la articolul 49, operatorul de transport și de sistem are:

(a) competențe efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată pe verticală, în ceea ce privește activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea sistemului de transport; și

(b) dreptul de a obține finanțare pe piețele de capital, în special prin împrumuturi și aport de capital.

(2) Operatorul de transport și de sistem acționează în permanență astfel încât să se asigure că dispune de resursele necesare în vederea desfășurării activității de transport în mod corespunzător și eficient și a dezvoltării și menținerii unui sistem de transport eficient, sigur și economic.

(3) Filialele întreprinderii integrate pe verticală care desfășoară activități de producere sau de furnizare nu dețin participații directe sau indirecte la operatorul de transport și de sistem. Operatorul de transport și de sistem nu deține nicio participație directă sau indirectă la nicio filială a întreprinderii integrate pe verticală care desfășoară activități de producere sau de furnizare și nici nu primește dividende sau alte beneficii financiare de la filiala în cauză.

(4) Structura generală de conducere și statutul operatorului de transport și de sistem asigură independența efectivă a operatorului de transport și de sistem, în conformitate cu prezenta secțiune. Întreprinderea integrată pe verticală nu determină, în mod direct sau indirect, comportamentul concurențial al operatorului de sistem de transport în materie de activități curente ale acestuia și de gestionare a rețelei sau cu privire la activitățile necesare pentru elaborarea planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, întocmit în temeiul articolului 51.

(5) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la articolul 40 și la articolul 46 alineatul (2) din prezenta directivă și în conformitate cu obligațiile prevăzute la articolele 16, 18, 19 și 50 din Regulamentul (UE) 2019/943, operatorii de transport și de sistem nu fac discriminări între diferite persoane și entități și nu restricționează, distorsionează sau împiedică concurența în domeniul producerii sau furnizării de energie.

(6) Orice relații comerciale și financiare între întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem, inclusiv împrumuturile acordate de operatorul de transport și de sistem întreprinderii integrate pe verticală, respectă condițiile pieței. Operatorul de transport și de sistem păstrează date detaliate privind astfel de relații comerciale sau financiare și le pune la dispoziția autorității de reglementare, la cererea acesteia.

(7) Operatorul de transport și de sistem prezintă autorității de reglementare, în vederea aprobării, toate acordurile comerciale și financiare încheiate cu întreprinderea integrată pe verticală.

▼B

(8) Operatorul de transport și de sistem informează autoritatea de reglementare cu privire la resursele financiare menţionate la articolul 46 alineatul (1) litera (d), disponibile pentru proiecte de investiţii viitoare și/sau pentru înlocuirea activelor existente.

(9) Întreprinderile integrate pe verticală se abţin de la orice acţiune care ar împiedica sau ar prejudicia respectarea, de către operatorul de transport și de sistem, a obligaţiilor prevăzute în prezentul capitol și nu solicită operatorului de transport și de sistem să ceară permisiunea de la întreprinderea integrată pe verticală în vederea îndeplinirii acestor obligaţii.

(10) O întreprindere certificată de autoritatea de reglementare ca respectând cerinţele prezentului capitol este autorizată și desemnată operator de transport și de sistem de către statul membru respectiv. Se aplică procedura de certificare prevăzută fie la articolul 52 din prezenta directivă și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943, fie la articolul 53 din prezenta directivă.

Articolul 48

Independenţa personalului și a conducerii operatorului de transport și de sistem

(1) Decizia privind numirea, prelungirea mandatului, condiţiile de lucru, inclusiv remuneraţia și încetarea mandatului persoanelor cu funcţie de conducere și/sau al membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem se adoptă de către organismul de supraveghere al operatorului de transport și de sistem numit în conformitate cu articolul 49.

(2) Autorităţii de reglementare i se notifică identitatea și condiţiile privind termenul, durata și încetarea mandatului persoanelor desemnate de organismul de supraveghere în vederea numirii sau a prelungirii mandatului, în calitate de persoane cu funcţii executive și/sau membri ai organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem, precum și motivele oricărei decizii propuse de încetare a mandatului în cauză. Respectivele condiţii și decizii menţionate la alineatul (1) dobândesc caracter obligatoriu numai dacă autoritatea de reglementare nu a ridicat obiecţii în termen de trei săptămâni de la notificare.

Autoritatea de reglementare poate ridica obiecţii privind deciziile menţionate la alineatul (1) în cazul:

(a) unor îndoieli serioase survenite cu privire la independenţa profesională a unei persoane cu funcţie de conducere numite și/sau a unui membru al organelor administrative numit; sau

(b) încetării premature a unui mandat, dacă există îndoieli cu privire la justificarea încetării premature.

(3) Nicio poziţie sau responsabilitate profesională, interes sau relaţie de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea integrată pe verticală, cu vreo parte a acesteia sau cu acţionarii care deţin controlul asupra acesteia, cu excepţia operatorului de transport și de sistem nu trebuie să fie deţinută pe o perioadă de trei ani înainte de numirea persoanelor cu funcţii de conducere și/sau a membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem cărora li se aplică prezentul alineat.

(4) Persoanele cu funcţii de conducere și/sau membrii organelor administrative, precum și angajaţii operatorului de transport și de sistem nu deţin nicio poziţie sau responsabilitate profesională, interes sau relaţie de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu orice altă parte a întreprinderii integrate pe verticală sau cu acţionarii majoritari ai acesteia.

▼B

(5) Persoanele cu funcţii de conducere și/sau membrii organelor administrative, precum și angajaţii operatorului de transport și de sistem nu deţin niciun interes și nu primesc niciun beneficiu financiar, de ordin direct sau indirect, de la vreo parte a întreprinderii integrate pe verticală, cu excepţia operatorului de transport și de sistem. Remuneraţia acestora nu depinde de activităţile sau de rezultatele întreprinderii integrate pe verticală, cu excepţia celor ale operatorului de transport și de sistem.

(6) Persoanelor cu funcţie de conducere și/sau a membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem le este garantat dreptul efectiv de a introduce o cale de atac la autoritatea de reglementare pentru orice plângeri împotriva încetării premature a mandatelor lor.

(7) După încetarea mandatului deţinut în cadrul operatorului de transport și de sistem, persoanele cu funcţie de conducere și/sau membrii organelor administrative ale acestuia nu au dreptul să deţină, timp de cel puţin patru ani, nicio poziţie sau responsabilitate profesională, interes sau relaţie de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu orice parte a întreprinderii integrate pe verticală, cu excepţia operatorului de transport și de sistem, sau cu acţionarii majoritari ai întreprinderii integrate pe verticală.

(8) Alineatul (3) se aplică majorităţii persoanelor cu funcţii de conducere și/sau membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem.

Persoanele cu funcţii de conducere și/sau membrii organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem cărora nu li se aplică alineatul (3) nu trebuie să fi desfășurat nicio activitate de conducere sau vreo altă activitate relevantă în întreprinderea integrată pe verticală pentru o perioadă de cel puţin șase luni înaintea numirii acestora.

Primul paragraf al prezentului alineat și alineatele (4)-(7) se aplică tuturor persoanelor cu funcţii executive de conducere și celor care sunt direct subordonate acestora cu privire la chestiuni legate de exploatarea, întreţinerea sau dezvoltarea reţelei.

Articolul 49

Organismul de supraveghere

(1) Operatorul de transport și de sistem deţine un organism de supraveghere responsabil cu luarea deciziilor susceptibile de a avea un impact major asupra valorii activelor acţionarilor din cadrul operatorului de transport și de sistem, în special a deciziilor privind aprobarea planurilor financiare anuale și pe termen mai lung, a nivelului de îndatorare a operatorului de transport și de sistem și a dividendelor distribuite acţionarilor. Deciziile care sunt de competenţa organismului de supraveghere le exclud pe cele care sunt legate de activităţile curente ale operatorului de transport și de sistem și de gestionarea reţelei, și de activităţile necesare pentru elaborarea planului de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, întocmit în temeiul articolului 51.

(2) Organismul de supraveghere este compus din membri reprezentând întreprinderea integrată pe verticală, din membri reprezentând acţionarii terţi și, în cazurile prevăzute de dreptul intern aplicabil, din membri reprezentând alţi factori interesaţi, precum angajaţii operatorului de transport și de sistem.

(3) Articolul 48 alineatul (2) primul paragraf și articolul 48 alineatele (3)-(7) se aplică cel puţin unei jumătăţi a membrilor organismului de supraveghere minus unul.

▼B

Articolul 48 alineatul (2) al doilea paragraf litera (b) se aplică tuturor membrilor organismului de supraveghere.

Articolul 50

Programul de conformitate și agentul de conformitate

(1) Statele membre asigură faptul că operatorii de transport și de sistem stabilesc și pun în aplicare un program de conformitate care definește măsurile adoptate în vederea excluderii posibilităţilor de comportament discriminatoriu și asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabilește obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea obiectivelor respective. Programul este supus aprobării autorităţii de reglementare. Fără a aduce atingere competenţelor autorităţii de reglementare, respectarea programului este monitorizată independent de către agentul de conformitate.

(2) Agentul de conformitate este numit de către organismul de supraveghere, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare. Autoritatea de reglementare poate refuza aprobarea agentului de conformitate numai din motive de lipsă de independenţă sau de capacitate profesională. Agentul de conformitate poate fi o persoană fizică sau juridică. Articolul 48 alineatele (2)-(8) se aplică agentului de conformitate.

(3) Agentul de conformitate are următoarele atribuţii:

(a) monitorizarea punerii în aplicare a programului de conformitate;

(b) elaborarea unui raport anual care stabilește măsurile luate în vederea punerii în aplicare a programului de conformitate și prezentarea acestuia către autoritatea de reglementare;

(c) raportarea către organismul de supraveghere și emiterea de recomandări privind respectarea programului de conformitate și punerea în aplicare a acestuia;

(d) notificarea autorităţii de reglementare cu privire la orice încălcare gravă a punerii în aplicare a programului de conformitate; și

(e) raportarea către autoritatea de reglementare cu privire la orice relaţii comerciale și financiare dintre întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem.

(4) Agentul de conformitate prezintă autorităţii de reglementare deciziile propuse cu privire la planul de investiţii sau la investiţiile individuale din cadrul reţelei. Acest lucru are loc cel târziu în momentul prezentării deciziilor în cauză de către conducerea și/sau organismul administrativ competent al operatorului de transport și de sistem către organismul de supraveghere.

(5) În cazul în care întreprinderea integrată pe verticală, în cadrul adunării generale sau prin votul membrilor organismului de supraveghere pe care i-a numit, a împiedicat adoptarea unei decizii în scopul de a împiedica sau a întârzia investiţiile, decizie care, în conformitate cu planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, trebuia executată în următorii trei ani, agentul de conformitate raportează acest lucru autorităţii de reglementare, care acţionează în conformitate cu articolul 51.

(6) Condiţiile care reglementează mandatul sau condiţiile de muncă ale agentului de conformitate, inclusiv durata mandatului acestuia, sunt supuse aprobării autorităţii de reglementare. Condiţiile respective asigură independenţa agentului de conformitate, inclusiv prin punerea

▼B

la dispoziţia acestuia a tuturor resurselor necesare în vederea îndeplinirii atribuţiilor sale. Pe durata mandatului său, agentul de conformitate nu poate deţine o altă funcţie, nu poate avea o altă responsabilitate profesională sau un interes, direct sau indirect, legate de nicio parte a întreprinderii integrate pe verticală sau de acţionarii majoritari ai acesteia.

(7) Agentul de conformitate raportează cu regularitate, fie verbal, fie în scris, autorităţii de reglementare și are dreptul de a raporta cu regularitate, fie verbal, fie în scris, organismului de supraveghere al operatorului de transport și de sistem.

(8) Agentul de conformitate poate participa la toate reuniunile organelor de conducere sau administrative ale operatorului de transport și de sistem, și la cele ale organismului de supraveghere și la adunarea generală. Agentul de conformitate participă la toate reuniunile care privesc următoarele chestiuni:

(a) condiţiile de acces la reţea, astfel cum sunt stabilite în Regulamentul (UE) 2019/943, în special în privinţa tarifelor, a serviciilor de acces ale terţelor părţi, a alocării capacităţii și a gestionării congestiilor, a transparenţei, a serviciilor de sistem și a pieţelor secundare;

(b) proiectele efectuate în scopul de a exploata, întreţine și dezvolta sistemul de transport, inclusiv investiţii privind interconexiunile și conexiunile;

(c) cumpărarea sau vânzarea de energie necesare pentru exploatarea sistemului de transport.

(9) Agentul de conformitate monitorizează respectarea articolului 41 de către operatorul de transport și de sistem.

(10) Agentul de conformitate dispune de acces la toate datele relevante, la sediile operatorului de transport și de sistem și la toate informaţiile necesare pentru îndeplinirea atribuţiilor sale.

(11) Agentul de conformitate are acces la sediile operatorului de transport și de sistem fără a fi necesară avertizarea prealabilă.

(12) În urma aprobării prealabile a autorităţii de reglementare, organismul de supraveghere poate să îl revoce pe agentul de conformitate. Organismul de supraveghere eliberează din funcţie agentul de conformitate, din motive de lipsă de independenţă sau de capacitate profesională, la cererea autorităţii de reglementare.

Articolul 51

Dezvoltarea reţelei și competenţele de decizie asupra investiţiilor

(1) Cel puţin din doi în doi ani, operatorii de transport și de sistem prezintă autorităţii de reglementare un plan de dezvoltare a reţelei pe 10 ani bazat pe oferta și cererea actuală și pe previziunile de ofertă și de cerere, după consultarea prealabilă cu toţi factorii interesaţi. Planul respectiv de dezvoltare a reţelei conţine măsuri eficiente pentru a garanta caracterul adecvat al sistemului și siguranţa alimentării cu energie electrică. Operatorul de transport și de sistem publică planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani pe site-ul său de internet.

(2) În special, planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani:

(a) indică participanţilor la piaţă principalele infrastructuri de transport care trebuie să fie construite sau modernizate în următorii 10 ani;

(b) conţine toate investiţiile deja stabilite și identifică noi investiţii care trebuie să fie efectuate în următorii zece ani; și

▼B

(c) prevede un interval de timp pentru toate proiectele de investiţii.

(3) Atunci când elaborează planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, operatorul de transport și de sistem ia pe deplin în considerare potenţialul utilizării consumului dispecerizabil, a instalaţiilor de stocare a energiei sau a altor resurse ca alternativă la extinderea sistemului, precum și consumul preconizat, schimburile comerciale cu alte ţări și planurile de investiţii privind reţelele la nivelul Uniunii și reţelele regionale.

(4) Autoritatea de reglementare consultă toţi utilizatorii de sistem, actuali sau potenţiali, privind planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, în mod deschis și transparent. Persoanelor fizice sau întreprinderilor care revendică statutul de utilizatori potenţiali de sistem li se poate solicita să dovedească aceste revendicări. Autoritatea de reglementare publică rezultatul procesului de consultare, în special în privinţa unor posibile necesităţi de investiţii.

(5) Autoritatea de reglementare evaluează dacă planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani abordează toate necesităţile de investiţii identificate pe parcursul procesului de consultare, și dacă este conform cu planul neobligatoriu la nivelul Uniunii de dezvoltare a reţelei pe 10 ani (denumit în continuare „planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a reţelei”), menţionat la articolul 30 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) 2019/943. În cazul în care există îndoieli cu privire la conformitatea cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a reţelei, autoritatea de reglementare consultă ACER. Autoritatea de reglementare poate solicita operatorului de transport și de sistem să își modifice planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani.

Autorităţile naţionale competente examinează coerenţa planului de dezvoltare a reţelei pe 10 ani cu planul naţional privind energia și clima transmis în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1999.

(6) Autoritatea de reglementare monitorizează și evaluează punerea în aplicare a planului de dezvoltare a reţelei pe 10 ani.

(7) În situaţiile în care operatorul de transport și de sistem, din raţiuni diferite de raţiunile imperioase, asupra cărora nu deţine niciun control, nu execută o investiţie, care, în conformitate cu planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, trebuia executată în următorii trei ani, statele membre se asigură că autoritatea de reglementare are obligaţia să adopte cel puţin una dintre următoarele măsuri pentru a garanta executarea investiţiei în cauză dacă investiţia este încă relevantă pe baza celui mai recent plan de dezvoltare a reţelei pe 10 ani:

(a) să solicite operatorului de transport și de sistem să execute investiţia în cauză;

(b) să organizeze o procedură de ofertare privind investiţia în cauză, deschisă tuturor investitorilor; sau

(c) să oblige operatorul de transport și de sistem să accepte o majorare de capital pentru a finanţa investiţiile necesare și pentru a permite unor investitori independenţi să participe la capital.

(8) În cazul în care autoritatea de reglementare a recurs la competenţele sale prevăzute la alineatul (7) litera (b), aceasta poate obliga operatorul de transport și de sistem să accepte una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

(a) finanţarea de către o parte terţă;

(b) construirea de către o parte terţă;

▼B

(c) realizarea noilor active de însuși operatorul în cauză;

(d) exploatarea noului activ de însuși operatorul în cauză.

Operatorul de transport și de sistem furnizează investitorilor toate informaţiile necesare pentru realizarea investiţiei, conectează noile active la reţeaua de transport și, în general, depune toate eforturile pentru a facilita punerea în aplicare a proiectului de investiţii.

Măsurile relevante cu privire la finanţare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare.

(9) În cazul în care autoritatea de reglementare a recurs la competenţele sale prevăzute la alineatul (7), costurile respectivelor investiţii intră sub incidenţa reglementărilor relevante privind tarifele.

Secţiunea 4

Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem

Articolul 52

Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem

(1) Înainte de a fi aprobată și desemnată în calitate de operator de transport și de sistem, o întreprindere este certificată în conformitate cu procedurile stabilite la alineatele (4), (5) și (6) ale prezentului articol și la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943.

(2) Întreprinderile care au fost certificate de autoritatea de reglementare, în temeiul procedurii de certificare de mai jos, ca îndeplinind cerinţele articolului 43 sunt aprobate și desemnate de către statele membre ca operatori de transport și de sistem. Desemnarea operatorilor de transport și de sistem este notificată Comisiei și se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(3) Operatorii de transport și de sistem notifică autorităţii de reglementare orice tranzacţie planificată care poate necesita o reevaluare a conformităţii lor cu cerinţele articolului 43.

(4) Autorităţile de reglementare monitorizează respectarea permanentă de către operatorii de transport și de sistem a cerinţelor articolului 43. Aceste autorităţi deschid o procedură de certificare în scopul asigurării respectării dispoziţiilor respective:

(a) în urma notificării de către operatorul de transport și de sistem în temeiul alineatului (3);

(b) din proprie iniţiativă, atunci când au luat cunoștinţă de faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenţei asupra proprietarilor sistemelor de transport sau asupra operatorilor de transport și de sistem poate duce la încălcarea articolului 43 sau atunci când au motive să considere că s-ar fi produs o asemenea încălcare; sau

(c) la cererea motivată a Comisiei.

(5) Autorităţile de reglementare adoptă o decizie cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem în termen de patru luni de la data notificării de către acesta sau de la data solicitării din partea Comisiei. După expirarea acestui termen, certificarea se consideră acordată. Decizia explicită sau tacită a autorităţilor de reglementare poate deveni efectivă numai după încheierea procedurii prevăzute la alineatul (6).

▼B

(6) Decizia explicită sau tacită cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem este notificată fără întârziere Comisiei de către autoritatea de reglementare, împreună cu toate informaţiile pertinente aferente. Comisia acţionează în conformitate cu procedura stabilită la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2019/943.

(7) Autorităţile de reglementare și Comisia pot solicita operatorilor de transport și de sistem și întreprinderilor care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare orice informaţii relevante pentru îndeplinirea atribuţiilor acestora, în temeiul prezentului articol.

(8) Autorităţile de reglementare și Comisia asigură confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 53

Certificarea în raport cu ţările terţe

(1) Atunci când un proprietar al unui sistem de transport sau un operator de transport și de sistem, care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe ţări terţe, solicită o certificare, autoritatea de reglementare notifică Comisia.

Autoritatea de reglementare notifică, de asemenea, fără întârziere Comisia cu privire la orice circumstanţe în urma cărora o persoană sau persoane dintr-una sau mai multe ţări terţe ar dobândi controlul asupra unui sistem de transport sau asupra unui operator de transport și de sistem.

(2) Operatorii de transport și de sistem notifică autorităţii de reglementare orice circumstanţe în baza cărora o persoană sau persoane dintr-una sau mai multe ţări terţe ar dobândi controlul asupra sistemului de transport sau asupra operatorului de transport și de sistem.

(3) Autoritatea de reglementare adoptă un proiect de decizie cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem în termen de patru luni de la data notificării de către operatorul de transport și de sistem. Aceasta refuză certificarea în cazul în care nu s-a demonstrat:

(a) că entitatea în cauză îndeplinește cerinţele de la articolul 43; și

(b) în faţa autorităţii de reglementare sau a altei autorităţi naţionale competente desemnate de statul membru, faptul că acordarea certificării nu va pune în pericol siguranţa alimentării cu energie a statului membru și a Uniunii. În examinarea acestui aspect, autoritatea de reglementare sau altă autoritate naţională competentă ţine seama de:

(i) drepturile și obligaţiile Uniunii faţă de ţara terţă respectivă în temeiul dreptului internaţional, inclusiv al oricărui acord încheiat cu una sau mai multe ţări terţe la care Uniunea este parte și în care sunt abordate aspecte legate de siguranţa alimentării cu energie;

(ii) drepturile și obligaţiile statului membru faţă de ţara terţă respectivă în temeiul acordurilor încheiate cu ţara terţă respectivă, în măsura în care acestea respectă dreptul Uniunii; și

(iii) alte elemente specifice ale cazului și de ţara terţă implicată.

(4) Autoritatea de reglementare notifică fără întârziere Comisiei decizia luată, împreună cu toate informaţiile relevante referitoare la aceasta.

▼B

(5) Statele membre se asigură că autoritatea de reglementare sau autoritatea competentă desemnată menţionată la alineatul (3) litera (b), înainte ca autoritatea de reglementare să adopte o decizie cu privire la certificare, solicită un aviz Comisiei cu privire la faptul că:

(a) entitatea în cauză respectă cerinţele de la articolul 43; și că

(b) acordarea certificării nu va pune în pericol siguranţa alimentării cu energie a Uniunii.

(6) Comisia examinează cererea menţionată la alineatul (5) de îndată ce o primește. În termen de două luni de la primirea cererii, Comisia transmite avizul său autorităţii de reglementare sau, în cazul în care cererea a fost înaintată de autoritatea competentă desemnată, către aceasta.

În pregătirea avizului, Comisia poate solicita opinia ACER, a statului membru în cauză și a părţilor interesate. În cazul în care există o astfel de solicitare din partea Comisiei, termenul de două luni se prelungește cu două luni.

În cazul în care Comisia nu emite un aviz în termenul menţionat la primul și la al doilea paragraf, se consideră că Comisia nu a ridicat obiecţii cu privire la decizia autorităţii de reglementare.

(7) Atunci când evaluează dacă controlul de către o persoană sau de către persoane dintr-una sau mai multe ţări terţe pune în pericol siguranţa alimentării cu energie a Uniunii, Comisia ţine seama:

(a) de elementele specifice ale cazului și de ţara terţă sau ţările terţe implicate; și

(b) de drepturile și obligaţiile Uniunii faţă de ţara sau ţările terţe în cauză în temeiul dreptului internaţional, inclusiv în temeiul unui acord încheiat cu una sau mai multe ţări terţe la care Uniunea este parte și în care sunt abordate aspecte legate de siguranţa alimentării cu energie electrică.

(8) În termen de două luni de la încheierea termenului menţionat la alineatul (6), autoritatea de reglementare adoptă decizia finală cu privire la certificare. În adoptarea deciziei finale, autoritatea de reglementare ţine seama în cea mai mare măsură posibilă de avizul Comisiei. În orice caz, statele membre au dreptul de a refuza certificarea atunci când acordarea acesteia pune în pericol siguranţa alimentării cu energie a statului membru respectiv sau siguranţa alimentării cu energie a unui alt stat membru. În cazul în care statul membru a desemnat o altă autoritate naţională competentă pentru a efectua analiza menţionată la alineatul (3) litera (b), acesta poate solicita autorităţii de reglementare să adopte decizia finală în conformitate cu evaluarea respectivei autorităţi naţionale competente. Decizia finală a autorităţii de reglementare și avizul Comisiei se publică împreună. În cazul în care decizia finală diferă de avizul Comisiei, statul membru în cauză furnizează și publică, împreună cu decizia respectivă, motivele respectivei decizii.

(9) Nicio dispoziţie a prezentului articol nu aduce atingere dreptului statelor membre de a exercita, în conformitate cu dreptul Uniunii, controale naţionale legale pentru a-și proteja interesele legitime de siguranţă publică.

(10) Prezentul articol, cu excepţia alineatului (3) litera (a), se aplică, de asemenea, statelor membre care fac obiectul unei derogări în temeiul articolului 66.

▼B

Articolul 54

Deţinerea de instalaţii de stocare a energiei de către operatorii de transport și de sistem

(1) Operatorii de transport și de sistem nu deţin, nu dezvoltă, nu administrează și nu exploatează instalaţii de stocare a energiei.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre pot permite operatorilor de transport și de sistem să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalaţii de stocare a energiei care sunt componente de reţea complet integrate și au fost aprobate de către autoritatea de reglementare sau dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

(a) în urma unei proceduri de licitaţie deschisă, transparentă și nediscriminatorie, supusă revizuirii și aprobării de către autoritatea de reglementare, nu li s-a atribuit altor părţi dreptul de a deţine, de a dezvolta, de a controla, de a administra sau de a exploata astfel de instalaţii sau aceste alte părţi nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil și în timp util;

(b) astfel de instalaţii sau servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei sunt necesare pentru ca operatorii de transport și de sistem să își îndeplinească obligaţiile care le revin în temeiul prezentei directive în vederea exploatării eficiente, fiabile și sigure a sistemului de transport, iar respectivele instalaţii și servicii nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică; și

(c) autoritatea de reglementare a evaluat necesitatea unei astfel de derogări, a efectuat o evaluare ex ante a aplicării procedurii de licitaţie, inclusiv a condiţiilor respectivei proceduri de licitaţie, și și-a dat aprobarea.

Autoritatea de reglementare poate redacta orientări sau clauze de achiziţii pentru a ajuta operatorii de transport și de sistem să asigure o procedură de licitaţie corectă.

(3) Decizia de a acorda o derogare se notifică ACER și Comisiei, împreună cu informaţiile pertinente referitoare la cerere și la motivele acordării respectivei derogări.

(4) Autorităţile de reglementare efectuează, la intervale regulate sau cel puţin la fiecare cinci ani, o consultare publică cu privire la instalaţiile existente de stocare a energiei pentru a evalua eventuala disponibilitate și eventualul interes al altor părţi de a investi în astfel de instalaţii. Atunci când consultarea publică, evaluată de autoritatea de reglementare, arată că există părţi terţe care pot deţine, dezvolta, exploata sau administra astfel de instalaţii în mod eficace din punctul de vedere al costurilor, autoritatea de reglementare asigură încetarea treptată a activităţilor desfășurate de operatorii de transport și de sistem în acest domeniu în termen de 18 luni. În cadrul condiţiilor pentru această procedură, autorităţile de reglementare pot permite operatorilor de transport și de sistem să primească o compensaţie rezonabilă, în special pentru a recupera valoarea reziduală a investiţiei realizate de aceștia în instalaţiile de stocare a energiei.

(5) Alineatul (4) nu se aplică în cazul componentelor de reţea complet integrate sau pentru perioada de amortizare obișnuită a noilor instalaţii de stocare în baterii cu o decizie finală privind investiţia până în 2024, cu condiţia ca astfel de instalaţii de stocare în baterii:

(a) să fie conectate la reţea în următorii doi ani;

(b) să fie integrate în sistemul de transport;

▼B

(c) să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantanee reactivă a securităţii reţelei în cazul unor situaţii neprevăzute în reţea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat și se încheie în momentul în care redispecerizarea regulată poate rezolva situaţia; și

(d) să nu fie utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe piețele de energie electrică, inclusiv pentru echilibrare.

Secţiunea 5

Separarea contabilă și transparenţa evidenţelor contabile

Articolul 55

Dreptul de acces la evidenţele contabile

(1) Statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea, inclusiv autorităţile de reglementare menţionate la articolul 57, au drept de acces la evidenţele contabile ale întreprinderilor din domeniul energiei electrice, astfel cum se prevede la articolul 56, în măsura în care acest lucru este necesar pentru exercitarea funcţiilor lor.

(2) Statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea, inclusiv autorităţile de reglementare, asigură confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial. Statele membre pot să prevadă divulgarea acestor informaţii în cazul în care o astfel de divulgare este necesară pentru a permite autorităţilor competente să își exercite funcţiile.

Articolul 56

Separarea contabilă

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a asigura păstrarea evidenţelor contabile ale întreprinderilor din domeniul energiei electrice în conformitate cu alineatele (2) și (3).

(2) Întreprinderile din domeniul energiei electrice, indiferent de regimul proprietăţii care le este aplicabil sau de forma juridică, întocmesc, supun spre auditare și publică evidenţele lor contabile anuale, conform normelor de drept naţional privind conturile anuale ale societăţilor cu răspundere limitată, adoptate în conformitate cu Directiva 2013/34/UE.

Întreprinderile care nu au obligaţia juridică de a-și publica conturile anuale păstrează la sediul lor un exemplar din acestea la dispoziţia publicului.

(3) În evidenţele lor contabile, întreprinderile din domeniul energiei electrice păstrează conturi separate pentru fiecare dintre activităţile de transport și de distribuţie, astfel cum li s-ar impune dacă activităţile respective ar fi desfășurate de întreprinderi separate, în vederea evitării discriminărilor, a subvenţiilor încrucișate și a denaturării concurenţei. De asemenea, întreprinderile păstrează evidenţe contabile, care pot fi consolidate, pentru alte activităţi din sectorul energiei electrice care nu au legătură cu transportul sau cu distribuţia. Veniturile din proprietatea asupra sistemului de transport sau de distribuţie se înscriu în evidenţele contabile. După caz, întreprinderile au conturi consolidate pentru alte activităţi din afara domeniului energiei electrice. Conturile interne cuprind un bilanţ și un cont de profit și de pierderi pentru fiecare activitate în parte.

▼B

(4) Auditul menţionat la alineatul (2) constă, în special, în a verifica dacă se respectă obligaţia de a evita discriminările și subvenţiile încrucișate menţionate la alineatul (3).

CAPITOLUL VII

AUTORITĂŢILE DE REGLEMENTARE

Articolul 57

Desemnarea și independenţa autorităţilor de reglementare

(1) Fiecare stat membru desemnează o singură autoritate de reglementare la nivel naţional.

(2) Alineatul (1) nu aduce atingere desemnării altor autorităţi de reglementare la nivel regional în statele membre, cu condiţia să existe, în scopuri de reprezentare și de contact la nivelul Uniunii, un reprezentant de rang înalt în cadrul Consiliului autorităţilor de reglementare al ACER, în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/942.

(3) Prin derogare de la alineatul (1), un stat membru poate desemna autorităţi de reglementare pentru sistemele de dimensiuni reduse, într-o regiune separată din punct de vedere geografic al cărei consum pe anul 2008 a reprezentat mai puţin de 3 % din consumul total al statului membru din care face parte. Această derogare nu aduce atingere numirii unui reprezentant de rang înalt, în scopuri de reprezentare și de contact la nivelul Uniunii în cadrul Consiliului autorităţilor de reglementare al ACER în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/942.

(4) Statele membre garantează independenţa autorităţilor de reglementare și se asigură că acestea își exercită competenţele în mod imparţial și transparent. În acest scop, statele membre se asigură că, atunci când își îndeplinesc atribuţiile de reglementare care le revin în temeiul prezentei directive și al actelor juridice conexe, autoritatea de reglementare:

(a) este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcţional de alte entităţi publice sau private;

(b) se asigură că personalul său și persoanele cu funcţie de conducere:

(i) acţionează în mod independent de orice interes de piaţă; și

(ii) nu solicită și nu acceptă instrucţiuni directe din partea niciunui guvern sau a niciunei entităţi publice sau private în îndeplinirea atribuţiilor de reglementare care le revin. Această cerinţă nu aduce atingere unei cooperări strânse, după caz, cu alte autorităţi naţionale competente sau orientărilor de politică generală elaborate de guvern, care nu au legătură cu atribuţiile de reglementare menţionate la articolul 59.

(5) În scopul de a proteja independenţa autorităţilor de reglementare, statele membre se asigură, în special, că:

(a) autorităţile de reglementare pot lua decizii autonome, independent de orice alt organism politic;

(b) autoritatea de reglementare deţine toate resursele umane și financiare de care are nevoie pentru a-și îndeplini atribuţiile și a-și exercita competenţele în mod eficace și eficient;

(c) autoritatea de reglementare are o alocare bugetară anuală separată cu autonomie în execuţia bugetului alocat;

▼B

(d) membrii consiliului de administraţie al autorităţii de reglementare sau, în absenţa acestuia, persoanele cu cele mai înalte funcţii de conducere în cadrul autorităţii de reglementare sunt numite pentru un mandat fix de cinci până la șapte ani, care poate fi reînnoit o singură dată;

(e) membrii consiliului de administraţie al autorităţii de reglementare sau, în absenţa unui astfel de consiliu, persoanele cu cele mai înalte funcţii de conducere în cadrul autorităţii de reglementare sunt numite pe baza unor criterii obiective, transparente și publicate, urmându-se o procedură independentă și imparţială, care garantează faptul că respectivii candidaţi au competenţele și experienţa necesare pentru poziţia relevantă din cadrul autorităţii de reglementare;

(f) există dispoziţii referitoare la conflictul de interese, iar obligaţiile de confidenţialitate se menţin și după încheierea mandatului membrilor consiliului de administraţie al autorităţii de reglementare sau, în absenţa unui astfel de consiliu, după încetarea mandatului persoanelor cu cele mai înalte funcţii de conducere;

(g) membrii consiliului de administraţie al autorităţii de reglementare sau, în absenţa unui astfel de consiliu, persoanele cu cele mai înalte funcţii de conducere în cadrul autorităţii de reglementare pot fi destituite numai pe baza unor criterii transparente în prealabil existente.

În ceea ce privește primul paragraf litera (d), statele membre se asigură că există un sistem de rotaţie corespunzător pentru consiliul de administraţie sau pentru persoanele cu funcţiile cele mai înalte de conducere. Membrii consiliului de administraţie sau, în absenţa acestuia, persoanele cu cele mai înalte funcţii de conducere pot fi eliberate din funcţie în cursul mandatului lor numai în cazul în care nu mai îndeplinesc condiţiile prevăzute la prezentul articol sau în cazul în care au comis o abatere în conformitate cu dreptul intern.

(6) Statele membre pot să dispună verificarea ex post de către un auditor independent a conturilor anuale ale autorităţii de reglementare.

(7) Până la 5 iulie 2022 și, ulterior, la fiecare patru ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la respectarea de către autorităţile naţionale a principiului independenţei prevăzut la prezentul articol.

Articolul 58

Obiectivele generale ale autorităţilor de reglementare

În îndeplinirea atribuţiilor de reglementare prevăzute în prezenta directivă, autorităţile de reglementare iau toate măsurile rezonabile pentru realizarea, în cadrul atribuţiilor și competenţelor care le revin în conformitate cu articolul 59, în cooperare strânsă, după caz, cu alte autorităţi naţionale competente, inclusiv cu autorităţile din domeniul concurenţei, precum și cu autorităţi, inclusiv cele de reglementare, din statele membre învecinate și, după caz, din ţările terţe învecinate, și fără a aduce atingere competenţelor lor, a următoarelor obiective:

(a) promovarea, în cadrul Uniunii, în strânsă cooperare cu autorităţile de reglementare ale altor state membre, cu Comisia și cu ACER, a unei pieţe interne de energie electrică sigure, flexibile, competitive și durabile din punctul de vedere al mediului, precum și a unei deschideri efective a pieţei în beneficiul tuturor clienţilor și furnizorilor din Uniune, precum și garantarea condiţiilor adecvate pentru funcţionarea eficientă și fiabilă a reţelelor de energie electrică, având în vedere obiectivele pe termen lung;

(b) dezvoltarea, în cadrul Uniunii, a unor pieţe transfrontaliere regionale competitive și funcţionale, în vederea realizării obiectivelor menţionate la litera (a);

▼B

(c) eliminarea restricțiilor privind comerțul cu energie electrică între statele membre, inclusiv a celor privind dezvoltarea unor capacități transfrontaliere de transport corespunzătoare pentru a satisface cererile și pentru a îmbunătăți integrarea pieţelor naţionale, ceea ce ar putea facilita fluxurile de energie electrică pe întreg teritoriul Uniunii;

(d) contribuţia la dezvoltarea, în cel mai rentabil mod, a unor sisteme nediscriminatorii sigure, fiabile și eficiente, orientate către consumator, precum și promovarea caracterului adecvat al sistemelor și, în conformitate cu obiectivele generale de politică în domeniul energiei, promovarea eficienței energetice și a integrării producerii la scară redusă și la scară largă de energie electrică din surse regenerabile, precum și a producerii distribuite, atât în rețelele de transport, cât și în cele de distribuţie și facilitarea funcţionării acestora în legătură cu alte rețele energetice de gaze sau de energie termică;

(e) facilitarea accesului la rețea al noilor capacități de producere și instalaţii de stocare a energiei, în special prin eliminarea obstacolelor care ar putea împiedica accesul noilor intraţi pe piață și al energiei electrice din surse regenerabile;

(f) garantarea acordării de stimulente corespunzătoare operatorilor de sistem și utilizatorilor de sistem, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficienţa, în special eficienţa energetică, în ceea ce privește performanţa sistemelor, precum și pentru a stimula integrarea pieței;

(g) garantarea unor avantaje pentru clienţi de pe urma funcţionării eficiente a pieţelor interne, promovarea concurenței efective și sprijinirea asigurării unui nivel ridicat de protecţie a consumatorilor în strânsă cooperare cu autoritățile de protecţie a consumatorilor competente;

(h) sprijinirea atingerii unor standarde ridicate pentru serviciul universal și pentru serviciul public în domeniul furnizării energiei electrice, contribuind la protejarea clienţilor vulnerabili și la compatibilitatea proceselor necesare de schimb de date pentru migrarea clienţilor.

Articolul 59

Atribuţiile și competenţele autorităților de reglementare

(1) Autoritățile de reglementare au următoarele atribuţii:

(a) să stabilească sau să aprobe, conform unor criterii transparente, tarife de transport sau de distribuţie sau metodologiile pentru acestea, sau ambele;

▼M1

(aa) să îndeplinească obligaţiile prevăzute la articolul 3, la articolul 5 alineatul (7) și la articolele 14-17 din Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului ([13]);

([13]) Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 (JO L 152, 3.6.2022, p. 45).

▼B

(b) să asigure respectarea de către operatorii de transport și de sistem și de către operatorii de distribuţie, precum și, atunci când este cazul, respectarea de către proprietarii de sisteme și de către orice întreprindere din domeniul energiei electrice și alţi participanţi la piaţă, a obligaţiilor care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943, al codurilor de reţea și orientărilor adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943, precum și al altor acte relevante din dreptul Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și respectarea deciziilor ACER;

▼M3

(c) în strânsă colaborare cu celelalte autorităţi de reglementare, să asigure respectarea de către platforma unică de alocare instituită în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei ([14]), de către ENTSO pentru energie electrică și de către entitatea OSD UE a obligaţiilor care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943, al codurilor de reţea și al orientărilor adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943 și al altor acte legislative relevante ale Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și a deciziilor ACER, și să identifice în comun nerespectarea de către platforma unică de alocare, de către ENTSO pentru energie electrică și de către entitatea OSD UE a obligaţiilor care le revin; în cazul în care autorităţile de reglementare nu au reușit să ajungă la un acord în termen de patru luni de la începerea consultărilor în scopul identificării în comun a neconformităţii, chestiunea este înaintată ACER în vederea adoptării unei decizii, în temeiul articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942;

▼B

(d) să aprobe produsele și procesul de achiziţie pentru serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei;

(e) să pună în aplicare codurile de reţea și orientările adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943 prin măsuri la nivel naţional sau, atunci când se impune, prin măsuri coordonate la nivel regional sau la nivelul Uniunii;

(f) să coopereze, în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, cu autoritatea sau autorităţile de reglementare din statele membre implicate și cu ACER, în special prin participarea la lucrările Consiliului autorităţilor de reglementare al ACER în temeiul articolului 21 din Regulamentul (UE) 2019/942;

(g) să respecte și să pună în aplicare toate deciziile relevante, cu caracter juridic obligatoriu, ale Comisiei și ale ACER;

(h) să garanteze că operatorii de transport și de sistem pun la dispoziţie, în cea mai mare măsură posibilă, capacităţi de interconexiune în temeiul articolului 16 din Regulamentul (UE) 2019/943;

(i) să prezinte autorităţilor competente din statele membre, Comisiei și ACER rapoarte anuale cu privire la modul de îndeplinire a atribuţiilor lor și la activităţile desfășurate, inclusiv cu privire la măsurile luate și rezultatele obţinute în ceea ce privește fiecare dintre atribuţiile menţionate la prezentul articol;

([14]) Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităţilor pe piaţa pe termen lung (JO L 259, 27.9.2016, p. 42).

▼B

(j) să garanteze lipsa subvenţiilor încrucișate între activităţile de transport, distribuţie și furnizare sau alte activităţi cu sau fără legătură cu sectorul energiei electrice;

(k) să monitorizeze planurile de investiţii ale operatorilor de transport și de sistem și să furnizeze în raportul său anual o evaluare a acestor planuri de investiţii din punctul de vedere al concordanţei lor cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a reţelei; o astfel de evaluare poate include recomandări de modificare a acestor planuri de investiţii;

(l) să monitorizeze și să evalueze performanţa operatorilor de transport și de sistem și a operatorilor de distribuţie în legătură cu dezvoltarea unei reţele inteligente care să promoveze eficienţa energetică și integrarea energiei din surse regenerabile pe baza unui set limitat de indicatori și să publice, la fiecare doi ani, un raport naţional care să includă recomandări;

(m) să stabilească sau să aprobe standardele și cerinţele de calitate a serviciilor și a furnizării sau să contribuie la realizarea acestui obiectiv împreună cu alte autorităţi competente și să monitorizeze respectarea normelor de siguranţă și fiabilitate a reţelei și să revizuiască performanţele lor anterioare;

(n) să monitorizeze nivelul de transparenţă, inclusiv al preţurilor angro, garantând respectarea de către întreprinderile din domeniul energiei electrice a obligaţiilor referitoare la transparenţă;

(o) să monitorizeze gradul și eficienţa deschiderii pieţelor și a concurenţei la nivelul comerţului angro și cu amănuntul, inclusiv în ceea ce privește bursele de energie electrică, preţurile pentru clienţii casnici, inclusiv sistemele de plată anticipată, impactul contractelor de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice și al utilizării sistemelor de contorizare inteligentă, tarifele percepute pentru schimbarea furnizorului, tarifele de deconectare, tarifele percepute pentru serviciile de întreţinere, executarea serviciilor de întreţinere și tarifele percepute pentru acestea, raportul dintre preţurile pentru clienţii casnici și preţurile angro, evoluţia tarifelor și taxelor de reţea, plângerile înaintate de clienţii casnici, precum și orice denaturare sau restricţionare a concurenţei, precum și să furnizeze toate informaţiile relevante și să prezinte toate situaţiile relevante autorităţilor competente din domeniul concurenţei;

(p) să monitorizeze apariţia unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze privind exclusivitatea, care pot împiedica clienţii să încheie contracte simultan cu mai mulţi furnizori sau pot restrânge posibilitatea acestora de a face această alegere, informând, dacă este cazul, autorităţile naţionale din domeniul concurenţei cu privire la astfel de practici;

(q) să monitorizeze perioadele de timp necesare operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuţie pentru racordări și reparaţii;

(r) să contribuie, împreună cu alte autorităţi competente, la asigurarea eficacităţii și aplicării măsurilor de protecţie a consumatorilor;

(s) să publice cel puţin o dată pe an recomandări cu privire la conformitatea preţurilor de furnizare cu articolul 5 și să transmită respectivele recomandări autorităţilor din domeniul concurenţei, dacă este cazul;

▼B

(t) să garanteze accesul nediscriminatoriu la datele privind consumul clienţilor, aplicarea cu titlu opţional a unui format uşor de înţeles armonizat la nivel naţional pentru datele privind consumul, precum și accesul prompt al tuturor clienţilor la astfel de date în temeiul articolelor 23 și 24;

(u) să monitorizeze punerea în aplicare a normelor referitoare la rolurile și responsabilităţile care revin operatorilor de transport și de sistem, operatorilor de distribuţie, furnizorilor, clienţilor și altor participanţi la piaţă, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/943;

(v) să monitorizeze investiţiile în capacităţile de producere și de stocare în raport cu siguranţa alimentării cu energie electrică;

(w) să monitorizeze cooperarea tehnică dintre operatorii de transport și de sistem din Uniune și cei din ţările terţe;

(x) să sprijine compatibilitatea proceselor de schimb de date pentru cele mai importante procese de piaţă la nivel regional;

(y) să monitorizeze disponibilitatea instrumentelor de comparare care îndeplinesc cerinţele prevăzute la articolul 14;

▼M3

(z) să monitorizeze eliminarea obstacolelor și a restricţiilor nejustificate din calea dezvoltării consumului de energie electrică autoprodusă, a partajării de energie, a comunităţilor de energie din surse regenerabile și a comunităţilor de energie ale cetăţenilor, inclusiv a obstacolelor și a restricţiilor care împiedică racordarea producţiei flexibile de energie distribuită într-un termen rezonabil, în conformitate cu articolul 58 litera (d).

▼B

(2) Atribuţiile de monitorizare prevăzute la alineatul (1) pot fi îndeplinite de alte autorităţi decât autorităţile de reglementare, în cazul în care un stat membru prevede acest lucru. În acest caz, informaţiile obţinute ca urmare a monitorizării sunt puse la dispoziţia autorităţilor de reglementare în cel mai scurt timp posibil.

În îndeplinirea atribuţiilor prevăzute la alineatul (1), autorităţile de reglementare se consultă, după caz, cu operatorii de transport și de sistem și colaborează îndeaproape cu alte autorităţi naţionale competente, după caz, fără a aduce atingere caracterului independent și competenţelor specifice ale acestora și respectând principiile unei mai bune reglementări.

Orice aprobare acordată de o autoritate de reglementare sau de către ACER în temeiul prezentei directive nu aduce atingere exercitării în viitor și în mod legitim a oricărei competenţe de către autoritatea de reglementare, în temeiul prezentului articol, sau oricărei sancţiuni aplicată de alte autorităţi competente sau de Comisie.

(3) Statele membre se asigură că autorităţilor de reglementare le sunt conferite competenţele care să le permită să își îndeplinească în mod eficient și rapid atribuţiile prevăzute la prezentul articol. În acest scop, autorităţilor de reglementare le revin cel puţin următoarele competenţe:

(a) să emită decizii cu caracter obligatoriu pentru întreprinderile din domeniul energiei electrice;

(b) să desfășoare investigaţii cu privire la funcţionarea pieţelor de energie electrică, precum și să decidă și să aplice orice măsuri proporţionale necesare pentru promovarea unei concurenţe efective și pentru asigurarea unei funcţionări corespunzătoare a pieţei. După caz, autorităţile de reglementare au, de asemenea, competenţa de a coopera cu autoritatea naţională din domeniul concurenţei și cu autorităţile de reglementare a pieţei financiare sau cu Comisia în desfășurarea de investigaţii în domeniul dreptului concurenţei;

▼B

(c) să solicite întreprinderilor din domeniul energiei electrice toate informaţiile relevante pentru îndeplinirea atribuţiilor lor, inclusiv justificarea oricărui refuz de a acorda acces terţilor, precum și orice informaţii privind măsurile necesare pentru consolidarea reţelei;

(d) să aplice sancţiuni efective, proporţionale și cu efect de descurajare întreprinderilor din domeniul energiei electrice care nu își respectă obligaţiile care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forţă juridică obligatorie a autorităţii de reglementare sau a ACER sau să propună unei instanţe competente să impună astfel de sancţiuni, inclusiv competenţa de a aplica sau de a propune impunerea de sancţiuni de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a operatorului de transport și de sistem asupra operatorului de transport și de sistem sau de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a întreprinderii integrate pe verticală asupra întreprinderii integrate pe verticală, după caz, pentru nerespectarea obligaţiilor care le revin în temeiul prezentei directive; și

(e) să deţină drepturi corespunzătoare de a investiga și competenţele aferente în legătură cu soluţionarea litigiilor în conformitate cu articolul 60 alineatele (2) și (3).

▼M3

(4) Autoritatea de reglementare situată în statul membru unde platforma unică de alocare, ENTSO pentru energie electrică sau entitatea OSD UE își are sediul are competenţa să impună acestor entităţi sancţiuni efective, proporţionale și cu efect de descurajare, în cazul în care acestea nu își respectă obligaţiile care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forţă juridică obligatorie a autorităţii de reglementare sau a ACER, ori să propună unei instanţe competente să impună astfel de sancţiuni.

▼B

(5) Pe lângă atribuţiile care le revin în temeiul alineatelor (1) și (3) de la prezentul articol, în cazul desemnării unui operator de sistem independent în temeiul articolului 44, autorităţile de reglementare:

(a) monitorizează respectarea de către proprietarul sistemului de transport și de către operatorul de sistem independent a obligaţiilor care le revin în temeiul prezentului articol și dispun aplicarea unor sancţiuni în caz de nerespectare, în conformitate cu alineatul (3) litera (d);

(b) monitorizează relaţiile și schimbul de informaţii dintre proprietarul sistemului de transport și operatorul de sistem independent, în vederea garantării respectării de către acesta din urmă a obligaţiilor sale și, în special, aprobă contracte și acţionează ca autorităţi de soluţionare a litigiilor dintre operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport în ceea ce privește plângerile înaintate de oricare dintre aceștia în conformitate cu articolul 60 alineatul (2);

▼B

(c) fără a aduce atingere procedurii prevăzute la articolul 44 alineatul (2) litera (c), aprobă, în cazul primului plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, planul de investiții și planul multianual de dezvoltare a rețelei, prezentate cel puțin la fiecare doi ani de către operatorul de sistem independent;

(d) se asigură că tarifele de acces la rețea percepute de operatorii de sistem independenți cuprind o redevență pentru proprietarul sau proprietarii rețelei, care asigură o compensație corespunzătoare pentru activele rețelei și pentru orice investiții noi în cadrul acesteia, cu condiția ca acestea să fie aplicate în mod economic și eficient;

(e) au dreptul de a desfășura inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul proprietarului de sistem de transport și la sediul operatorului de sistem independent; și

(f) monitorizează utilizarea veniturilor rezultate din gestionarea congestiilor percepute de către operatorul de sistem independent în conformitate cu articolul 19 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/943.

(6) Pe lângă atribuțiile și competențele care le revin în temeiul alineatelor (1) și (3) de la prezentul articol, în cazul desemnării unui operator de transport și de sistem în temeiul capitolului VI secțiunea 3, autorităților de reglementare le sunt acordate cel puțin următoarele atribuții și competențe:

(a) să aplice sancțiuni, în conformitate cu alineatul (3) litera (d), în cazul unor practici discriminatorii în favoarea întreprinderii integrate pe verticală;

(b) să monitorizeze schimbul de informații între operatorul de transport și de sistem și întreprinderea integrată pe verticală pentru a garanta respectarea de către operatorul de transport și de sistem a obligațiilor sale;

(c) să acționeze ca o autoritate de soluționare a litigiilor între întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem în ceea ce privește plângerile înaintate de oricare dintre aceștia, în conformitate cu articolul 60 alineatul (2);

(d) să monitorizeze relațiile comerciale și financiare, inclusiv împrumuturile, dintre întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem;

(e) să aprobe toate acordurile comerciale și financiare între întreprinderea integrată pe verticală și operatorul de transport și de sistem cu condiția ca acestea să respecte condițiile pieței;

(f) să solicite o justificare din partea întreprinderii integrate pe verticală atunci când sunt notificate de agentul de conformitate conform articolului 50 alineatul (4), o astfel de justificare incluzând, în special, dovezi care să arate faptul că nu a fost înregistrată nicio practică discriminatorie în favoarea întreprinderii integrate pe verticală;

(g) să efectueze inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul întreprinderii integrate pe verticală și al operatorului de transport și de sistem; și

(h) să atribuie toate sarcinile sau sarcini specifice ale operatorului de transport și de sistem unui operator de sistem independent numit în conformitate cu articolul 44 în cazul încălcării în mod repetat de către operatorul de transport și de sistem a obligațiilor care îi revin în temeiul prezentei directive, în special în cazul repetării unor practici discriminatorii în favoarea întreprinderii integrate pe verticală.

▼B

(7) Cu excepţia cazurilor în care ACER are competenţa de a stabili și de a aproba clauzele și condiţiile sau metodologiile de punere în aplicare a codurilor de reţea și a orientărilor în temeiul capitolului VII din Regulamentul (UE) 2019/943 în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2019/942 deoarece este necesar ca acestea să fie coordonate între ele, autorităţile de reglementare răspund de stabilirea sau de aprobarea, cu suficient timp înainte de intrarea lor în vigoare, cel puţin a metodologiilor naţionale folosite pentru calcularea sau stabilirea clauzelor și condiţiilor referitoare la:

(a) tarifele de conectare și acces la reţelele naţionale, inclusiv tarifele de transport și de distribuţie, sau metodologiile referitoare la acestea, aceste tarife sau metodologii permit efectuarea investiţiilor necesare în reţele într-un mod care să permită acestor investiţii să asigure funcţionarea continuă a reţelelor;

(b) furnizarea de servicii de sistem care sunt realizate în modul cel mai economic posibil și oferă stimulente corespunzătoare utilizatorilor de reţele pentru ca aceștia să echilibreze intrările și ieșirile, serviciile de sistem fiind furnizate într-un mod corect și nediscriminatoriu și se întemeiază pe criterii obiective; și

(c) accesul la infrastructurile transfrontaliere, inclusiv procedurile de alocare de capacitate și de gestionare a congestiilor.

(8) Metodologiile sau clauzele și condiţiile menţionate la alineatul (7) se publică.

(9) pentru a spori transparenţa pe piaţă și a oferi tuturor părţilor interesate toate informaţiile și deciziile sau propunerile de decizii necesare referitoare la tarifele de transport și de distribuţie menţionate la articolul 60 alineatul (3), autorităţile de reglementare publică metodologia detaliată și costurile subiacente utilizate la calcularea tarifelor de reţea relevante, asigurând confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(10) Autorităţile de reglementare monitorizează gestionarea congestiilor în cadrul sistemelor naţionale de energie electrică, inclusiv capacităţile de interconexiune, și punerea în aplicare a normelor de gestionare a congestiilor. În acest sens, operatorii de transport și de sistem sau operatorii pieţei prezintă autorităţilor de reglementare normele lor de gestionare a congestiilor, inclusiv cele de alocare a capacităţilor. Autorităţile de reglementare pot cere modificări ale acestor norme.

Articolul 60

Decizii și plângeri

(1) Autorităţile de reglementare au competenţa de a solicita operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuţie să modifice, dacă este necesar, condiţiile și inclusiv tarifele sau metodologiile menţionate la articolul 59 din prezenta directivă, în scopul de a asigura proporţionalitatea acestora, precum și aplicarea lor într-un mod nediscriminatoriu, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2019/943. În cazul unor întârzieri în ceea ce privește stabilirea tarifelor de transport și distribuţie, autorităţile de reglementare sunt împuternicite să stabilească sau să aprobe tarife sau metodologii de transport și distribuţie provizorii și să adopte măsurile compensatorii corespunzătoare, dacă tarifele sau metodologiile finale se abat de la aceste tarife sau metodologii provizorii.

▼B

(2) Orice parte care depune o plângere împotriva unui operator de transport și de sistem sau de distribuţie referitoare la obligaţiile care revin operatorului în temeiul prezentei directive poate înainta această plângere autorităţii de reglementare care, acţionând ca autoritate de soluţionare a litigiilor, emite o decizie în termen de două luni de la data primirii plângerii. Acest termen poate fi prelungit cu două luni în cazul în care autoritatea de reglementare are nevoie de informaţii suplimentare. Acest termen extins poate fi prelungit în continuare cu acordul reclamantului. Decizia autorităţii de reglementare produce efecte obligatorii până la o eventuală hotărâre contrarie pronunţată în urma unei căi de atac.

(3) Orice parte care se consideră lezată și care are dreptul de a contesta o decizie privind metodologiile luată în temeiul articolului 59 sau, în cazul în care autorităţile de reglementare au obligaţia de a se consulta, o decizie privind metodologiile sau tarifele propuse, poate să depună o contestaţie în vederea revizuirii respectivei decizii sau propuneri de decizie, în termen de două luni de la publicarea acesteia sau într-un termen mai scurt prevăzut de statele membre. Contestaţia nu are efect suspensiv.

(4) Statele membre creează mecanisme eficiente și adecvate de reglementare, de control și de asigurare a transparenţei, în scopul evitării abuzurilor de poziţie dominantă, în special în detrimentul consumatorilor, precum și a oricăror practici agresive. Aceste mecanisme iau în considerare dispoziţiile TFUE, în special cele ale articolului 102.

(5) Statele membre se asigură că sunt luate măsurile corespunzătoare, inclusiv măsuri administrative sau penale în conformitate cu dreptul intern, împotriva persoanelor fizice sau juridice care răspund pentru nerespectarea normelor privind confidenţialitatea impuse de prezenta directivă.

(6) Plângerile și contestaţiile menţionate la alineatele (2) și (3) nu aduc atingere exercitării dreptului de a introduce o cale de atac în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern.

(7) Deciziile luate de autorităţile de reglementare sunt pe deplin întemeiate și motivate pentru a permite controlul judiciar. Deciziile sunt disponibile publicului, asigurându-se confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(8) Statele membre asigură existenţa a mecanismelor adecvate la nivel naţional care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorităţii de reglementare are dreptul de a introduce o cale de atac în faţa unui organism independent de orice parte afectată și de orice guvern.

Articolul 61

Cooperarea regională între autorităţile de reglementare în ceea ce privește aspectele transfrontaliere

(1) Autorităţile de reglementare cooperează îndeaproape și se consultă între ele, în special în cadrul ACER, furnizându-și reciproc, precum și ACER, toate informaţiile necesare îndeplinirii atribuţiilor care le revin în temeiul prezentei directive. În ceea ce privește schimbul de informaţii, autoritatea destinatară garantează respectarea aceluiași nivel de confidențialitate ca cel impus autorităţii emitente.

▼B

(2) Autorităţile de reglementare cooperează cel puţin la nivel regional în scopul:

(a) de a încuraja crearea de mecanisme operaţionale necesare pentru a permite o gestionare optimă a reţelei, de a promova bursele comune de energie electrică și alocarea capacităţii de interconexiune transfrontalieră, precum și de a permite un nivel adecvat al capacităţii de interconexiune, inclusiv prin intermediul unor noi interconectări, în interiorul regiunii și între regiuni, permiţând astfel dezvoltarea unei concurenţe efective și îmbunătăţirea siguranţei alimentării cu energie electrică, fără a face discriminări între furnizorii din diferite state membre;

(b) de a coordona activităţile comune de supraveghere a entităţilor care desfășoară activităţi la nivel regional;

(c) de a coordona, în cooperare cu alte autorităţi implicate, activităţile comune de supraveghere a evaluărilor adecvării resurselor la nivel naţional, regional și european;

(d) de a coordona dezvoltarea tuturor codurilor de reţea și a orientărilor pentru operatorii de transport și de sistem vizaţi și pentru alţi participanţi de pe piaţă; și

(e) de a coordona dezvoltarea normelor privind gestionarea congestiilor.

(3) Autorităţile de reglementare au dreptul de a încheia acorduri de cooperare între ele, pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării.

(4) Acţiunile menţionate la alineatul (2) se desfășoară, după caz, în colaborare strânsă cu alte autorităţi naţionale competente și fără a aduce atingere competenţelor specifice ale acestora.

(5) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 67 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea unor orientări cu privire la limitele atribuţiilor autorităţilor de reglementare de a coopera între ele, precum și cu ACER.

Articolul 62

Atribuţiile și competenţele autorităţilor de reglementare cu privire la centrele de coordonare regionale

(1) În strânsă coordonare, autorităţile de reglementare regionale din regiunea de operare a sistemului în care se înfiinţează un centru de coordonare regional:

(a) aprobă propunerea de înfiinţare a centrelor de coordonare regionale în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/943;

(b) aprobă costurile legate de activităţile centrelor de coordonare regionale, care sunt suportate de operatorii de transport și de sistem și care urmează a fi luate în considerare la calcularea tarifelor, cu condiţia ca acestea să fie rezonabile și adecvate;

(c) aprobă procesul decizional bazat pe cooperare;

(d) asigură că centrele de coordonare regionale sunt dotate cu toate resursele umane, tehnice, fizice și financiare necesare îndeplinirii obligaţiilor care le revin în temeiul prezentei directive și îndeplinirii atribuţiilor lor într-un mod independent și imparţial;

(e) propun, împreună cu alte autorităţi de reglementare dintr-o regiune de operare a sistemului, eventuale atribuţii și competenţe suplimentare care să fie conferite centrelor de coordonare regionale de către statele membre din regiunea de operare a sistemului;

▼B

(f) asigură respectarea obligațiilor prevăzute în prezenta directivă și în alte acte legislative relevante ale Uniunii, în special în privința aspectelor transfrontaliere, și se consultă pentru a identifica împreună cazurile de nerespectare a obligațiilor de către centrele de coordonare regionale; în cazul în care autoritățile de reglementare nu au reușit să ajungă la un acord în termen de patru luni de la începerea consultărilor în ceea ce privește identificarea împreună a cazurilor de nerespectare, chestiunea este adusă la cunoștința ACER în vederea luării unei decizii, în temeiul articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942;

(g) monitorizează executarea coordonării sistemului și prezintă ACER un raport anual în acest sens, în conformitate cu articolul 46 din Regulamentul (UE) 2019/943.

(2) Statele membre se asigură că autorităților de reglementare le sunt conferite competențele care le permit să își îndeplinească în mod eficient și rapid atribuțiile menționate la alineatul (1). În acest scop, autoritățile de reglementare au cel puțin următoarele competențe:

(a) de a solicita informații centrelor de coordonare regionale;

(b) de a efectua inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul centrelor de coordonare regionale;

(c) de a emite decizii comune obligatorii pentru centrele de coordonare regionale.

(3) Autoritatea de reglementare situată în statul membru unde își are sediul centrul de coordonare regional este competentă să aplice sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare centrului de coordonare regional, în cazul în care acesta nu își respectă obligațiile care îi revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a ACER, ori să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni.

Articolul 63

Conformitatea cu codurile de rețea și cu orientările

(1) Orice autoritate de reglementare, precum și Comisia pot solicita avizul ACER cu privire la conformitatea unei decizii luate de o autoritate de reglementare cu codurile de rețea și cu orientările menționate în prezenta directivă sau în capitolul VII din Regulamentul (UE) 2019/943.

(2) ACER își prezintă avizul atât autorității de reglementare care l-a solicitat, respectiv, Comisiei, cât și autorității de reglementare care a luat decizia în cauză, în termen de trei luni de la data primirii solicitării de aviz.

(3) În cazul în care autoritatea de reglementare care a luat decizia nu se conformează avizului ACER în termen de patru luni de la data primirii avizului, ACER informează Comisia cu privire la acest fapt.

(4) Orice autoritate de reglementare poate informa Comisia, în cazul în care consideră că o decizie relevantă pentru comerțul transfrontalier, luată de o altă autoritate de reglementare, nu este conformă cu codurile de rețea și cu orientările menționate în prezenta directivă sau în capitolul VII din Regulamentul (UE) 2019/943, în termen de două luni de la data deciziei respective.

▼B

(5) În cazul în care, fie în termen de două luni după ce a fost informată de către ACER în conformitate cu alineatul (3), ori de către o autoritate de reglementare în conformitate cu alineatul (4), fie din proprie inițiativă în termen de trei luni de la data deciziei, Comisia consideră că respectiva decizie a autorității de reglementare ridică îndoieli majore în ceea ce privește compatibilitatea cu codurile de rețea și cu orientările menționate în prezenta directivă sau în capitolul VII din Regulamentul (UE) 2019/943, Comisia poate decide examinarea mai detaliată a cazului. Într-o astfel de situație, Comisia invită autoritatea de reglementare și părțile la procedură să își prezinte observațiile.

(6) În cazul în care Comisia a decis examinarea mai detaliată a cazului, în termen de maxim patru luni de la data deciziei respective, Comisia emite o decizie finală:

(a) de a nu ridica obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare; sau

(b) de a solicita autorității de reglementare în cauză să își retragă decizia, pe motiv că orientările și codurile de rețea nu au fost respectate.

(7) În cazul în care Comisia nu a luat o decizie de examinare mai detaliată a cazului sau nu a luat o decizie finală în termenele prevăzute la alineatele (5) și, respectiv, (6), se consideră că nu a ridicat obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.

(8) Autoritatea de reglementare se conformează, în termen de două luni, deciziei Comisiei prin care i se solicită autorității de reglementare să își retragă decizia, și informează Comisia în consecință.

(9) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 67 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea unor orientări care să conțină detaliile procedurii care trebuie urmată în vederea punerii în aplicare a prezentului articol.

Articolul 64

Evidența datelor

(1) Statele membre solicită furnizorilor să păstreze la dispoziția autorităților naționale, inclusiv a autorității de reglementare, a autorităților naționale din domeniul concurenței și a Comisiei, timp de cel puțin cinci ani, în scopul îndeplinirii atribuțiilor care le revin, datele relevante cu privire la toate tranzacțiile din cadrul contractelor de furnizare de energie electrică și al instrumentelor derivate din domeniul energiei electrice încheiate cu clienți angro și cu operatori de transport și de sistem.

(2) Aceste date cuprind informații privind caracteristicile tranzacțiilor relevante, cum ar fi durata, regulile privind livrarea și decontarea, cantitatea, datele și termenele de executare, prețurile tranzacției, mijloacele de identificare a clientului angro în cauză, precum și informații specifice privind toate contractele de furnizare a energiei electrice și toate instrumentele derivate din domeniul energiei electrice nedecontate.

(3) Autoritatea de reglementare poate decide să pună la dispoziția participanților la piață elemente ale acestor informații, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial referitoare la anumiți actori de pe piață sau la anumite tranzacții să nu fie divulgate. Prezentul alineat nu se aplică informațiilor referitoare la instrumente financiare care intră sub incidența Directivei 2014/65/UE.

▼B

(4) Prezentul articol nu creează obligații suplimentare față de autoritățile menționate la alineatul (1) pentru entitățile care intră sub incidența Directivei 2014/65/UE.

(5) În cazul în care autoritățile menționate la alineatul (1) necesită acces la datele păstrate de entitățile care intră sub incidența Directivei 2014/65/UE, autoritățile responsabile în temeiul respectivei directive furnizează autorităților respective datele solicitate.

CAPITOLUL VIII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 65

Condiții de concurență echitabile

(1) Măsurile pe care le pot adopta statele membre în temeiul prezentei directive pentru a asigura condiții de concurență echitabile trebuie să fie compatibile cu TFUE, în special cu articolul 36, și cu dreptul Uniunii.

(2) Măsurile menționate la alineatul (1) trebuie să fie proporționale, nediscriminatorii și transparente. Măsurile respective se aplică numai după notificarea Comisiei și după primirea aprobării acesteia.

(3) Comisia acționează în urma notificării menționate la alineatul (2) în termen de două luni de la data primirii notificării. Termenul respectiv începe în ziua următoare datei primirii informațiilor complete. În cazul în care Comisia nu a acționat în acest termen de două luni, se consideră că aceasta nu are obiecții în ceea ce privește măsurile care i-au fost notificate.

Articolul 66

Derogări

(1) Statele membre care pot demonstra că au probleme majore la exploatarea sistemelor conectate mici și a sistemelor izolate mici pot solicita Comisiei derogări de la dispozițiile relevante din articolele 7 și 8 și din capitolele IV, V și VI.

Sistemele izolate mici și Franța, în ceea ce privește Corsica, pot, de asemenea, să solicite o derogare de la articolele 4, 5 și 6.

Înainte de a lua o decizie, Comisia informează statele membre cu privire la aceste solicitări, cu respectarea confidențialității.

(2) Derogările acordate de Comisie menționate la alineatul (1) sunt limitate în timp și sunt supuse anumitor condiții care vizează creșterea concurenței și integrarea cu piața internă și care garantează faptul că derogările nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile, mai multă flexibilitate, stocarea energiei, electromobilitate și consum dispecerizabil.

În cazul regiunilor ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE, care nu pot fi interconectate cu piața de energie electrică a Uniunii, derogarea nu este limitată în timp și este supusă anumitor condiții care garantează că derogarea nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile.

▼B

Deciziile prin care se acordă derogări se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(3) Articolul 43 nu se aplică în ceea ce privește Cipru, Luxemburg și Malta. În plus, articolele 6 și 35 nu se aplică în ceea ce privește Malta, iar articolele 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 și 52 nu se aplică în ceea ce privește Cipru.

În sensul articolului 43 alineatul (1) litera (b), noţiunea de „întreprindere care desfășoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare” nu se referă la clienţii finali care desfășoară oricare dintre funcţiile de producere și/sau de furnizare a energiei electrice, fie direct, fie prin intermediul unei întreprinderi asupra căreia își exercită controlul, fie individual, fie în comun, cu condiţia ca, din punctul de vedere al mediei anuale, clienţii finali, inclusiv cotele lor de energie electrică produsă în întreprinderile controlate să fie consumatori neţi de energie electrică și cu condiţia ca valoarea economică a energiei electrice pe care o vând terţilor să fie nesemnificativă ca proporţie în cadrul celorlalte activităţi comerciale pe care le desfășoară.

(4) Până la 1 ianuarie 2025, sau până la o dată ulterioară stabilită printr-o decizie în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, articolul 5 nu se aplică în ceea ce privește Cipru și Corsica.

(5) Articolul 4 nu se aplică în ceea ce privește Malta până la 5 iulie 2027. Această perioadă poate fi prelungită cu o perioadă suplimentară, care nu depășește opt ani. Prelungirea cu o perioadă suplimentară se efectuează în temeiul unei decizii în temeiul alineatului (1).

▼M3

(6) Prin derogare de la articolul 40 alineatul (4), operatorii de transport și de sistem din Estonia, Letonia și Lituania se pot baza pe serviciile de echilibrare furnizate de furnizorii interni de stocare a energiei electrice, de întreprinderile conexe operatorilor de transport și de sistem și de alte instalaţii deţinute de operatorii de transport și de sistem.

Prin derogare de la articolul 54 alineatul (2), Estonia, Letonia și Lituania pot permite operatorilor lor de transport și de sistem și întreprinderilor conexe operatorilor de transport și de sistem să deţină, să dezvolte, să gestioneze și să exploateze instalaţii de stocare fără a urma o procedură de licitaţie deschisă, transparentă și nediscriminatorie și pot permite acestor instalaţii de stocare să cumpere sau să vândă energie electrică pe pieţele de echilibrare.

Derogările menţionate la primul și al doilea paragraf se aplică pe o perioadă de până la trei ani de la aderarea Estoniei, Letoniei și Lituaniei la Zona Sincronă Europa Continentală. În cazul în care este necesar pentru a menţine securitatea aprovizionării, Comisia poate acorda o prelungire de maximum cinci ani a perioadei iniţiale de trei ani.

(7) Prin derogare de la articolul 40 alineatul (4) și de la articolul 54 alineatul (2), Cipru poate permite operatorului său de transport și de sistem să deţină, să dezvolte, să gestioneze și să exploateze instalaţii de stocare a energiei fără a urma o procedură de licitaţie deschisă, transparentă și nediscriminatorie.

▼M3

Derogările menționate la primul paragraf se aplică până în momentul în care sistemul de transport din Cipru este conectat la sistemele de transport ale altor state membre prin interconectare.

Articolul 66a

Accesul la energie la prețuri accesibile în timpul unei crize a prețurilor la energie electrică

(1) Consiliul poate declara, la propunerea Comisiei, printr-o decizie de punere în aplicare, o criză a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) existența unor prețuri medii foarte ridicate pe piețele angro de energie electrică, de cel puțin două ori și jumătate mai mari decât prețul mediu din ultimii cinci ani și de cel puțin 180 EUR/MWh, situație preconizată a continua timp de cel puțin șase luni, calculul prețului mediu din ultimii cinci ani neluând în considerare perioadele în care a fost declarată o criză a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii;

(b) au loc creșteri bruște ale prețurilor cu amănuntul ale energiei electrice în intervalul de 70 %, preconizate a continua timp de cel puțin trei luni.

(2) În decizia de punere în aplicare menționată la alineatul (1), se precizează durata valabilității deciziei respective, care poate fi de până la un an. Această durată poate fi prelungită în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (8) pentru perioade consecutive de până la un an.

(3) Declararea unei crize a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii în temeiul alineatului (1) asigură o concurență și un comerț echitabile în toate statele membre afectate de decizia de punere în aplicare, astfel încât piața internă să nu fie denaturată în mod nejustificat.

(4) În cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia prezintă o propunere de declarare a unei crize a prețurilor la energie electrică la nivel regional sau la nivelul Uniunii, care include durata de valabilitate propusă a deciziei de punere în aplicare.

(5) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate modifica o propunere a Comisiei prezentată în temeiul alineatului (4) sau (8).

(6) În cazul în care Consiliul a adoptat o decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (1), statele membre pot aplica, pe durata valabilității deciziei respective, intervenții publice specifice temporare în ceea ce privește stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice către întreprinderile mici și mijlocii. Astfel de intervenții publice:

(a) sunt limitate la cel mult 70 % din consumul beneficiarului în aceeași perioadă a anului precedent și mențin un stimulent de reducere a cererii;

(b) respectă condițiile prevăzute la articolul 5 alineatele (4) și (7);

(c) dacă este cazul, respectă condițiile prevăzute la alineatul (7) de la prezentul articol;

(d) sunt concepute astfel încât să reducă la minimum orice fragmentare negativă a pieței interne.

▼M3

(7) În cazul în care Consiliul a adoptat o decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, statele membre pot, pe durata valabilității deciziei respective, prin derogare de la articolul 5 alineatul (7) litera (c), atunci când aplică intervenții publice specifice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice în temeiul articolului 5 alineatul (6) sau al alineatului (6) de la prezentul articol, să stabilească, în mod excepțional și temporar, un preț de furnizare a energiei electrice sub nivelul costurilor, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) prețul stabilit pentru clienții casnici se aplică numai pentru cel mult 80 % din consumul mediu al gospodăriilor și menține un stimulent pentru reducerea cererii;

(b) nu există nicio discriminare între furnizori;

(c) furnizorii sunt compensați pentru furnizarea sub nivelul costurilor într-un mod transparent și nediscriminatoriu;

(d) toți furnizorii sunt eligibili să prezinte oferte pentru prețul de furnizare a energiei electrice care este sub nivelul costurilor, pe aceeași bază;

(e) măsurile propuse nu denaturează piața internă a energiei electrice.

(8) În timp util înainte de expirarea duratei de valabilitate specificate în temeiul alineatului (2), Comisia evaluează dacă sunt îndeplinite în continuare condițiile prevăzute la alineatul (1). În cazul în care consideră că sunt îndeplinite în continuare condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia prezintă Consiliului o propunere de prelungire a duratei de valabilitate a deciziei de punere în aplicare adoptate în temeiul alineatului (1). În cazul în care Consiliul decide să prelungească durata de valabilitate, alineatele (6) și (7) se aplică pe durata prelungită.

Comisia evaluează și monitorizează în permanență impactul oricăreia dintre măsurile adoptate în temeiul prezentului articol și publică periodic rezultatele acestor evaluări.

▼B

Articolul 67

Exercitarea delegării de competențe

(1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.

(2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 61 alineatul (5) și articolul 63 alineatul (9) se conferă Comisiei pe o perioadă nedeterminată de la 4 iulie 2019.

(3) Delegarea de competențe menționată la articolul 61 alineatul (5) și articolul 63 alineatul (9) poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.

(4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.

▼B

(5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.

(6) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 61 alineatul (5) și al articolului 63 alineatul (9) intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecţii în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu, sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecţii. Respectivul termen se prelungește cu două luni la iniţiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

Articolul 68

Procedura comitetului

(1) Comisia este asistată de un comitet. Respectivul comitet reprezintă un comitet în înţelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.

(2) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

Articolul 69

Monitorizarea, evaluarea și raportarea efectuate de către Comisie

(1) Comisia monitorizează și evaluează punerea în aplicare a prezentei directive și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport intermediar anexat la raportul privind starea uniunii energetice menţionat la articolul 35 din Regulamentul (UE) 2018/1999.

▼M3

(2) Până la 31 decembrie 2025, Comisia evaluează punerea în aplicare a prezentei directive și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport. Dacă este cazul, Comisia prezintă o propunere legislativă, simultan sau ulterior transmiterii raportului.

Revizuirea efectuată de Comisie evaluează, în special, calitatea serviciilor oferite clienţilor finali și dacă clienţii, în special clienţii vulnerabili și clienţii afectaţi de sărăcie energetică, sunt protejaţi în mod adecvat în temeiul prezentei directive.

▼M2

—————

▼B

Articolul 71

Transpunere

(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolelor 2-5, articolului 6 alineatele (2) și (3), articolului 7 alineatul (1), articolului 8 alineatul (2) literele (j) și (l), articolului 9 alineatul (2), articolului 10 alineatele (2)-(12), articolelor 11-24, articolelor 26, 28 și 29, articolelor 31-34, articolului 36, articolului 38 alineatul (2), articolelor 40 și 42, articolului 46 alineatul (2) litera (d), articolelor 51 și 54, articolelor 57-59, articolelor 61-63, articolului 70 punctele 1-3, articolului 70 punctul 5 litera (b), articolului 70 punctul 6 și anexelor I și II până la 31 decembrie 2020. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul actelor respective.

▼B

Cu toate acestea, statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma:

(a) articolului 70 punctul 5 litera (a), până la 31 decembrie 2019;

(b) articolului 70 punctul 4, până la 25 octombrie 2020.

Atunci când statele membre adoptă respectivele dispoziţii, acestea conţin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoţite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Acestea conţin, de asemenea, o menţiune care precizează că trimiterile, în acte cu putere de lege și acte administrative în vigoare, la directiva abrogată prin prezenta directivă se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri și de formulare a unei astfel de menţiuni.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziţii de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 72

Abrogarea

Directiva 2009/72/CE se abrogă de la 1 ianuarie 2021, fără a aduce atingere obligaţiilor statelor membre în ceea ce privește termenul de transpunere în dreptul intern și datele de aplicare a directivei prevăzute în anexa III.

Trimiterile la directiva abrogată se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondenţă din anexa IV.

Articolul 73

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 6 alineatul (1), articolul 7 alineatele (2)-(5), articolul 8 alineatul (1), articolul 8 alineatul (2) literele (a)-(i) și litera (k), articolul 8 alineatele (3) și (4), articolul 9 alineatele (1), (3), (4) și (5), articolul 10 alineatele (2)-(10), articolele 25, 27, 30, 35 și 37, articolul 38 alineatele (1), (3) și (4), articolele 39, 41, 43, 44 și 45, articolul 46 alineatul (1), articolul 46 alineatul (2) literele (a), (b) și (c) și literele (e)-(h), articolul 46 alineatele (3)-(6), articolele 47-50, articolele 52, 53, 55, 56, 60, 64 și 65 se aplică de la 1 ianuarie 2021.

Articolul 70 punctele 1-3, articolul 70 punctul 5 litera (b) și articolul 70 punctul 6 se aplică de la 1 ianuarie 2021.

Articolul 70 punctul 5 litera (a) se aplică de la 1 ianuarie 2020.

Articolul 70 punctul 4 se aplică de la 26 octombrie 2020.

Articolul 74

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

▼B

ANEXA I

CERINȚE MINIME PRIVIND FACTURAREA ȘI INFORMAȚIILE REFERITOARE LA FACTURARE

1. Informații minime care sunt incluse în factură și în informațiile de facturare

1.1. Următoarele informații esențiale sunt prezentate în mod vizibil clienților finali în facturile lor, evidențiate în mod distinct față de celelalte elemente ale facturii:

(a) prețul de plătit și, dacă este posibil, o defalcare a prețului, împreună cu o declarație clară că toate sursele de energie pot beneficia, de asemenea, de stimulente care nu sunt finanțate prin taxele indicate în defalcarea prețului;

(b) data scadentă a plății.

1.2. Următoarele informații esențiale sunt prezentate în mod vizibil clienților finali în facturile lor și în informațiile de facturare, evidențiate în mod distinct față de celelalte elemente ale facturii și ale informațiilor de facturare:

(a) consumul de energie electrică pe perioada de facturare;

(b) numele și datele de contact ale furnizorului, inclusiv o linie telefonică de asistență pentru consumatori și o adresă de e-mail;

(c) denumirea tarifului;

(d) data de încetare a contractului, dacă este cazul;

(e) informații privind posibilitatea și beneficiile schimbării furnizorului;

(f) codul de comutare sau codul unic de identificare al clientului final la punctul de alimentare al clientului final;

(g) informații privind drepturile clienților finali în ceea ce privește soluționarea alternativă a litigiilor, inclusiv datele de contact ale entității responsabile în temeiul articolului 26;

(h) punctul unic de contact menționat la articolul 25;

(i) un link sau o trimitere la locul unde pot fi găsite instrumentele de comparare menționate la articolul 14.

1.3. În cazul în care facturile au la bază consumul real sau o citire de la distanță de către operator, următoarele informații sunt puse la dispoziția clienților finali în sau împreună cu facturile lor și facturile de regularizare periodice sau le sunt semnalate în cadrul acestora:

(a) comparații între consumul actual de energie electrică al clientului final și consumul clientului final pentru aceeași perioadă a anului anterior, sub formă grafică;

(b) informații de contact ale organizațiilor consumatorilor, ale agențiilor pentru energie sau ale organismelor similare, inclusiv adrese de site-uri internet, de unde se pot obține informații cu privire la măsurile disponibile de îmbunătățire a eficienței energetice pentru echipamentele care utilizează energie.

(c) comparații cu un client final mediu de energie normalizat sau etalonat, din aceeași categorie de consum.

2. Frecvența facturării și furnizarea informațiilor de facturare:

(a) facturarea pe baza consumului real se efectuează cel puțin o dată pe an;

▼B

(b) în cazul în care clientul final nu dispune de un contor care permite citirea de la distanţă de către operator sau în cazul în care clientul final a ales în mod activ să blocheze citirea de la distanţă în conformitate cu dreptul intern, informaţiile de facturare exacte, bazate pe consumul real, sunt puse la dispoziţia clientului final cel puţin o dată la fiecare șase luni sau o dată la fiecare trei luni, dacă se solicită acest lucru ori în cazul în care clientul final a optat să primească facturi electronice;

(c) în cazul în care clientul final nu dispune de un contor care permite citirea de la distanţă de către operator sau în cazul în care clientul final a ales în mod activ să blocheze citirea de la distanţă în conformitate cu dreptul intern, obligaţiile prevăzute la literele (a) și (b) pot fi îndeplinite printr-un sistem de autocitire periodică de către clientul final, în cadrul căruia acesta comunică operatorului citirile propriului contor; factura sau informaţiile de facturare pot fi bazate pe o estimare a consumului sau pe o sumă forfetară numai în cazul în care clientul final nu a transmis o citire a contorului pentru o perioadă de facturare determinată;

(d) în cazul în care clientul final dispune de un contor care permite citirea de la distanţă de către operator, se furnizează informaţii exacte de facturare bazate pe consumul real cel puţin în fiecare lună; aceste informaţii se pot pune la dispoziţie, de asemenea, prin intermediul internetului și se actualizează cât de frecvent posibil în funcţie de dispozitivele și sistemele de măsurare utilizate.

3. Defalcarea preţului pentru clientul final

Preţul pentru clientul final reprezintă suma următoarelor trei componente: componenta de energie și de furnizare, componenta de reţea (transport și distribuţie) și componenta care cuprinde impozite, comisioane, taxe și tarife.

Atunci când în cadrul facturilor se prezintă o defalcare a preţului pentru clientul final, se folosesc, la nivelul întregii Uniuni, definiţiile comune ale celor trei componente ale acestei defalcări, stabilite în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului ([1]).

4. Acces la informaţii suplimentare privind consumul anterior

Statele membre impun ca, în măsura în care sunt disponibile informaţii suplimentare privind consumul anterior, informaţiile respective să fie puse la dispoziţia unui furnizor sau prestator de servicii desemnat de clientul final, la cererea clientului final.

În cazul în care clientul final dispune de un contor care permite citirea de la distanţă de către operator, acesta trebuie să aibă posibilitatea de a accesa cu ușurinţă informaţii suplimentare privind consumul anterior care să permită autoverificări detaliate.

Informaţiile suplimentare privind consumul anterior includ:

(a) date cumulative cel puţin pentru ultimii trei ani sau pentru perioada calculată de la începutul contractului de furnizare a energiei electrice, dacă aceasta din urmă este mai mică. Datele trebuie să corespundă intervalelor pentru care au fost emise informaţiile de facturare frecvente; și

(b) date detaliate în funcţie de ora utilizării, pentru orice zi, săptămână, lună și an, care se pun la dispoziţie clienţilor finali neîntârziat, prin internet sau prin interfaţa contorului, cel puţin pentru ultimele 24 de luni sau pentru perioada calculată de la începutul contractului de furnizare a energiei electrice, dacă această perioadă este mai mică.

([1]) Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la preţurile la gaze naturale și energie electrică și de abrogare a Directivei 2008/92/CE (JO L 311, 17.11.2016, p. 1).

▼B

5. Precizarea surselor de energie

Furnizorii de energie electrică precizează în factură contribuţia fiecărei surse de energie la energia electrică achiziţionată de clientul final în baza contractului de furnizare a energiei electrice (precizare la nivel de produs).

Următoarele informaţii sunt puse la dispoziţia clienţilor finali în sau împreună cu facturile lor și informaţiile de facturare sau le sunt semnalate în cadrul acestora:

(a) contribuţia fiecărei surse de energie la mixul de energie global al furnizorului (la nivel naţional, și anume în statul membru în care a fost încheiat contractul de furnizare a energiei electrice, precum și la nivelul furnizorului, dacă acesta își desfășoară activitatea în mai multe state membre) în anul precedent, în mod inteligibil și ușor de comparat;

(b) informaţii despre impactul asupra mediului, cel puţin în ceea ce privește emisiile de CO_2 și deșeurile radioactive rezultate din producerea de energie electrică pe baza mixului de energie global al furnizorului din anul precedent.

În ceea ce privește litera (a) de la al doilea paragraf, pentru energia electrică obţinută prin intermediul unei burse de energie electrică sau importată de la o întreprindere situată în afara Uniunii pot fi folosite cifre agregate furnizate de bursa sau de întreprinderea în cauză în cursul anului precedent.

Pentru precizarea energiei electrice din cogenerarea de înaltă eficienţă, se pot folosi garanţiile de origine emise în temeiul articolului 14 alineatul (10) din Directiva 2012/27/UE. Comunicarea energiei electrice din surse regenerabile se face utilizând garanţiile de origine, cu excepţia cazurilor menţionate la articolul 19 alineatul (8) literele (a) și (b) din Directiva (UE) 2018/2001.

Autoritatea de reglementare sau altă autoritate naţională competentă ia măsurile necesare pentru a garanta fiabilitatea informaţiilor oferite de către furnizori clienţilor finali în temeiul dispoziţiilor de la prezentul punct, precum și faptul că aceste informaţii sunt transmise, la nivel naţional, într-un mod clar comparabil.

▼B

ANEXA II

SISTEME DE CONTORIZARE INTELIGENTĂ

1. Statele membre asigură introducerea, pe teritoriile lor, a unor sisteme de contorizare inteligentă care pot face obiectul evaluării din punct de vedere economic a costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață și pentru consumatorii individuali sau al unei evaluări a tipului de contorizare inteligentă care este rezonabil din punct de vedere economic și rentabil, precum și a termenului fezabil pentru distribuţia acestora.

2. O astfel de evaluare ţine seama de metodologia unei analize cost-beneficiu și de funcţionalităţile minime ale sistemelor de contorizare inteligentă prevăzute în Recomandarea 2012/148/UE a Comisiei ([1]), precum și de cele mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de securitate cibernetică și de protecţie a datelor.

3. Sub rezerva acestei evaluări, statele membre sau, în cazul în care un stat membru a prevăzut astfel, autoritatea competentă desemnată, pregătesc un calendar cu un obiectiv de maximum 10 ani pentru introducerea sistemelor de contorizare inteligentă. În cazul în care instalarea sistemelor de contorizare inteligentă beneficiază de o evaluare pozitivă, cel puţin 80 % dintre clienţii finali trebuie să dispună de contoare inteligente în termen de șapte ani de la data evaluării lor pozitive sau până în 2024 în cazul statelor membre care au iniţiat introducerea sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă înainte de 4 iulie 2019.

([1]) Recomandarea 2012/148/UE a Comisiei din 9 martie 2012 privind pregătirile pentru introducerea sistemelor de contorizare inteligentă (JO L 73, 13.3.2012, p. 9).

▼B

ANEXA III

TERMENUL DE TRANSPUNERE ÎN DREPTUL INTERN ȘI DATA APLICĂRII

(MENȚIONATE LA ARTICOLUL 72)

Directiva	Termen de transpunere	Data de aplicare
Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 211, 14.8.2009, p. 55)	3 martie 2011	3 septembrie 2009

▼B

ANEXA IV

TABEL DE CORESPONDENȚĂ

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
Articolul 1	Articolul 1
Articolul 2	Articolul 2
—	Articolul 3
Articolul 33 și articolul 41	Articolul 4
—	Articolul 5
Articolul 32	Articolul 6
Articolul 34	Articolul 7
Articolul 7	Articolul 8
Articolul 8	—
Articolul 3 alineatul (1)	Articolul 9 alineatul (1)
Articolul 3 alineatul (2)	Articolul 9 alineatul (2)
Articolul 3 alineatul (6)	Articolul 9 alineatul (3)
Articolul 3 alineatul (15)	Articolul 9 alineatul (4)
Articolul 3 alineatul (14)	Articolul 9 alineatul (5)
Articolul 3 alineatul (16)	—
Articolul 3 alineatul (4)	Articolul 10 alineatul (1)
Anexa I. 1 litera (a)	Articolul 10 alineatele (2) și (3)
Anexa I. 1 litera (b)	Articolul 10 alineatul (4)
Anexa I. 1 litera (c)	Articolul 10 alineatul (5)
Anexa I. 1 litera (d)	Articolul 10 alineatele (6) și (8)
—	Articolul 10 alineatul (7)
Anexa I. 1 litera (f)	Articolul 10 alineatul (9)
Anexa I. 1 litera (g)	Articolul 10 alineatul (10)
Articolul 3 alineatul (7)	Articolul 10 alineatul (11)
Anexa I. 1 litera (j)	Articolul 10 alineatul (12)
Articolul 3 alineatul (10)	—
Articolul 4	—
Articolul 5	—
Articolul 6	—
—	Articolul 11
Articolul 3 alineatul (5) litera (a) și anexa I.1 litera (e)	Articolul 12
—	Articolul 13
—	Articolul 14
—	Articolul 15

▼B

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
—	Articolul 16
—	Articolul 17
—	Articolul 18
Articolul 3 alineatul (11)	Articolul 19 alineatul (1)
—	Articolul 19 alineatele (2)-(6)
—	Articolul 20
—	Articolul 21
—	Articolul 22
—	Articolul 23
—	Articolul 24
Articolul 3 alineatul (12)	Articolul 25
Articolul 3 alineatul (13)	Articolul 26
Articolul 3 alineatul (3)	Articolul 27
Articolul 3 alineatul (7)	Articolul 28 alineatul (1)
Articolul 3 alineatul (8)	Articolul 28 alineatul (2)
—	Articolul 29
Articolul 24	Articolul 30
Articolul 25	Articolul 31
—	Articolul 32
—	Articolul 33
—	Articolul 34
Articolul 26	Articolul 35
—	Articolul 36
Articolul 27	Articolul 37
Articolul 28	Articolul 38
Articolul 29	Articolul 39
Articolul 12	Articolul 40 alineatul (1)
—	Articolul 40 alineatele (2)-(8)
Articolul 16	Articolul 41
Articolul 23	Articolul 42
Articolul 9	Articolul 43
Articolul 13	Articolul 44
Articolul 14	Articolul 45
Articolul 17	Articolul 46
Articolul 18	Articolul 47
Articolul 19	Articolul 48
Articolul 20	Articolul 49

▼B

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
Articolul 21	Articolul 50
Articolul 22	Articolul 51
Articolul 10	Articolul 52
Articolul 11	Articolul 53
—	Articolul 54
Articolul 30	Articolul 55
Articolul 31	Articolul 56
Articolul 35	Articolul 57
Articolul 36	Articolul 58
Articolul 37 alineatul (1)	Articolul 59 alineatul (1)
Articolul 37 alineatul (2)	Articolul 59 alineatul (2)
Articolul 37 alineatul (4)	Articolul 59 alineatul (3)
—	Articolul 59 alineatul (4)
Articolul 37 alineatul (3)	Articolul 59 alineatul (5)
Articolul 37 alineatul (5)	Articolul 59 alineatul (6)
Articolul 37 alineatul (6)	Articolul 59 alineatul (7)
Articolul 37 alineatul (8)	—
Articolul 37 alineatul (7)	Articolul 59 alineatul (8)
—	Articolul 59 alineatul (9)
Articolul 37 alineatul (9)	Articolul 59 alineatul (10)
Articolul 37 alineatul (10)	Articolul 60 alineatul (1)
Articolul 37 alineatul (11)	Articolul 60 alineatul (2)
Articolul 37 alineatul (12)	Articolul 60 alineatul (3)
Articolul 37 alineatul (13)	Articolul 60 alineatul (4)
Articolul 37 alineatul (14)	Articolul 60 alineatul (5)
Articolul 37 alineatul (15)	Articolul 60 alineatul (6)
Articolul 37 alineatul (16)	Articolul 60 alineatul (7)
Articolul 37 alineatul (17)	Articolul 60 alineatul (8)
Articolul 38	Articolul 61
—	Articolul 62
Articolul 39	Articolul 63
Articolul 40	Articolul 64
Articolul 42	—
Articolul 43	Articolul 65
Articolul 44	Articolul 66
Articolul 45	—
—	Articolul 67

▼B

Directiva 2009/72/CE	Prezenta directivă
Articolul 46	Articolul 68
Articolul 47	Articolul 69
—	Articolul 70
Articolul 49	Articolul 71
Articolul 48	Articolul 72
Articolul 50	Articolul 73
Articolul 51	Articolul 74
—	Anexa I punctele 1-4
Articolul 3 alineatul (9)	Anexa I. 5
Anexa I. 2	Anexa II
—	Anexa III
—	Anexa IV